

UNIVERZITA KARLOVA

PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODNÍHO PRÁVA

Diplomová práce na téma:
Banka jako obchodní společnost

Vedoucí diplomové práce:
JUDr. Petr Liška, LL.M.

Autor diplomové práce:
Zuzana Kouřilová
Stonavská 436
735 42 Těrlicko

Praha, únor 2009

Prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Praze dne 24.února 2009

Zuzana Kouřilová

OBSAH:

1. ÚVOD.....	5
2. K HISTORII BANKOVNICTVÍ V EVROPĚ A ČESKÝCH ZEMÍCH	8
2.1. Evropské bankovníctví	8
2.2. České bankovníctví.....	9
2.2.1. Období do roku 1918	9
2.2.2. Období let 1918 - 1953	10
2.2.3. Vývoj ve 2. polovině 80. let.....	11
2.2.4. Vývoj po roce 1989.....	12
2.2.5. Období evropské integrace	14
2.2.6. Živnostenská banka v bankovní soustavě ČSR	15
3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	17
4. POJEM BANKA, ZALOŽENÍ A VZNIK BANKY	19
4.1. Základní ustanovení.....	19
4.2. Založení a vznik banky	21
4.2.1. Stručně k problematice založení společnosti	21
4.2.2. Společenské dokumenty	22
4.2.2.1. Zakladatelská smlouva a zakladatelská listina.....	23
4.2.2.2. Stanovy	24
4.2.3. Způsoby založení akciové společnosti.....	27
4.2.3.1. Založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií	27
4.2.3.2. Založení společnosti bez veřejné nabídky akcií	28
4.2.4. Vznik společnosti.....	28
4.2.4.1. Jednání před vznikem společnosti	28
4.2.4.2. Vznik společnosti.....	29
4.2.4.3. Bankovní licence.....	30
4.2.5. Základní kapitál banky.....	33
5. ORGANIZACE BANKY	35
5.1. Valná hromada	35
5.2. Představenstvo	36
5.2.1. Stručná charakteristika představenstva akciové společnosti	36
5.2.2. Představenstvo banky	37
5.3. Dozorčí rada.....	39
5.3.1. Stručná charakteristika dozorčí rady akciové společnosti	39
5.3.2. Dozorčí rada banky	40
5.4. Útvar vnitřního auditu.....	41
5.5. Porušení povinnosti členy statutárního orgánu	43
6. NĚKTERÁ OMEZENÍ A POVINNOSTI PŘI PODNIKÁNÍ BANKY	45
6.1. Omezení bank týkající se účasti v jiných právnických osobách.....	45
6.2. Povinnosti vůči České národní bance	46
6.3. Zvláštní obchody.....	47
6.4. Pravidla obezřetného podnikání bank.....	48
6.5. Informační povinnost a uveřejňování informací.....	50
6.6. Bankovní tajemství	51
6.7. Mlčenlivost	51
6.8. Účetnictví a zveřejňování údajů	52
7. AKCIE BANKY A KVALIFIKOVANÁ ÚČAST NA BANCE	53

7.1. Akcie banky	53
7.2. Kvalifikovaná účast na bance	55
8. VLIV NUCENÉ SPRÁVY NA ORGANIZACI BANKY	58
8.1. Stručně k problematice nucené správy	58
8.2. Změny v organizačním uspořádání banky v souvislosti se zavedením nucené správy.....	58
9. ZRUŠENÍ A ZÁNİK BANKY	61
9.1. Obecně k problematice zrušení a zániku společnosti	61
9.2. Zrušení banky bez likvidace	62
9.3. Zrušení banky s likvidací.....	62
9.3.1. Důvody pro zrušení banky s likvidací	62
9.3.2. Likvidace banky.....	63
10. ČINNOST ZAHRANIČNÍCH BANK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	66
10.1. Činnost bank se sídlem mimo území členských států Evropské unie.....	66
10.2. Činnost bank se sídlem v členských státech Evropské unie	67
11. PŮSOBENÍ BANK MIMO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY (PRINCIP JEDNOTNÉ LICENCE)	69
12. ZÁVĚR	73
SEZNAM ZKRATEK	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A OSTATNÍ PRAMENY	76
PŘÍLOHA	78
RESUMÉ	95
KLÍČOVÁ SLOVA	97

1. ÚVOD

V úvodu bych ráda objasnila pohnutky, které mě vedly k výběru této oblasti českého právního řádu jako tématu mé diplomové práce, jakož i důvody, které stojí za strukturou této práce.

Bankovní činnost se v různé míře dotýká života všech subjektů, ať už osob fyzických či právnických. Každý chce své peníze bezpečně uložit a mít jistotu, že mu bude vklad vyplacen zpět. Z tohoto důvodu je nutné, aby bankovní činnost podléhala dohledu a aby na obchodní společnosti (akciové společnosti), které hodlají působit jako banky, byly kladeny větší nároky týkající se zejména jejich vzniku, podnikání, zániku a rovněž organizace. S ohledem na potřebu vyšší míry regulace bankovního podnikání je právní forma akciové společnosti pro banky bezpochybně vhodnější než ostatní formy obchodních společností.

Zatímco výkonu samotné bankovní činnosti a podmínkám její regulace se věnují mnozí autoři a v této oblasti jsou publikovány publikace jak z oblasti právní tak ekonomické, tak problematika postavení bank jako obchodních společností zůstává literaturou až na pár výjimek téměř nedotčena. Přitom je to oblast velice zajímavá a studentovi navíc umožňuje, aby se naučil aplikovat obchodní zákoník spolu s jinými právními předpisy, zejm. zákonem o bankách a předpisy vydávanými Českou národní bankou, a tak rozšířil své znalosti obchodního práva o podmínky upravující vznik, zánik a podnikání některých specifických akciových společností, mezi něž se řadí i banky.

Právní postavení a činnost bank je u nás upravena zejména zákonem č. 21/1992 Sb., zákon o bankách (dále též „zákon o bankách“), který je ve vztahu speciality k zákonu č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále též „obchodní zákoník“), jež se použije, pokud zákon o bankách nestanoví jinak¹. Pramenem právní úpravy v této oblasti jsou rovněž předpisy České národní banky, které do značné míry konkretizují zákon o bankách a které stanoví již konkrétní požadavky pro vznik banky, podmínky pro udělení bankovní licence, pravidla organizace, provozní požadavky, pravidla likvidity, požadavky na uveřejňování informací, atd. Jelikož oblast bankovního podnikání výrazným způsobem ovlivňuje právě Česká národní banka jako orgán bankovního dohledu, je nutné zařadit mezi základní předpisy upravující postavení a činnost bank také zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Z titulu našeho členství v Evropské

¹ a contrario § 1 odst. 1 in fine ZoB

unii jsou součástí pramenů práva rovněž právní předpisy ES upravující bankovní podnikání².

Tato diplomová práce se zaměří především na obchodněprávní aspekty právního postavení a činnosti bank a ponechá stranou otázky finančněprávní, i když jednotlivé právní obory se navzájem prolínají, a proto se od některých finančněprávních otázek nebude dát oprostít zcela úplně. Cílem této práce ale zůstává provést rozbor právní úpravy postavení a činnosti banky jako obchodní společnosti (akciové společnosti) se zaměřením na problematiku vzniku, podnikání a zániku banky, a to jak na území České republiky, tak i mimo něj, a rozbor právních požadavků, které jsou kladeny na organizaci banky, to vše ve srovnání s právní úpravou, která se vztahuje na akciové společnosti. Na několika místech práce použiji jako příklad právní úpravy v praxi výňatky ze stanov Komerční banky, a.s., které tvoří přílohu této práce. Mým původním záměrem bylo provést komplexnější rozbor stanov této banky, ale při seznamování se s nimi se ukázalo, že je to problematika hodná samostatného tématu diplomové práce, a tak jsem se rozhodla oživit tuto práci alespoň pár příklady z nich.

Při přípravě práce jsem řešila otázku, zda se zaměřit pouze na specifika právního postavení a činnosti bank stanovená zákonem o bankách a tyto srovnat s právní úpravou akciové společnosti, nebo zda práci pojmout komplexněji a popsat celý proces „života“ banky od jejího založení a vzniku až po její zrušení a zánik. I přesto, že první přístup by znamenal podrobnější pojednání o některých specifikách vztahujícím se k postavení a činnosti bank jako zvláštního typu akciových společností, zvolila jsem nakonec přístup druhý, jelikož je podle mého názoru systematictější, přehlednější a umožňuje seznámit se s problematikou postavení a činnosti bank také s ohledem na jejich právní formu. Proto se v kapitolách umožňujících srovnání požadavků kladených na banky a na akciové společnosti pokouším podat alespoň stručnou zmínku o právní úpravě akciových společností podle obchodního zákoníku.

² Jedná se zejména o tyto směrnice:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/ES ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí

Pokud jde o systém této práce, tak po stručném nastínění historického vývoje bankovního podnikání a obecné charakteristice akciové společnosti následují kapitoly, které se věnují vymezení samotného pojmu banka, založení a vzniku banky, její organizaci, omezením a povinnostem při podnikání banky včetně specifík týkajících se akcií a kvalifikované účasti na bance a vlivu nucené správy na organizaci banky. Ke konci práce jsou zařazeny kapitoly o zrušení a zániku banky a činnosti zahraničních bank na našem území, jakož i působení bank se sídlem na území České republiky v zahraničí a principu jednotné licence.

Tato diplomová práce vychází z právního stavu ke dni 19.února 2009.

2. K HISTORII BANKOVNICTVÍ V EVROPĚ A ČESKÝCH ZEMÍCH

2.1. Evropské bankovníctví

Předchůdci dnešních bank a bankéřů byli směnárníci a peněžníci. Jejich směnárenské a depozitní operace se postupně rozrůstaly až ve zprostředkování vnitřního a mezinárodního obchodního a platebního styku. Rozvíjela se široká paleta dlužnických a věřitelských vztahů a operací, utvářely se kategorie úvěru, dluhu, úroku a jejich odvozenin.

Předstupní moderního bankovníctví byly různé depozitní a žirové instituce a úvěrová společenství ve 12. až 14. století. Vznikaly téměř souběžně na jihu i severu Evropy, v Benátkách, Janově, Amsterdamu, Hamburku.

Obchody středověkých peněžních obchodníků byly nepostradatelné na tehdejších významných místech trhů a křižovatkách obchodních cest, zejména zámořských. Tyto bankovní instituce byly především rodinného charakteru, vznikaly známé bankovní rody jako Medici, Fuggerové, Welsеровé, Rothschildové a další.

Na zkoušení a směňování mincí navázalo uschovávání depozit za poplatek. Zlatníci, peněžníci a směnárníci museli vzhledem ke své profesi také disponovat bezpečnostními schránkami. Zkušenost je poučila, že uložená depozita nejsou vyzvedávána najednou, a tak teprve tajně a později se svolením věřitelů se peněžní depozita půjčovala za úrok, na němž se věřitelé podíleli.

Banky a úvěrová družstva, která vznikala od 12. století, měly také vymanit podnikatele té doby z vlivu lichvářského úvěru, který byl charakteristický svou vysokou úrokovou sazbou (100% i vyšší). Přestože státy v období absolutní monarchie vydávaly zákony, kterými omezovaly výši požadovaných úroků z půjček, výsadní postavení lichvářů jako zapůjčovatелů podlamovalo jejich činnost. Pro rodící se průmyslový kapitál byla lichva překážkou, neboť vysoké úroky pohlcovaly téměř celý zisk, dlužníci se dostávali do závislého postavení vůči věřitelům a byli nuceni přistoupit na jakékoliv jejich podmínky.

Formy i praxe středověkého bankovníctví se postupně přenesly na britské území, kde byly převzaté zkušenosti rozvinuty a obohaceny o mnoho dalších.

Ve druhé polovině 17. století začaly vznikat banky se zvláštními funkcemi a posláním, centrální emisní banky. Jejich vznik má historicko-logickou souvislost s vydáváním mincí v Evropě v 10. až 11. století. V té době si panovníci nejvyspělejších evropských států začali přivlastňovat suverénní právo vydávat peníze. Vydáváním, správou a řízením peněz a později dalšími záležitostmi, vyplývajícími z postupně převažující neplnohodnotnosti národních měn, byly v některých zemích pověřovány určené banky nebo byly pro výkon těchto funkcí zřizovány zvláštní státní instituce. Z nich vznikaly emisní (centrální) banky. První centrální banka byla založena v roce 1657 ve Švédsku (Sveriges Riksbank), druhá v Anglii v roce 1694 (Bank of England), po nich pak následovaly další. Největší počet centrálních bank vznikl ve druhé polovině 19. století.

S rozvojem trhu a nárustem obchodních bankovních operací docházelo v 19. století ke krizovým projevům, vyplývajícím mimo jiné z živelných spekulací obchodních bank a jejich neúměrného riskování. Státy se postupně začaly zapojovat do usměrňování těchto činností a obchodního bankovníctví vůbec.

2.2. České bankovníctví

2.2.1. Období do roku 1918

Naše země představovala v této oblasti určitou periferii. Do příchodu Habsburků banky v Čechách téměř neexistovaly. Později vznikaly filiálky velkých evropských bank ve Vídni.

Od počátku 19. století vyvíjela nově vznikající evropská buržoazie velký tlak na zpřístupnění bankovních služeb. Vznikaly menší banky, často na principu družstev nebo místních spořitelén. Tyto banky se postupně propojovaly a vytvářely mohutné bankovní svazy, které začínaly konkurovat původním bankám.

Také na našem území v té době docházelo k rozvoji bankovního sektoru, především zakládáním poboček bank vznikajících ve Vídni, často s účastí zahraničního kapitálu. Začaly se také zakládat české banky, z nichž některé – jako např. Živnostenská banka – získaly na významu přesahujícím české země.

2.2.2. Období let 1918 - 1953

Po rozpadu Rakousko-Uherska převzala nově vzniklá Československá republika soustavu obchodních bank Rakousko-Uherska. U bank, které byly z větší části v rukou zahraničních vlastníků, docházelo k jejich repatriaci (nucenému odkupu a převzetí většiny kapitálu českými firmami, osobami a institucemi). Hlavní roli hrála v ČSR od počátku Živnostenská banka, která byla napojena na velký český průmysl a expandovala i do zahraničí, především na Balkán.

Špatný stav měny po 1. světové válce způsobil, že centrální bankovníctví bylo podřízeno snaze vlády československou měnu stabilizovat. Výkonem funkcí centrálního bankovníctví byl pověřen Bankovní úřad při ministerstvu financí. V roce 1926 byla založena Národní banka československá jako centrální emisní banka státu. Měla formu akciové společnosti. Organizačně byla členěna na ústředí s 34 reprezentacemi a 134 pobočkami.

Československé obchodní bankovníctví bylo až do vypuknutí 2. světové války poměrně členité. V letech 1936 až 1937 byly v ČSR více než dva tisíce peněžních ústavů, z toho 106 akciových společností a společností s ručením omezeným, 156 spořitelních institucí a 2083 malých spořitelen. Banky byly vesměs různě specializovány.

Mnichovská dohoda a následná německá okupace měly pro bankovníctví dalekosáhlé důsledky. Národní banka československá byla změněna na Národní banku pro Čechy a Moravu a na Slovensku byla zřízena Slovenská národní banka. Na základě nových zákonů musely finanční instituce ukládat část svého kapitálu do vládních cenných papírů a postupně byl celý bankovní systém plně podřízen německému vlivu.

Bezprostředně po skončení 2. světové války fungovalo československé bankovníctví bez zásadních změn. Bankovní soustava se skládala z Národní banky československé jako emisní banky státu, z akciových obchodních bank a soukromých bankovních domů, družstevních peněžních ústavů, zemských bank, reeskontního a lombardního ústavu, z poštovních a komunálních spořitelen a družstevních záložen. Německé banky byly obsazeny tzv. národní správou.

Dekretem prezidenta republiky č. 102/1945 Sb. z 20.10.1945 byly znárodněny akciové banky. Byla zřízena Ústřední správa bank jako nástroj jejich jednotného vedení,

kteřá připravovala jejich postupné slučování. V roce 1948 byly zestátněny také soukromé bankovní domy.

Národní banka čs. byla přeměněna již v roce 1945 z akciové společnosti na tzv. veřejný ústav.

V roce 1950 proběhla další řada bankovních reforem. Byla zřizena Státní banka československá (SBČS), která zahájila činnost 1.7.1950. Působila jednak jako centrální emisní banka státu, jednak jako banka pro poskytování provozních úvěřů a ústředí veškerého zúčtovacího styku a poskytovala další operativně bankovní služby podnikům státním a družstevním. Tuto úvěřovou a další operativně provozní činnost vykonávala rozvětvená síť poboček SBČS odpovídající územnímu uspořádaní státu. S touto sítí splynuly i dřívější znárodněné banky. Vedle SBČS působily:

- Investiční banka, pověřená financováním a úvěřováním investiční výstavby národních podniků a družstev a financováním provozu stavebně montážních organizací;
- Živnostenská banka s reprezentací v Londýně prováděla platební a zúčtovací styk se zahraničím pro soukromou klientelu a vybrané devizové transakce;
- ústavy tzv. lidového peněžnictví, které byly v roce 1953 přeměněny na státní spořitelny; v roce 1967 byly sloučeny v jediný celostátní ústav, z něhož se posléze vzhledem k federálnímu uspořádaní státu vytvořily Česká státní spořitelna a Slovenská státní spořitelna;
- Československá obchodní banka, a.s.. která převzala ze SBČS mezinárodní platební, zúčtovací a úvěřový styk, financování a úvěřování podniků zahraničního obchodu, obchodní operace s devizovými rezervami a některé další činnosti související s devizovým hospodářstvím

2.2.3. Vývoj ve 2. polovině 80. let

Snahy o uskutečnění bankovní reformy v letech 1968-1969 neuspěly vzhledem k politickým poměrům v zemi. Příznivěji se již vedlo přípravě změn nového bankovního uspořádaní ve druhé polovině 80. let. Byly prosazeny a připraveny nejen principy, ale i návrhy zákonů, které zahrnovaly zejména (i) institucionální oddělení centrálního a emisního bankovnictví od bankovnictví obchodního; (ii) zrušení přímého řízení bank státem; (iii) možnost vzniku nových bank jako podnikatelských subjektů.

Proto v roce 1989, kdy došlo ke změně režimu a zahájení ekonomické reformy, mohly být okamžitě přijaty připravené mechanismy transformace bankovního a Parlament hned vzápětí přijal připravené bankovní zákony.

2.2.4. Vývoj po roce 1989

Od 1.1.1990 začaly v Československu platit dva nové zákony, a to zákon o bankách a spořitelnách, který upravoval postavení, působnost a bankovní obchody v oblasti obchodního bankovního, a zákon o Státní bance československé, který upravoval centrální emisní bankovní státu. Oba tyto zákony přinesly rovněž výrazné změny institucionální:

- Státní banka československá byla ponechána výhradně jako emisní, centrální banka státu;
- ze stávající sítě SBČS, která do té doby vykonávala úvěrovou činnost, byly zákonem vyčleněny tři nové univerzální obchodní banky, které měly právní postavení „státních peněžních ústavů“ a byly v plném vlastnictví státu; byly to Komerční banka na území České republiky, Všeobecná úvěrová banka na území Slovenské republiky, Investiční banka (převzala existující licenci původní Investiční banky a působila na území obou republik);
- byla zachována existence stávajících bank: České státní spořitelny a Slovenské státní spořitelny, Československé obchodní banky a Živnostenské banky; dostaly univerzální licenci k provádění všech bankovních operací;
- byl umožněn vznik nových obchodních bank ve formě akciových společností nebo družstev s minimálním základním kapitálem 50 mil. Kč a s možností univerzálního působení; zahraniční banky mohly zřizovat svá pracoviště v Československu pouze jako dceřinné společnosti, nikoli ve formě poboček.

Kromě institucionálních změn došlo k významným změnám i v ostatních oblastech. Obchodní banky začaly působit jako podnikatelé, zákon stanovil nástroje emisní banky k usměrňování obchodních bank a všem typům klientely bylo umožněno vybrat si banku a bankovní služby dle vlastního rozhodnutí.

Do konce roku 1990 udělila SBČS licence 23 novým bankám na území celé tehdejší ČSFR, z toho na území České republiky 21 bance a na konci roku 1992 bylo již uděleno v ČSFR 57 licencí, z toho v ČR 45. Nové banky vznikaly se 100% účastí zahraničního

kapitálu nebo s částečnou účastí zahraničního kapitálu, ale vznikaly též četné univerzální banky jen s českým kapitálem.

Během let 1990 až 1992 byly rovněž zřízeny dvě specializované banky, a to Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., určená k podpoře rozvoje soukromého podnikání poskytováním garancí za úvěry od bank a hrazení části úrokových nákladů začínajícím podnikatelům, a Konsolidační banka, státní peněžní ústav, jako státní banka, která převzala od existujících bank část špatně návratných úvěrů, které byly tyto banky povinny poskytnout před rokem 1989 z rozhodnutí vlády; současně byla určena k úvěrování projektů, které pro obchodní banky nebudou dostatečně zajímavé, ale budou významné pro realizaci ekonomické reformy.

K 1.1.1992 byly přijaty zákony upravující čs. bankovní systém již na úrovni vyspělých států, protože původní byly přece jenom ještě poznamenány dobou svého vzniku a malou zkušeností při jejich přípravě. Byly to zákon č. 21/1992 Sb., o bankách a zákon č. 22/1992 Sb., o SBČS. Tyto zákony přinesly především následující změny:

- posun v pojetí Státní banky československé jako moderní emisní a centrální banky nezávislé na výkonné moci ve státě; došlo ke zřízení Bankovní rady jako nejvyššího orgánu, posílení bankovního dohledu a omezení přímých řídicích nástrojů vůči o obchodním bankám a rozšíření nástrojů nepřímých;
- zpřísnění možnosti vzniku nových obchodních bank, a to stanovením přesné definice banky, zvýšením minimální výše základního kapitálu z 50 na 300 mil. Kč a stanovením pravidel pro povolovací řízení a pravidel, které brání přílišné rizikovosti v podnikání bank;
- nutnost získávání licencí pro některé skupiny bankovních služeb, zvláště v devizové oblasti;
- omezení institucionální formy bank na akciové společnosti, s výjimkou Konsolidační banky, která zůstala státním peněžním ústavem;
- zavedení opatření proti praní špinavých peněz v bankách;
- umožnění vzniku poboček zahraničních bank.

V roce 1993 došlo k rozdělení Československa a s tím spojeným změnám. Došlo k oddělení měn nových států, rozdělení jejich bankovních soustav (Státní banka československá se rozdělila na Českou národní banku a Národní banku Slovenska).

V letech 1993 až 1995 dochází v české bankovní soustavě k dílčím změnám a posunům, mezi něž patří např. zavedení instituce stavebních spořitelen určených k podporování bytové výstavby jako specializovaných bankovních ústavů se státním příspěvkem, zvýšení minimální výše základního kapitálu bank na 500 mil. Kč v roce 1994, korporativní pojištění vkladů fyzických osob v bankách s podporou státu, zavedení hypotečního bankovníctví, zavedení instituce spořitelních a úvěrových družstev určených k podpoře vzájemného korporativního financování členů, zvýšení hranice pojištění vkladů fyzických i právnických osob v bankách na 400 tisíc Kč od roku 1998.³

Zákon o bankách č. 21/1992 Sb. byl několikrát novelizován, v roce 1998 jsou významné tzv. malá novela, z. č. 16/1998 Sb., a tzv. velká novela, z. č. 165/1998 Sb. Tyto novely jsou pokládány za zvlášť důležité. Jejich cílem bylo přiblížit bankovní zákon právu ES, uplatnit v něm příslušné směrnice Rady ES a zároveň řešit některé specifické otázky naší bankovní soustavy.

Již malá novela přinesla některá omezení obchodním bankám týkající se aktivit členů statutárních orgánů, účasti banky v právnické osobě, která není bankou ani jinou finanční institucí, obchodování bank s cennými papíry a s právy z nich odvozenými a některé další změny. Jejím úkolem mělo být řešit v předstihu určité problémy, jimž byla v širší koncepci věnována pozornost ve velké novele.

Cílem velké novely mělo být obnovení důvěry v bankovníctví v ČR. Jsou proto značně posíleny pravomoci centrální banky při řízení obchodních bank a jejich regulaci. Významná jsou též ustanovení novely týkající se akcií banky, jejich právní formy, nabývání a držby, používání služeb zúčtovacího centra ČNB v mezibankovním platebním styku, změn v pojetí nucené správy aj.

2.2.5. Období evropské integrace

V souvislosti s přípravou ČR na vstup do EU došlo k harmonizaci českého právního řádu tak, aby byl v souladu s požadavky práva ES. Tento proces se dotkl také činnosti obchodních bank. Novela zákona o bankách provedená z. č. 126/2002 Sb. zaručila plnou kompatibilitu právní úpravy v oblasti bankovníctví se směrnicemi Evropských společenství, a to dle stavu ke dni 1. lednu 2001. Do novely byla

³ Kolektiv autorů Bankovní institut vysoká škola, a.s., Bankovníctví v České republice, 4. aktualizované vydání, Praha, SERIFA, s.r.o., 2000, str. 9 až 18

promítnuta především ustanovení relevantních směrnic ES⁴, ale obsahovala také úpravy nad rámec směrnic. Rozsah těchto úprav byl však menšího rozsahu a zahrnoval pouze nejnnutnější záležitosti vyplývající z praxe bankovního dohledu, který je nad bankami vykonáván Českou národní bankou (např. další prohloubení zákonné ochrany pojmu "banka", požadavky na audit, vytvoření informační databáze k mezibankovní výměně informací o bonitě a důvěryhodnosti klientů v České národní bance, přelicencování bank). Přijaté změny a úpravy přispěly k bezpečnosti úspor vkladatelů a k další stabilizaci bankovního sektoru v České republice.

Významnou změnou, kterou přinesla tato novela, bylo zavedení tzv. jednotné bankovní licence, která byla zavedena ode dne vstupu ČR do EU. Bližší pojednání o jednotné bankovní licenci je uvedeno níže⁵.

2.2.6. Živnostenská banka v bankovní soustavě ČSR

V historickém přehledu vývoje bankovníhonictví na našem území nelze nezmínit alespoň pár slov o nejvýznamnějším peněžním ústavu meziválečného Československa, o Živnostenské bance, která přežila období okupace a lze odhadovat, že by řádně fungovala i po druhé světové válce, kdyby nebyla v roce 1945 spolu ostatními bankami znárodněna⁶.

Běžné řízení banky bylo v rukou ředitelství, které roku 1929 vedle vrchního ředitele Jaroslava Preisse tvořili náměstkové vrchního ředitele Antonín Tille, Jindřich Bělohřívek a ředitelé Jan Dvořáček, Eduard Zálužský, Leopold Dostál, Hugo Felfel a Karel Šimek. Tyto osobnosti, s výjimkou J. Bělohříbka, řídili banku až do července 1938, kdy její hlavní představitelé odešli do důchodu. Těsně před Mnichovem převzala vedení banky nová garnitura vedená Ing. Janem Dvořáčkem jako vrchním ředitelem a

4

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejím výkonu, dnes již nahrazena Směrnicí 2006/48/ES

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/46/ES ze dne 18. září 2000 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/5/ES ze dne 27. ledna 1997 o přeshraničních převodech

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů

Směrnice 2001/24/ES Evropského parlamentu a Rady ze 4. dubna 2001 o reorganizaci a řízení likvidaci úvěrových institucí

⁵ V bodě 11. této práce

⁶ Dekret prezidenta republiky č. 102/1945 Sb. z 20.10.1945, o znárodnění akciových bank

Vojtěchem Mixou, Zikmundem Konečným a Karlem Šimkem jako náměstký vrchního ředitele. Toto vedení stálo v čele banky po celé období okupace a jejich zásluhou bylo, že ji v těžkých podmínkách dokázalo udržet jako peněžní ústav s určitým českým vlivem.

O důležitých obchodních transakcích, dohodách, vyšších úvěrech, postupu v koncernových podnicích a také o personálních otázkách vedoucích úředníků banky rozhodoval na návrh ředitelství výkonný výbor, který byl v praxi nejvýznamnějším orgánem banky. Jeho členy byli vrchní ředitel, předseda, místopředsedové a dva další členové správní rady.

Vrcholným orgánem banky v období mezi valnými hromadami byla správní rada, která rozhodovala o obchodní politice banky, strategii koncernu, schvalovala úvěrovou politiku, ale také posuzovala hospodářskou situaci republiky a zaujíkala k ní stanovisko. Předsedové správní rady byli pravidelně s bankou úzce spojeni představitelé koncernových podniků, kteří však nebyli nejvýznamnějšími osobnostmi banky ani koncernu.

Živnostenská banka byla charakteristická tím, že neměla velké akcionáře, kteří by vlastnili rozhodující balík akcií, ale jejich 1 500 000 akcií (v roce 1929) bylo roztroušeno především mezi drobné a střední akcionáře. S akciemi Živnostenské banky se obchodovalo na pražské a vídeňské burze. Na pražské patřily k hodnotným a vyhledávaným. Jejich hodnota byla ve srovnání s akciemi dalších bank a průmyslových podniků poměrně stabilní.⁷

⁷ V. Lacina in J. Hájek, V. Lacina, *Od úvěrních družstev k bankovním koncernům*, Praha, Historický ústav AV ČR, 1999, str. 161, 162, 167

3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Zákon o bankách definuje pojem banka ve svém §1, kde mimo jiné stanoví, že bankou může být pouze právnická osoba založena jako akciová společnost. Proto tato část práce bude věnována stručné charakteristice a vůbec představení akciové společnosti jako takové a v další části již bude podáván výklad právního postavení, organizačního uspořádání a podnikání banky samé, vždy se srovnáním a uvedením případných odlišností od akciové společnosti.

Právní postavení akciové společnosti je upraveno v části druhé, hlavě I., dílu V. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. V §154 odst. 1 ObchZ je akciová společnost vymezena jako společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Dále je stanoveno, že společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, ale akcionář neručí za závazky společnosti. V odstavci 2 je uvedeno povinné označování firmy společnosti, jež musí obsahovat označení „akciová společnost“ nebo zkratku „akc. spol.“ nebo zkratku „a.s.“.

Akciová společnost vystupuje jako právnická osoba, jako obchodní společnost, jako podnikatel a sama se také může stát společníkem nebo členem jiné právnické osoby.

Novodobé akciové společnosti byly ve střední Evropě nejpozději od 18. století pokládány za právnické osoby. Postavení akciové společnosti jako právnické osoby je zcela jasně vyjádřeno v §56 odst. 1 ObchZ, kde je stanoveno, že obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak. Dále je uveden výčet obchodních společností, mezi nimiž je zařazena samozřejmě i akciová společnost.

Postavení akciové společnosti jakožto obchodní společnosti je uvedeno v ObchZ tamtéž. Akciová společnost je tradičně označována za obchodní společnost čistě kapitálového typu, což znamená, že musí povinně vytvářet základní kapitál, a to nejméně ve výši stanovené zákonem. S tímto souvisí povinnost jejich akcionářů ke vkladům, které ve svém souhrnu tento základní kapitál vytvářejí. Třetím typickým znakem kapitálové společnosti je existence obchodního podílu společníka, který je zde vyjádřen akcií. Čtvrtým znakem akciové společnosti je její pevná organizační struktura daná zákonem. V akciové společnosti je možná relativně snadná změna v osobě akcionáře a tato změna nemá žádný vliv na trvání ani na fungování společnosti. Dalším

typickým znakem je, že akcionáři se zpravidla na činnosti ani na řízení společnosti nepodílejí, za tímto účelem je obstarán profesionální a placený management.

Akciová společnost je vždy podnikatelem. To plyne jednak z ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) ve spojení s ustanovením § 56 odst. 1 ObchZ, jednak ze samotné podstaty její existence a smyslu. Jestliže zákon stanoví, že určitý druh činnosti (podnikání) mohou vykonávat pouze fyzické osoby, pak je možné tento druh podnikání provozovat pouze tehdy, pokud tak akciová společnost bude činit pomocí osob k tomu oprávněných⁸. § 56 odst. 1 in fine ObchZ stanoví, že akciová společnost může být založena i za jiným než podnikatelským účelem, pokud to zvláštní právní předpis nezakazuje. V takovém případě se podnikatelský status společnosti neztrácí. Lze hovořit o formálním nebo též fiktivním podnikateli. Akciová společnost může být tedy založena i za jiným než podnikatelským účelem, stejně jako může být založena zčásti za podnikatelským účelem a zčásti za nepodnikatelským účelem.

Sama akciová společnost se může stát členem nebo společníkem jiné právnické osoby, a to za předpokladu, že zvláštní právní předpisy toto nezakazují a její účast nevylučují. Neomezeně ručícím společníkem může být pouze v jedné společnosti (§56 odst. 4 ObchZ).⁹

⁸ § 56 odst. 3 ve spojení s § 37 odst. 1 ObchZ

⁹ T. Dvořák, Akciová společnost a Evropská akciová společnost, Praha, ASPI, a.s., 2005, str. 11 až 17

4. POJEM BANKA, ZALOŽENÍ A VZNIK BANKY

Další část mé práce se bude již zabývat samotnou problematikou právního postavení banky jako obchodní společnosti a zahrne proces jejího založení a vzniku, podnikání, organizační strukturu, zánik a zrušení, jakož i problematiku působení zahraničních bank na našem území a s tím související otázky.

4.1. Základní ustanovení

Definice banky je obsažena v § 1 ZoB, kde je uvedeno, že bankami jsou právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciová společnost, které

- a) přijímají vklady od veřejnosti, a
- b) poskytují úvěry,

a které k výkonu těchto činností mají bankovní licenci (dále též jen „licence“). Pojem banka je definován pro účely zákona o bankách. Z tohoto nelze dovodit, že jiné právní předpisy vymezují tento pojem jiným způsobem. V jiných právních předpisech nalezneme ale jiné označení této instituce, často se v této souvislosti používá označení „peněžní ústav“¹⁰.

Přijímání vkladů a poskytování úvěrů se označují jako základní bankovní činnosti. Pojem vklad a úvěr jsou pro účely zákona o bankách vymezeny v § 1 odst. 2 písm. a), b) ZoB. Podle tohoto ustanovení se vkladem rozumí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu, a úvěrem v jakékoliv formě bankou dočasně poskytnuté peněžní prostředky jejímu klientovi. Přijímání vkladů se tak řadí mezi pasivní obchody banky, zatímco poskytování úvěrů mezi obchody aktivní.

Zákon o bankách zavádí subsidiaritu ustanovení obchodního zákoníku o akciové společnosti. Tato ustanovení se ale nepoužijí, pokud zákon o bankách stanoví něco jiného.

Banka může kromě přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů vykonávat i další činnosti za předpokladu, že je má povoleny v licenci. Mezi tyto činnosti se řadí:

- a) investování do cenných papírů na vlastní účet,

¹⁰ Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 4

- b) finanční pronájem (finanční leasing)
- c) platební styk a zúčtování,
- d) vydávání a správa platebních prostředků, např. platebních karet a cestovních šeků,
- e) poskytování záruk,
- f) otvírání akreditivů,
- g) obstarávání inkasa,
- h) poskytování investičních služeb podle zvláštního právního předpisu, s tím, že se v licenci uvede, které hlavní a doplňkové investiční služby je banka oprávněna poskytovat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům podle zvláštního právního předpisu,
- i) finanční makléřství,
- j) výkon funkce depozitáře,
- k) směnářenskou činnost,
- l) poskytování bankovních informací,
- m) obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem,
- n) pronájem bezpečnostních schránek,
- o) činnosti, které s těmito činnostmi a s přijímáním vkladů a poskytováním úvěrů přímo souvisejí.¹¹

Rozsah podnikatelských aktivit banky může být tedy velmi široký. Předmět podnikání banky je jednou z obligatorních náležitostí jejích stanov. Je tedy věcí valné hromady banky, aby rozhodla, zda banka bude vykonávat vedle svých základních bankovních činností ještě některé další a které to budou. Banka však vždy může vykonávat jen ty podnikatelské činnosti, které má povoleny v licenci¹². V případě, že výkon některých činností je vázán na udělení povolení, lze bance takovou činnost v licenci povolit až poté, kdy bude uděleno povolení podle zvláštního právního předpisu (§ 1 odst. 5 ZoB).

Označení „banka“ nebo „spořitelna“ může ve své obchodní firmě používat pouze právnická osoba, které byla udělena licence, ledaže by ze souvislosti, v níž se slovo „banka“ nebo „spořitelna“ používá, bylo zřejmé, že se tato osoba nezabývá přijímáním

¹¹ § 1 odst. 3 ZoB

¹² a contrario § 1 odst. 4 ZoB

vkladů nebo poskytováním úvěrů (§ 3 odst. 1 ZoB)¹³. Účelem tohoto ustanovení je především zamezit tomu, aby veřejnost nebyla obchodní firmou podnikatelského subjektu klamána, a nedomnívala se, že se jedná o osobu, která má bankovní licenci udělenou Českou národní bankou.

Právní úprava obchodní firmy je obsažena v Hlavě I, Dílu III obchodního zákoníku (§ 8-12 ObchZ). Podle těchto ustanovení se obchodní firmou rozumí název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Pro obchodní firmu byla zavedena legislativní zkratka „firma“. Podle § 10 ObchZ nesmí být firma zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě.

Jestliže by existovalo nebezpečí záměny s obchodní firmou jiné již existující právnické osoby nebo její organizační složky, může Česká národní banka požadovat změnu navrhované obchodní firmy zakládané banky. Stejně tak v případě, kdy existuje stejné nebezpečí, může Česká národní banka požadovat změnu obchodní firmy pobočky zahraniční banky spočívající v doplnění rozlišovacího dodatku¹⁴.

Jestliže bude banka dotčena na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli bránit. Zejména se může domáhat, aby se neoprávněný uživatel takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích (§ 12 odst. 1 ObchZ). Jestliže byla neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda, lze se domáhat její náhrady.

4.2. Založení a vznik banky

Tradičně dochází k rozlišování mezi založením (§ 57 ObchZ) a vznikem (§ 62 ObchZ) společnosti. Teprve úspěšným završením druhé fáze, tedy zápisem společnosti do obchodního rejstříku, je proces konstituování akciové společnosti završen.

4.2.1. Stručně k problematice založení společnosti

Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem pouze v případě, že tímto zakladatelem bude právnická osoba. V ostatních případech musí být založena

¹³ Toto se nevztahuje na osoby, jejichž obchodní firma nebo název jsou zavedeny nebo uznávány zákonem nebo na základě mezinárodní smlouvy, která byla schválena Parlamentem, ratifikována a vyhlášena a již je Česká republika vázána, anebo na základě obdobné mezinárodní smlouvy, která vstoupila v platnost před 1. lednem 1993 (§ 3 odst. 2 ZoB).

¹⁴ § 3 odst. 3 ZoB

dvěma nebo více zakladateli. Nutno ale dodat, že není na překážku, aby se jedna fyzická osoba stala jediným akcionářem již existující akciové společnosti tím, že získá všechny její akcie. Vzhledem k tomu, že mezi zakladateli a akcionáři není žádného právního rozdílu a každý zakladatel se musí stát akcionářem, může být akcionářem každá fyzická nebo právnická osoba.

Primárním předpokladem založení a vzniku jakékoli právnické osoby je pojetí idey o jejím založení. Následuje obvykle přípravná činnost, během níž je připraven určitý podnikatelský plán. Tato fáze zakládání společnosti není upravena právními předpisy, nicméně z hlediska zakladatelů společnosti představuje velmi podstatnou fázi, během níž musí zvážit řadu okolností významných pro následující založení, vznik a fungování společnosti. Při přípravě založení společnosti dochází často k uzavření tzv. předběžné, resp. přípravné smlouvy. Není to institut přímo právem upravený, nicméně s ohledem na ujasnění si základních otázek a předcházení případným vážným rozporům mezi jednotlivými zakladateli, je to institut velice vhodný. Uzavírá se jako innominátní smlouva, a to buď podle občanského nebo obchodního zákoníku s ohledem na povahu osob smlouvu uzavírajících. Do smlouvy je vhodné pojmout zejm. ustanovení o provádění a koordinaci přípravných prací včetně způsobu kontroly jejich realizace. Vhodné je také dohodnout konkurenční klauzule a podmínky, za nichž může být smlouva vypovězena, resp. od ní může být odstoupeno.¹⁵

4.2.2. Společenské dokumenty

Právní úprava akciové společnosti počítá se dvěma základními druhy dokumentů. Jednak je to zakladatelská smlouva, popř. zakladatelská listina v případě, že společnost zakládá jediný zakladatel, a stanovy.

K těmto základním dokumentům však fakticky ještě přistupuje v závislosti na způsobu založení akciové společnosti buď usnesení ustavující valné hromady nebo rozhodnutí zakladatelů, které však musí být obsaženo již v zakladatelské smlouvě¹⁶.

¹⁵ T. Dvořák, *Akciová společnost a Evropská akciová společnost*, Praha, ASPI, a.s., 2005, str. 75 až 78

¹⁶ tamtéž, str. 79

4.2.2.1. Zakladatelská smlouva a zakladatelská listina

V případě zakladatelské smlouvy se jedná o dvoustranný či vícestranný právní úkon. Je to právní úkon formální, konsensuální, nominátní a úplatný. ObchZ stanoví obligatorní náležitosti zakladatelské smlouvy, ale nic nebrání tomu, aby zakladatelé ve smlouvě upravili i další záležitosti. Obchodní zákoník toto nezakazuje. Obligatorní náležitosti stanovené obchodním zákoníkem jsou:

- a) firma, sídlo a předmět podnikání (činnosti);
- b) navrhovaný základní kapitál;
- c) počet akcií a jejich jmenovitá hodnota, podoba, v níž budou akcie vydány, jakož i určení, zda akcie budou znít na jméno nebo na majitele, popř. kolik akcií bude znít na jméno a kolik na majitele; mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených, popř. údaj o omezení převoditelnosti akcií na jméno;
- d) kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen;
- e) splácí-li se emisní kurs akcií nepeněžítými vklady, i určení předmětu nepeněžitého vkladu a způsobu jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad;
- f) alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou;
- g) určení správce vkladu;
- h) má-li být alespoň část akcií vydána na základě veřejné nabídky akcií, i další údaje uvedené v § 163 odst. 2 písm. a) až g);
- i) návrh stanov.¹⁷

V § 163 odst. 2 ObchZ jsou stanoveny další náležitosti v případě, že se společnost zakládá na základě veřejné nabídky akcií.

V případě, že se akciová společnost zakládá rozhodnutím jediného zakladatele, děje se tak nikoli zakladatelskou smlouvou, nýbrž zakladatelskou listinou, pro kterou platí totéž, co bylo řečeno o zakladatelské smlouvě.

Funkce zakladatelské smlouvy, resp. zakladatelské listiny, se vyčerpá vznikem společnosti. Smlouva má tedy jen dočasný význam. Regulátorem vztahů uvnitř

¹⁷ § 163 odst. 1 ObchZ

společnosti se po jejím vzniku stanou stanovy. Proto také po zápisu společnosti do obchodního rejstříku nebude mít například změna sídla nebo předmětu podnikání za následek změnu zakladatelské smlouvy či zakladatelské listiny, ale pouze změnu stanov.

18

4.2.2.2. Stanovy

Stanovy jsou pro akciovou společnost naprosto zásadním dokumentem. Zákon umožňuje, aby celá řada situací byla upravena ve stanovách odchylně od zákonné úpravy a teprve tehdy, pokud se tak nestane, nastupuje podpůrně zákonná úprava. Obecně změny stanov náleží do působnosti valné hromady (§187 odst. 1 písm. a) ObchZ), ledaže jde o změnu v důsledku zvýšení základního kapitálu představenstvem podle § 210 ObchZ nebo o změnu, ke které došlo na základě jiných právních skutečností. Změny stanov, o nichž rozhoduje valná hromada, nabývají účinnosti okamžikem, kdy o nich valná hromada rozhodla, neplyne-li z rozhodnutí valné hromady o změně stanov nebo ze zákona, že nabývají účinnosti později. To neplatí v případě, kdy společnost rozhoduje o zvýšení nebo snížení základního kapitálu, o štěpení akcií či spojení více akcií do jedné akcie, o změně formy nebo druhu akcií anebo omezení převoditelnosti akcií na jméno či její změně. V takovém případě nabývá změna stanov účinnosti ke dni zápisu těchto skutečností do obchodního rejstříku¹⁹.

Rovněž u stanov se rozlišují obligatorní a fakultativní náležitosti. Obligatorní náležitosti stanov jsou uvedeny v § 173 odst. 1 ObchZ a jsou jimi:

- a) firma a sídlo společnosti;
- b) předmět podnikání (činnosti);
- c) výše základního kapitálu a způsob splácení emisního kursu akcií;
- d) počet a jmenovitá hodnota akcií, podoba akcií, jakož i určení, zda akcie znějí na jméno nebo na majitele, nebo kolik akcií zní na jméno a kolik na majitele;
- e) počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě; vydala-li společnost akcie v různé jmenovité hodnotě, počet hlasů vztahující se k té které výši jmenovité hodnoty akcií;
- f) způsob svolávání valné hromady, její působnost a způsob jejího rozhodování;

¹⁸ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, str. 51

¹⁹ § 173 odst. 2 ZoB

- g) určitý počet členů představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů, délku funkčního období člena orgánu, jakož i vymezení jejich působnosti a způsob rozhodování, jestliže se zřizují;
- h) způsoby tvorby rezervního fondu a výši, do které je společnost povinna jej doplňovat, a způsob doplňování;
- i) způsob rozdělení zisku a úhrady ztráty;
- j) důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie;
- k) pravidla postupu při zvyšování a snižování základního kapitálu, zejm. možnost snižovat základní kapitál vzetím akcií z oběhu losováním;
- l) postup při doplňování a změně stanov;

Za fakultativní náležitosti stanov můžeme pokládat jednak obvyklé náležitosti, které je vhodné do stanov pojmout a které jsou většinou součástí obsahu stanov, např. náležitosti uvedené v § 174 ObchZ, ale také další náležitosti, které nejsou obchodním zákoníkem upraveny vůbec.

V návaznosti na uvedená ustanovení ObchZ jsou v § 9 ZoB uvedeny další obligatorní náležitosti stanov banky, jimiž jsou

- a) struktura a organizace banky;
- b) pravomoc a odpovědnost vedoucích zaměstnanců;
- c) pravomoc a odpovědnost dalších zaměstnanců ústředí a poboček, popř. jiných organizačních jednotek banky, oprávněných k provádění bankovních obchodů;
- d) organizační zajištění řídicího a kontrolního systému.

Tyto požadavky jsou v souladu se základním požadavkem, kterým je transparentnost činnosti banky a přesné rozdělení pravomoci a odpovědnosti vedoucích zaměstnanců a dalších zaměstnanců oprávněných k provádění bankovních obchodů, což umožňuje i efektivnější výkon bankovního dohledu. Nezanedbatelným aspektem pro banku a její klienty je také vnitřní kontrolní systém, který musí minimalizovat zejména rizika plynoucí z provádění bankovních obchodů. Pro tento svůj význam musí být tento systém rovněž upraven ve stanovách.

Úprava struktury a organizace banky zahrnuje především vnitřní uspořádání a členění banky jako právnické osoby. Při úpravě struktury jde zpravidla o rozčlenění na organizační útvary, jako jsou centrála nebo ústředí banky a pobočky nebo jiné místné

jednotky. V případě organizace pak může jít o vnitřní členění těchto organizačních jednotek, např. na divize, úseky, odbory nebo jednateleství, filiálky, apod²⁰.

Za banku jedná v praxi nejen statutární orgán, ale i další orgány a zejména zaměstnanci banky. Značnou část bankovních obchodů uzavírají jednotliví zaměstnanci banky. V zájmu právní jistoty druhé smluvní strany je, aby účastník byl informován o pravomoci a odpovědnosti dalších zaměstnanců banky. Zpravidla je tato otázka rámcově upraveny ve stanovách s odkazem na podrobnější úpravu ve vnitřním předpise banky.

Vzhledem k tomu, že banka hospodaří s peněžními prostředky, musí výkon jejich činností nutně podléhat velmi dobře organizovanému systému vnitřní kontroly. Zpravidla se jedná o systém vnitřního auditu a systém vnitřní kontroly. Vnitřní kontrola zahrnuje činnosti, které sledují zejména dodržování právních a vnitřních předpisů banky, do systému vnitřního auditu potom patří útvary a činnosti, které si banky vytvářejí za účelem kontroly a informovanosti oproti činnosti auditorů.²¹

Stanovy akciové společnosti musí být dle § 38i odst. 1 písm. a) ObchZ uloženy ve sbírce listin obchodního rejstříku. Kromě toho musí být ověřené kopie stanov a jejich změn uloženy také u ČNB (§ 9 odst. 2 ZoB). Z povahy věci plyne, že banka je povinna uložit ověřenou kopii stanov nebo jejich změnu bez zbytečného odkladu poté, kdy byly stanovy schváleny ustavující valnou hromadou banky a banka vznikla (byl povolen rejstříkovým soudem její zápis do obchodního rejstříku). U změn stanov jde o den, kdy valná hromada banky o změně rozhodla, pokud nejde o případy zmíněné v § 173 odst. 2 ObchZ, kdy změna stanov nabývá účinnosti až dnem zápisu změny do obchodního rejstříku.

Co se týče změn stanov, souvisí toto s § 16 odst. 2 písm. a) ZoB, kdy je banka povinna informovat ČNB o zamýšlené změně stanov týkající se skutečností, které musí být ve stanovách uvedeny na základě požadavku obchodního zákoníku nebo zákona o bankách. Ze skutečnosti, že má jít o zamýšlenou změnu, vyplývá, že je třeba podat informaci do hlasování valné hromady o zamýšlené změně, a to přiměřeně dříve, aby ČNB mohla zamýšlenou změnu posoudit.

²⁰ Podle § 40 odst. 1 Stanov je základní organizační členění Komerční banky, a.s. představováno centrálou a prodejní sítí.

²¹ Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 34 až 36

Ve stanovách banky musí být mj. uvedena pravomoc statutárního orgánu a dozorčí rady (§ 8 odst. 4 ZoB). Jde tady vlastně jen o připomínku, že tyto pravomoci musí být uvedeny ve stanovách. Je to požadavek, který přinesla novela č. 165/1998 Sb. a který má přispět k přesnému vymezení pravomocí a odpovědnosti představenstva a dozorčí rady jakožto významných orgánů banky.²²

4.2.3. Způsoby založení akciové společnosti

Obchodní zákoník dává zakladatelům společnosti možnost zvolit jeden ze dvou způsobů jejího založení, a to založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií a založení společnosti bez veřejné nabídky akcií. Výběr je ponechán svobodné volbě zakladatelů. Nutno ovšem dodat, že v praxi převažuje jednodušší způsob, tedy založení bez veřejné nabídky akcií. Důležité je rovněž ustanovení § 162 odst. 3 ObchZ, které stanoví rozdílnou minimální výši základního kapitálu, která činí v případě založení společnosti s veřejnou nabídkou akcií 20 000 000 Kč a bez veřejné nabídky akcií 2 000 000 Kč. I když je tento rozdíl velice markantní, pro banky nemá většího významu, jelikož v případě bank je minimální výše základního kapitálu stanovena v ZoB a činí ještě více, a to 500 000 000 Kč.

Z důvodu ucelenosti výkladu o založení a vzniku banky je nutné věnovat alespoň stručnou zmínku těmto dvě způsobům založení společnosti.

4.2.3.1. Založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií

Podstatou tohoto založení je, že zakladatelé neupíší veškeré akcie na vytvoření navrhovaného základního kapitálu, nýbrž upíší pouze jejich část a zbývající část nabídnou k upsání veřejnosti. Zabezpečí tak vytvoření základního kapitálu převyšujícího jmenovitou hodnotu jimi upsaných akcií veřejnou nabídkou akcií.²³

Proces takového založení má několik kroků. Nejdříve musí ČNB schválit prospekt cenného papíru, poté dojde k uveřejnění veřejné nabídky akcií, nejpozději s ní musí být uveřejněn i prospekt cenného papíru (§ 164 odst. 4 ObchZ). Ta musí obsahovat náležitosti stanovené v § 163 odst. 2 ObchZ. Následuje vlastní úpis akcií, který je upraven v § 165 ObchZ. Celý proces završuje ustavující valná hromada (§ 169

²² JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 64, 68, 69

²³ § 164 odst. 1 ObchZ

n. ObchZ). Právo účastnit se jí mají upisovatelé, kteří splnili své zákonné povinnosti. Zakladatelé jsou povinni ustavující valnou hromadu svolat tak, aby se konala do 60 dnů ode dne, kdy bylo dosaženo účinného upsání navrhovaného základního kapitálu. Ustavující valná hromada zejména (i) rozhoduje o založení společnosti, (ii) schvaluje stanovy společnosti; (iii) volí orgány společnosti.

Některé národní právní úpravy, jako například německá či polská, tento způsob zakládání pro jeho malý praktický význam zcela opustily a omezily se na jednorázové založení akciové společnosti. Přesvědčení o nízké efektivitě této úpravy převažuje i v tuzemsku. Proto se s úpravou sukcesivního zakládání již v připravovaném obchodním zákoníku ani nepočítá.²⁴

4.2.3.2. Založení společnosti bez veřejné nabídky akcií

Jak jsem již uvedla, je tento způsob v praxi používaný daleko častěji. Uplatní se v situaci, kdy se zakladatelé v zakladatelské smlouvě dohodnou, že v určitém poměru upisují akcie na celý základní kapitál společnosti. Zakladatelé mají v tomto případě postavení ustavující valné hromady a rozhodnutí, která by jinak příslušela ustavující valné hromadě, musí být obsažena v zakladatelské smlouvě.²⁵

4.2.4. Vznik společnosti

4.2.4.1. Jednání před vznikem společnosti

Společnost je tedy založena, ale ještě neexistuje jako subjekt práv a povinností. K tomu dojde až okamžikem jejího vzniku, tedy zápisem do obchodního rejstříku. Nicméně i v době před zápisem společnosti do obchodního rejstříku je třeba činit některé právní úkony. A protože tyto úkony nemůže činit dosud neexistující společnost, § 64 ObchZ upravuje jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku. Podle tohoto ustanovení každý, kdo jedná jménem společnosti před jejím vznikem, je z tohoto jednání zavázán. V případě, že jedná více osob, jsou tyto zavázány společně a nerozdílně. Jestliže valná hromada schválí tato jednání do tří měsíců od vzniku společnosti, platí, že z těchto jednání byla od počátku vázána společnost (§ 187 odst. 1 písm. l) ObchZ). V této souvislosti jsou zakladatelé společnosti povinni pořídit seznam

²⁴ Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006, str. 58

²⁵ § 172 ObchZ

jednání a předložit jej valné hromadě ke schválení tak, aby byla zákonná lhůta tři měsíců dodržena. V případě, že tuto svou povinnost nesplní, odpovídají solidárně věřitelům za škodu, která jim v důsledku toho vznikne. V odstavci 3 je uložena povinnost představenstvu spočívající v oznámení schválení jednání učiněných před vznikem společnosti účastníkům závazkových vztahů vzniklých z těchto jednání, a to bez zbytečného odkladu.

4.2.4.2. Vznik společnosti

Akciová společnost vzniká dnem, ke kterému byl proveden její zápis do obchodního rejstříku. Tento zápis má konstitutivní účinky. V § 175 ObchZ je stanoveno, že návrh na zápis do obchodního rejstříku podává představenstvo a podepisují ho všichni členové představenstva.

Banky jakožto právnické osoby a pobočky zahraničních bank, které u nás působí a vystupují v právních vztazích, mají tedy fakticky postavení právnických osob a podléhají obecnému režimu představovanému pro podnikatele povinností zápisu do obchodního rejstříku²⁶. Banky mají dále dle § 10 ZoB povinnost uložit u České národní banky výpis z obchodního rejstříku; banka tak musí učinit bez zbytečného odkladu poté, co výpis z obchodního rejstříku obdržela, a o zápis do obchodního rejstříku musí požádat co možná nejdříve poté, kdy nastala skutečnost, kterou je nutné do obchodního rejstříku zapsat²⁷.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být doložen listinami o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin (§ 32 odst. 2 ObchZ). Dokumenty, které sbírka listin obsahuje, jsou uvedeny v § 38i ObchZ, popř. v § 38j ObchZ, pokud jde o zahraniční osobu, její podnik a jeho organizační složku. Nezbytnou listinou pro zápis banky do obchodního rejstříku vztahující se k jejímu předmětu podnikání bude bankovní licence.

²⁶ § 10 ZoB

²⁷ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 69, 70

4.2.4.3. Bankovní licence

Na základě bankovní licence může banka přijímat vklady od veřejnosti, poskytovat úvěry, jakož i provádět další činnosti v bankovní licenci jí povolené. Problematice licence se věnuje celá část druhá ZoB.

Žádost o licenci se podává České národní bance, spolu s žádostí o licenci žadatel předkládá také návrh stanov (§ 4 odst. 1 ZoB). Náležitosti žádosti o licenci jsou stanoveny v § 2 a 3 vyhlášky č. 90/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou a názorně pak v její Příloze č. 1 (Základní údaje k žádosti o licenci podle § 4 odst. 1 ZoB). Jedná se zejm. o základní údaje identifikující založenou banku (obchodní firma, sídlo, výše základního kapitálu, jmenovitá hodnota akcií, počet akcií) a dále o údaje o struktuře vkladů do základního kapitálu založené banky (údaje o upsaných akciích, peněžitých a nepeněžitých vkladech²⁸). O udělení licence rozhoduje Česká národní banka ve správním řízení (§ 4 odst. 2 ZoB).

Zákon o bankách výslovně neřeší, kdo a v jakém okamžiku podává žádost o povolení působit jako banka. Implicitně jsou tyto skutečnosti obsaženy především ve vyhlášce ČNB č. 90 /2006 Sb., kde dochází k rozlišování náležitostí žádosti o licenci předkládané společností založenou za účelem působit jako banka a již vzniklou akciovou společností. Otázka, v jakém okamžiku se podává žádost o licenci a v jakém okamžiku ve vztahu k této žádosti má být založena akciová společnost jako právní forma budoucí banky, souvisí s vyřešením problému, zda v době podání žádosti má být akciová společnost již založena nebo zda má být založena nejpozději ke dni vydání povolení, anebo až po tomto povolení. Podle § 37 odst. 1 ObchZ musí návrhové zápisu do obchodního rejstříku doložit, že mu nejpozději dnem zápisu vznikne živnostenská či jiné oprávnění k činnosti, která má být jako předmět podnikání do obchodního rejstříku zapsána. Z tohoto tedy vyplývá, že k úspěšnému vzniku akciové společnosti, která má působit jako banka, je třeba prokázat povolení České národní banky.²⁹

²⁸ Nepeněžitý vklad do základního kapitálu banky je možný pouze v případě, že její základní kapitál převyšuje stanovenou minimální výši, tedy 500 000 000 Kč, která musí mít formu peněžitého vkladu.

²⁹ Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 22

Česká národní banka je jako správní orgán ve správním řízení o udělení bankovní licence povinna posoudit otázky stanovené v § 4 odst. 5 ZoB. Jedná se o tyto podmínky pro udělení licence:

- a) průhledný a nezávadný původ základního kapitálu a dalších finančních zdrojů banky, jejich dostatečnost a vyhovující skladba;
- b) splacení základního kapitálu v plné výši;
- c) způsobilost osob s kvalifikovanou účastí na bance k výkonu práv akcionáře při podnikání banky;
- d) odborná způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost osob, které jsou na základě pracovní nebo jiné smlouvy navrhovány v bance na výkonné řídicí funkce, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami (tzv. vedoucí zaměstnanci banky)³⁰;
- e) technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky, funkční řídicí a kontrolní systém banky;
- f) obchodní plán vycházející z navrhované strategie činnosti banky podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi;
- g) průhlednost skupiny osob s úzkým propojením s bankou;
- h) úzké propojení podle písm. g) nebrání výkonu bankovního dohledu;
- i) ve státě, na jehož území má skupina podle písm. g) úzké propojení, nejsou právní ani faktické zábrany k výkonu bankovního dohledu;
- j) sídlo budoucí banky musí být na území České republiky.³¹

V souvislosti s písm. d) je nutné poznamenat, že vedoucím zaměstnancem banky se nemůže stát ten, kdo byl v minulosti pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin (§ 4 odst. 7 ZoB).

ZoB dále v § 4 odst. 6 vymezuje, co se rozumí úzkým propojením. Podle tohoto ustanovení se úzkým propojením pro účely zákona o bankách chápe:

- a) vztah mezi dvěma nebo více osobami, při kterém má jedna z osob na druhé osobě přímý nebo nepřímý podíl na základním kapitálu, jejichž součet představuje alespoň 20%;

³⁰ Podrobnosti upravující kritéria pro posouzení osob navrhovaných do vedení a postupy při posuzování osob navrhovaných do vedení jsou obsaženy v Úředním sdělení České národní banky 22/2002 k posuzování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob navrhovaných do funkce vedoucích zaměstnanců bank a do vedení poboček zahraničních bank

³¹ § 4 odst. 5 ZoB

- b) vztah mezi dvěma nebo více osobami, při kterém má jedna z osob na druhé osobě přímý nebo nepřímý podíl na hlasovacích právech, jejichž součet představuje alespoň 20%;
- c) vztah mezi dvěma nebo více osobami, při kterém jedna z osob druhou osobu nebo ostatní osoby ovládá; nebo
- d) vztah dvou nebo více osob, které ovládá tatáž osoba.

Licence se uděluje na dobu neurčitou a není převoditelná na jinou osobu (§ 6 ZoB). Povolení působit jako banka je vydáno zakladateli banky, jelikož samotná zakládaná banka ještě nevznikla. Povolení je určeno bance, a proto s ním nemůže nikdo jiný disponovat. Zákon o bankách vylučuje, aby banka převedla oprávnění vyplývající jí z bankovní licence na jinou osobu. Naproti tomu přechod licence, zejména v případě zániku banky bez likvidace, není zákonem výslovně upraven a není zřejmě zcela vyloučen.³²

Zánik licence je upraven v § 7a ZoB, podle kterého licence zaniká dnem,

- a) kterým nabývá právní moci rozhodnutí o odnětí licence;
- b) ke kterému se banka zrušuje, pokud se zrušuje s likvidací;
- c) od kterého podle rozhodnutí valné hromady dosavadní banka nebude nadále vykonávat činnost, ke které je třeba licence;
- d) výmazu banky z obchodního rejstříku, pokud zaniká bez likvidace.

Důvodům a způsobu odnětí licence se věnuje celá část desátá zákona o bankách, konkrétně se jedná o § 34 a § 35 ZoB. Česká národní banka jednak musí licenci odejmout v případech, kdy v činnosti banky přetrvávají závažné nedostatky, při úpadku a jestliže zjistí, že kapitál banky na individuálním základě je menší než jedna třetina součtu jejich jednotlivých kapitálových požadavků, a dále je České národní bance ponechána možnost licenci odejmout v případech, kdy banka nezačíná činnost do 12 měsíců ode dne udělení licence nebo jestliže po dobu 6 měsíců nepřijímá vklady od veřejnosti nebo neposkytuje úvěry a také v případě, kdy licence byla získána na základě nepravdivých údajů uvedených v žádosti.

Rozhodnutí o odnětí licence se zveřejňuje v Obchodním věstníku a Česká národní banka ho doručí představenstvu banky a o rozhodnutí současně informuje orgány bankovního dohledu zemí, ve kterých má banka pobočky. Jestliže se licence odnímá

³² Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 27

pobočce zahraniční banky, oznámí se rozhodnutí o odnětí licence také orgánu vykonávajícímu bankovní dohled v příslušném státě a rozhodnutí doručí Česká národní banka osobě pověřené řízením pobočky. Ode dne právní moci rozhodnutí o odnětí licence nesmí banka vykonávat žádné činnosti s výjimkou těch, které jsou nezbytné k vypořádání jejich pohledávek a závazků. Do doby vypořádání všech jejich pohledávek a závazků se ještě stále považuje za banku.

Zánikem licence v důsledku jejího odnětí banka vlastně ztrácí oprávnění k podnikatelské činnosti a je tím otevřen prostor, aby státní orgán (Česká národní banka) podala soudu návrh na rozhodnutí o zrušení společnosti a její likvidaci dle § 68 odst. 6 písm. b) ObchZ. O zrušení a zániku banky bude blíže pojednáno v další části této práce³³.

Licence udělená zahraniční bance pro její pobočku zaniká dále také dnem, ke kterému zahraniční banka ukončí činnost své pobočky na území České republiky, a dále dnem, ke kterému zahraniční banka pozbyla ve státě svého sídla oprávnění působit jako banka (§ 7a odst. 2 ZoB).

4.2.5. Základní kapitál banky

Základní kapitál je definován jako peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Základní kapitál musí být vyjádřen v jednotkách české měny (§ 58 odst. 1 ObchZ). Zvláštní úprava akciové společnosti v § 154 odst. 1 ObchZ stanoví, že základní kapitál akciové společnosti je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě.

Jak jsem již zmínila, minimální výše základního kapitálu banky činí 500 000 000 Kč a minimálně v této výši musí být tvořen peněžitými vklady. Pouze v případě, že základní kapitál banky převyšuje tuto minimální výši, je možné uvažovat o nepeněžitých vkladech do základního kapitálu.

Zakotvení požadavku na minimální výši základního kapitálu banky ve výši 500 mil. Kč je důsledkem tzv. harmonizační novely, zákona č. 126/2002 Sb. Základní kapitál byl v této výši před účinností novely požadován také, ale jen na základě opatření ČNB č. 33/1999 Sb., kterým se stanoví náležitosti žádosti o povolení působit jako banka.

³³ Bod 9.3.1. této práce

Ke snížení základního kapitálu je banka povinna vyžádat si předchozí souhlas ČNB, ledaže by šlo o snížení základního kapitálu banky k úhradě ztráty³⁴.

Kapitál banky nesmí klesnout pod minimální výši základního kapitálu stanovenou v § 4 odst. 1 ZoB³⁵.

Např. základní kapitál Komerční banky, a.s. dle § 3 Stanov činí 19 004 926 000 Kč a je rozdělen na 38 009 852 kmenových, kótovaných akcií znějících na majitele ve jmenovité hodnotě 500,-Kč. Všechny akcie banky mají zaknihovanou podobu.

³⁴ § 16 odst. 1 písm. d) ZoB

³⁵ § 12a odst. 1 in fine ZoB

5. ORGANIZACE BANKY

Co se týče organizačního uspořádání banky, platí pro ni v obecné rovině totéž, co pro akciové společnosti. Jejimi orgány jsou tedy valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti, představenstvo jako statutární orgán, které řídí společnost a jedná jejím jménem, a konečně dozorčí rada, která dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti banky. Zákon o bankách se výslovně zmiňuje jen o statutárním orgánu a dozorčí radě³⁶. V zásadě platí, že se na banky použijí ustanovení obchodního zákoníku o orgánech akciové společnosti s tím, že případné odchylky jsou stanoveny v zákoně o bankách, konkrétně v jeho části třetí.

5.1. Valná hromada

Co se týče valné hromady, nemá zákon o bankách speciální ustanovení, což znamená, že se ustanovení obchodního zákoníku týkající se valné hromady akciové společnosti aplikují bez výjimek a odchylek i na banky.

Valná hromada je nejvyšším a zpravidla též kolektivním orgánem každé akciové společnosti. Není to orgán stálý, ale svolává se vždy na konkrétní zasedání. Účast na valné hromadě patří k základním právům každého akcionáře. Tomuto právu odpovídá rovněž povinnost akcionáře účastnit se valné hromady, což vyplývá z jeho povinnosti podílet se na činnosti společnosti. Porušení této jeho povinnosti však obchodní zákoník neumožňuje sankcionovat.

Z pravidla, že valná hromada je kolektivní orgán, plyne rovněž skutečnost, že proces vůle je tvořen většinově zákonem stanoveným způsobem. Rozhodnutí se přijímají zpravidla na základě hlasování, vždy formou usnesení.

Z jejího postavení jakožto nejvyššího orgánu společnosti plyne, že je jí svěřeno rozhodování o zásadních a významných otázkách života společnosti a udílení závazných příkazů představenstvu a dozorčí radě. Současně se vlastně jedná i o orgán kontrolní, neboť právě na zasedání valné hromady realizují akcionáři své právo kontroly činnosti společnosti. Valné hromadě ale nepřísluší průběžná kontrola plnění jednotlivých pokynů, neboť, jak jsem již uvedla, valná hromada není orgánem permanentně fungujícím.

³⁶ § 8 odst. 1 ZoB

Mezi základní funkce valné hromady patří ustavení statutárního a dozorčího orgánu, rozhodování o zásadních otázkách společnosti, udílení závazných pokynů ostatním orgánům a kontrola plnění uložených příkazů. Nenahrazuje exekutivní činnost představenstva.

Působnost valné hromady je dána zákonem a není možné, aby otázky spadající do působnosti valné hromady rozhodoval jiný orgán. Ustanovení stanov, které by toto umožňovalo, by bylo absolutně neplatné. Je však možné, aby si valná hromada aтраhovala rozhodnutí, které příslušejí jiným orgánům společnosti v případě, že tak určují stanovy. Okruh záležitostí spadajících do působnosti valné hromady je uveden zejména v ustanovení § 187 ObchZ, některé další jsou potom uvedeny ve speciálních zákonných ustanoveních.³⁷

5.2. Představenstvo

Co se týče představenstva, zákon o bankách již stanoví jisté odlišnosti od obchodního zákoníku. V této části práci se soustředím opět jen na obecnou charakteristiku představenstva dle obchodního zákoníku a upozorním na specifické požadavky kladené na představenstvo či jeho členy zákonem o bankách.

5.2.1. Stručná charakteristika představenstva akciové společnosti

Představenstvo je statutárním orgánem společnosti a jako takové řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem (§ 191 odst. 1 ObchZ). Z toho plynou v zásadě dvě oprávnění představenstva, a to obchodní vedení a jednatelské oprávnění. Obchodním vedením se rozumí pravidelná a průběžná správa záležitostí společnosti a jejího podniku a pod jednatelské oprávnění lze zahrnout činnost představenstva navenek, tj. uskutečňování právních úkonů společnosti a třetích osob.

Podmínky způsobilosti osoby stát se členem představenstva jsou uvedeny v § 194 odst. 7 ObchZ a podle tohoto ustanovení se členem představenstva může stát pouze fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je plně způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání³⁸ a nenastala u ní skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle zákona o živnostenském podnikání. Fyzická osoba musí splňovat i další předpoklady související především se zákazem

³⁷ T. Dvořák, *Akciová společnost a Evropská akciová společnost*, Praha, ASPI, a.s., 2005, str. 390 až 392

³⁸ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

konkurence. Členy představenstva volí a odvolává valná hromada. Podle obchodního zákoníku je možné, aby stanovy určily, že členy představenstva volí a odvolává dozorčí rada.

Podle obchodního zákoníku má mít představenstvo nejméně tři členy, ledaže jde o společnost s jediným akcionářem. Členové představenstva volí ze svého středu předsedu představenstva. Pokud stanovy neurčí jinou většinu hlasů, rozhoduje představenstvo většinou všech svých členů. Každý člen představenstva má jeden hlas.

Mezi hlavní povinnosti členů představenstva patří zejména povinnost vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a povinnost zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu.

V § 196 ObchZ je vymezen zákaz konkurence a jsou zde stanoveny omezení pro osoby vykonávající funkci člena představenstva. Další omezení jsou stanoveny v zákoně o bankách pro členy představenstva banky.

Způsobů zániku funkce člena představenstva je hned několik. V praxi nejčastějším způsobem je odvolání člena představenstva z jeho funkce, a to buď na jeho vlastní žádost nebo z iniciativy třetí osoby. Valná hromada není co do důvodu odvolání nijak omezena. Podmínkou platného odvolání je dodržení řádného procesního postupu svolání a rozhodnutí valné hromady. V případě porušení těchto pravidel je odvolání neplatné. Člen představenstva může rovněž ze své funkce odstoupit, a to i bez udání důvodu. Člen představenstva nemůže ze společnosti odejít ihned, nýbrž zákon stanoví určitá omezující kritéria. V případě, že členu představenstva uplyne funkční období, jeho funkce zaniká až volbou nového člena, nejpozději však uplynutím tří měsíců od uplynutí jeho funkčního období. Mezi další důvody zániku funkce člena představenstva patří např. jeho smrt, ztráta způsobilosti k výkonu funkce, teoreticky není vyloučeno ani uzavření dohody o zániku funkce nebo podání výpovědi z funkce člena představenstva³⁹.

5.2.2. Představenstvo banky

Zákon o bankách stanoví, že představenstvo, statutární orgán banky, musí být nejméně tříčlenný a musí být složen z vedoucích zaměstnanců banky (§ 8 odst. 2 ZoB). Jiná otázka je však jednání statutárního orgánu, zde nemusí jednat vždy všichni jeho

³⁹ T. Dvořák, *Akciová společnost a Evropská akciová společnost*, Praha, ASPI, a.s., 2005, str. 485, 486, 489-491

členové (např. podle § 38 Stanov Komerční banky, a.s. „*jedná jménem banky ve všech věcech představenstvo jako statutární orgán, a to buď společně všichni členové představenstva, nebo společně libovolní dva jeho členové*“).

Z podmínky, že statutární orgán musí být nejméně tříčlenný, plyne, že generální ředitel nemůže být sám o sobě statutárním orgánem banky, byť je pravidelně členem představenstva a současně jeho předsedou. Novela č. 165/1998 Sb. přinesla významný požadavek v tom směru, že statutární orgán, tj. představenstvo banky, musí být složen, a to výlučně, z vedoucích zaměstnanců banky⁴⁰. V této souvislosti lze hovořit o tzv. exekutivním představenstvu. Vedoucími zaměstnanci banky budou zpravidla generální ředitel a jeho náměstek a ti, jim přímo podřízení vedoucí zaměstnanci banky, kteří zodpovídají za vedení jednotlivých úseků banky vymezených ve vnitřních předpisech banky. Je tím sledováno především zkvalitnění řízení banky mimo jiné i tím, že do představenstva mohou být voleni pouze lidé, kteří jsou s problematikou banky v každodenním styku, mají přímý kontakt s jejími problémy, podílejí se na jejich řešení, mohou z titulu svých řídicích funkcí předcházet i jejich vzniku a mohou též se znalostí věci pozitivně ovlivňovat fungování banky, její obchodní strategii a politiku. Jedná se o významný předpoklad kvalitního plnění řídicí funkce představenstva a je to také významný požadavek z hlediska efektivnějšího výkonu bankovního dohledu, který posuzuje mimo jiné odbornou způsobilost a občanskou bezúhonnost osob ve vedení banky ve fázi licenčního řízení a dále také kdykoli v době existence banky.

Ustanovení § 8 odst. 3 ZoB se soustředí na problematiku neslučitelnosti některých funkcí členů statutárního orgánu banky, tedy vedoucích zaměstnanců banky, ale také ostatních zaměstnanců banky. Tak především člen statutárního orgánu banky nesmí být současně statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu nebo členem dozorčí rady jiné právnické osoby, která je podnikatelem⁴¹. Zaměstnanec banky, který není členem statutárního orgánu banky, nesmí být statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu takové právnické osoby. Z těchto pravidel připouští zákon o

⁴⁰ Stanovy Komerční banky, a.s. mají v této souvislosti dle mého názoru poměrně kasuistické ustanovení § 41 odst. 2, kde je stanoveno, že vedoucí zaměstnanci banky mohou zastávat funkce členů představenstva banky; člen představenstva banky musí být vedoucím zaměstnancem banky. Dále je stanoveno, že generální ředitel nemusí být zároveň předsedou představenstva banky. Toto ustanovení Stanov je spíše povedeným komentářem § 8 odst. 2 ZoB.

⁴¹ Dle Úředního sdělení České národní banky 17/1998 k některým ustanovením zákona č. 16/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, se za podnikatele pro účely tohoto ustanovení nepovažuje družstvo založené za účelem hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů, Fond pojištění vkladů a zaměstnanecká zdravotní pojišťovna.

bankách některé výjimky, a to jak pro členy statutárního orgánu, tak pro zaměstnance. Předně uvedená pravidla neplatí pro členství člena statutárního orgánu banky ve statutárním orgánu nebo dozorčí radě finanční instituce nebo banky, nebo zahraniční banky pod kontrolou banky, dále finanční instituce nebo banky nebo zahraniční banky, která nad bankou vykonává kontrolu, dále právnické osoby oprávněné organizovat poptávku a nabídku cenných papírů a podniku pomocných služeb; pravidla se dále nevztahují na členství zaměstnance ve statutárním orgánu podniku pomocných služeb nebo pro výkon funkce statutárního orgánu v tomto podniku (§ 8 odst. 3 písm. a), b) ZoB). Tyto výjimky jsou důvodné, neboť zde je naopak žádoucí angažovanost vedoucích zaměstnanců banky v zájmu efektivního ovlivnění činností uvedených právnických osob.⁴²

5.3. Dozorčí rada

V souvislosti s dozorčí radou stanoví zákon o bankách rovněž určité odchylky od obecné úpravy dozorčí rady v obchodním zákoníku. Tyto odlišnosti jsou ale velmi malého rozsahu. Opět si dovoluji podat nejprve stručnou charakteristiku dozorčí rady akciové společnosti a poté upozornit na odchylky obsažené v zákoně o bankách.

5.3.1. Stručná charakteristika dozorčí rady akciové společnosti

Dozorčí rada je kolektivním kontrolním orgánem, dohlíží tedy na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti (§ 197 odst. 1 ObchZ).

Rovněž členem dozorčí rady se může stát pouze fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je plně způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání a u níž nenastala skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle zákona o živnostenském podnikání a neporušuje zákaz konkurence uvedený v § 196 ObchZ⁴³. Dozorčí rada musí být nejméně tříčlenná a počet jejích členů musí být dělitelný třemi. V případě, že má společnost více než 50 zaměstnanců, volí jednu třetinu zaměstnanci a zbylé dvě třetiny dozorčí rady jsou voleny valnou hromadou (§ 200 odst. 1 ObchZ). Podle § 200 odst. 2 ObchZ jsou členové dozorčí rady voleni na

⁴² JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 62-64

⁴³ § 200 odst. 3 ObchZ

dobu určenou stanovami s tím, že tato doba nesmí přesáhnout 5 let a první funkční období činí 1 rok od vzniku společnosti.

Působnost dozorčí rady je vymezena v ustanoveních § 197 až 199 ObchZ. Dozorčí rada tak dohlíží na činnost představenstva a na výkon podnikatelské činnosti společnosti, je oprávněna kontrolovat obsah účetních a obchodních knih a jiných dokladů a tam obsažených údajů, dále přezkoumává všechny účetní závěrky a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a konečně podává pravidelné zprávy o své činnosti (za tímto účelem jí § 199 odst. 1 ObchZ dává možnost svolat mimořádnou valnou hromadu, jestliže to vyžadují zájmy společnosti).

O zániku funkce člena představenstva platí až na některé výjimky totéž, co o zániku funkce člena představenstva.

5.3.2. Dozorčí rada banky

Zákon o bankách stanoví v souvislosti s dozorčí radou jen to, že její pravomoc musí být uvedena ve stanovách, stejně jako pravomoc představenstva (§ 8 odst. 4 ZoB), a že na ni nesmějí být přenášeny pravomoci, které obchodní zákoník svěřuje představenstvu akciové společnosti (§ 8 odst. 5 ZoB).

Dozorčí rada Komerční banky, a.s. se dle jejích stanov skládá z devíti členů, fyzických osob, a funkční období člena dozorčí rady činí 4 roky. Toto je v souladu s obecnými zákonnými požadavky, aby počet členů dozorčí rady byl dělitelný třemi a funkční období aby nepřesáhlo 5 let.

Nic nebrání tomu, aby si dozorčí rada zřizovala různé výbory, které budou napomáhat plnění jejích funkcí. Stanovy Komerční banky, a.s. dozorčí radě přímo ukládají zřizovat v rámci svých kompetencí jako poradní a iniciativní orgány nejméně dva výbory, a to výbor pro odměňování a personální otázky a výbor pro audit. Jejich členové jsou členy dozorčí rady a dozorčí radou jsou také voleni a odvoláváni. Pravomoci výborů jsou vymezeny ve Stanovách a řadí se mezi ně zejména oprávnění podávat dozorčí radě nejrůznější doporučení zaměřená na přípravu rozhodnutí, která má dozorčí rada přijmout, jakož i další návrhy a v případě výboru pro audit jsou to ještě pravomoci týkající se např. přezkoumávání řídicího a kontrolního systému banky nebo projednávání zpráv o činnosti vnitřního auditu. Výbory dozorčí rady jí podávají také pravidelné zprávy o své činnosti.

5.4. Útvar vnitřního auditu

Do účinnosti zákona č. 120/2007 Sb., kterým byl novelizován zákon o bankách, měly banky přímo na základě zákona o bankách povinnost zřídit útvar vnitřního auditu, který zkoumal a hodnotil zejména funkčnost a účinnost řídicího a kontrolního systému banky a systém řízení rizik a dodržování zásad obezřetného podnikání banky. V zájmu předpokladů pro objektivní a nestranný výkon činností útvaru vnitřního auditu nesměl být jeho vedoucím člen statutárního orgánu banky ani člen dozorčí rady banky.

Novelou zákona o bankách provedenou zákonem č. 120/2007 Sb. byla tato ustanovení zákona o bankách zrušena a do zákona byl včleněn zcela nový § 8b upravující řídicí a kontrolní systém, jehož součástí je mimo jiné také vnitřní audit spadající nově do systému vnitřní kontroly⁴⁴.

Podrobnější požadavky na řídicí a kontrolní systém bank je stanoven v Hlavě I vyhlášky České národní banky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry. Systému vnitřní kontroly, do něhož spadá také vnitřní audit, je věnován Díl 3 Hlavy I této vyhlášky.

Postavení vnitřního auditu upravuje § 33 vyhlášky č. 123/2007 Sb. Banka je povinna zajistit trvalý a účinný výkon vnitřního auditu, který bude nezávislý na veškerých výkonných činnostech banky. Výkon vnitřního auditu má banka zajistit prostřednictvím útvaru vnitřního auditu nebo alespoň jednoho zaměstnance nebo prostřednictvím třetí osoby na smluvním základě⁴⁵. Toto je změna oproti předchozí právní úpravě obsažené v zákonu o bankách, podle které byl výkonem vnitřního auditu pověřen jen útvar vnitřního auditu.

Osoba, která zajišťuje výkon vnitřního auditu nesmí být členem statutárního nebo dozorčího orgánu banky, což v podstatě odpovídá i dřívější právní úpravě. Dozorčí

⁴⁴ Podle § 8b ZoB řídicí a kontrolní systém zahrnuje:

- a) předpoklady řádné správy a řízení společnosti, a to vždy (i) zásady a postupy řízení, (ii) organizační uspořádání s řádným, průhledným a uceleným vymezením působnosti a rozhodovací pravomoci, v rámci kterého se současně vymezí funkce, jejichž výkon je neslučitelný, a postupy pro zamezení vzniku možného střetu zájmů, (iii) řádné administrativní a účetní postupy;
- b) systém řízení rizik, který vždy zahrnuje (i) pravidla přístupu banky k rizikům, kterým banka je nebo může být vystavena, včetně rizik vyplývajících z vnějšího prostředí a rizika likvidity, (ii) účinné postupy rozpoznávání, vyhodnocování, měření, sledování a ohlašování rizik, (iii) účinné postupy přijímání opatření vedoucích k omezení případných rizik;
- c) systém vnitřní kontroly, jehož součástí je vždy vnitřní audit a průběžná kontrola dodržování právních povinností a povinností plynoucích z vnitřních předpisů banky.

⁴⁵ V čele vnitřního auditu Komerční banky, a.s. stojí Ředitel, který je pověřen výkonem vnitřního auditu a odvoláván představenstvem banky po předchozím vyjádření dozorčí rady banky. Ředitel je organizačně podřízen generálnímu řediteli banky (§ 44 Stanov).

rada se předem vyjadřuje k návrhu představenstva banky na pověření fyzické nebo právnické osoby zajišťováním výkonu vnitřního auditu. V případě, že výkon vnitřního auditu zajišťuje více zaměstnanců, vyjadřuje se pouze k návrhu na pověření nebo odvolání jejich vedoucího zaměstnance. Osoba pověřená výkonem vnitřního auditu je povinna informovat o všech zjištěných skutečnostech představenstvo banky a dozorčí radu a v případě zjištění, která mohou významným způsobem záporně ovlivnit finanční situaci banky, musí dát podnět k mimořádnému zasedání dozorčí rady.

Nezávislému prověření vnitřním auditem podléhají veškeré činnosti banky. Při provádění své činnosti mají vnitřní auditoři zajištěn přístup ke všem relevantním dokumentům banky, osoba pověřená výkonem vnitřního auditu má možnost zúčastnit se zasedání všech poradních a rozhodovacích orgánů a výborů banky. Pro každou jednotlivou auditní akci je veden auditorský spis. O provedeném vnitřním auditu je vypracována zpráva.

Osoba pověřená výkonem vnitřního auditu pravidelně o zjištěních vnitřního auditu, o návrzích opatření k nápravě a o odstraňování zjištěných nedostatků informuje představenstvo a dozorčí radu, případně výbor pro audit, pokud je zřízen. Dále alespoň jednou ročně předkládá představenstvu a dozorčí radě, případně výboru pro audit k projednání souhrnné vyhodnocení funkčnosti a efektivnosti řídicího a kontrolního systému banky. Rovněž alespoň jednou ročně předkládá těmto orgánům zprávu o činnosti vnitřního auditu.

Podrobnější vymezení požadavků na vnitřní audit je obsaženo v Příloze č. 2 vyhlášky č. 123/2007 Sb. Podle ní je banka povinna vymezit statut vnitřního auditu, kterým upraví zejména (i) postavení, odpovědnost a pravomoci útvaru či osoby vykonávající v bance nebo pro banku vnitřní audit, (ii) předmět výkonu vnitřního auditu, (iii) povahu ujišťovacích a konzultačních činností vykonávaných vnitřními auditory, (iv) proces plánování vnitřního auditu, (v) způsob sdělování výsledků vnitřního auditu včetně návrhů opatření k nápravě, (vi) způsob vypořádání připomínek ohledně závěrů vnitřního auditu a řešení případných sporů, (vii) způsob ukládání opatření k nápravě na základě zjištění vnitřního auditu.

5.5. Porušení povinnosti členy statutárního orgánu

Novela č. 165/1998 Sb. přinesla zařazením § 8a do zákona o bankách podstatné zpřísnění odpovědnosti členů představenstva banky vůči věřitelům banky v situaci, kdy banka není schopna plnit své splatné závazky v důsledku porušení povinností vyplývajících z právních předpisů nebo stanov členům statutárního orgánu banky z titulu jejich členství v tomto orgánu. Členové statutárního orgánu banky, kteří porušili tyto své povinnosti, odpovídají potom společně a nerozdílně za škodu, která vznikne věřitelům banky.

V této souvislosti je třeba vidět rozdílnost důsledků v odpovědnosti např. ředitele banky, který řídí určitý úsek a který za porušení svých povinností odpovídá podle pracovněprávních předpisů a jeho zvýšenou odpovědností jakožto člena statutárního orgánu banky za činnost, kterou v představenstvu vykonává z titulu svého členství zde.

Úpravu obsaženou v § 8a ZoB je nutno považovat za zvláštní právní úpravu k úpravě obsažené v § 194 odst. 6 ObchZ. Toto však nevylučuje použití obchodního zákoníku na členy představenstva banky v případě splnění stanovených podmínek⁴⁶.

Obecná úprava odpovědnosti členů představenstva za porušení jejich povinností je upravena v § 194 odst. 5, 6 ObchZ. V odstavci 5 je stanoveno, že členové představenstva jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu. Pro případ, že členové představenstva způsobí společnosti porušením právních povinností při výkonu působnosti představenstva škodu, obchodní zákoník nejenže stanoví jejich solidární odpovědnost, zakazuje vyloučení či omezení jejich odpovědnosti ve smlouvě či ve stanovách a stanoví jejich ručení za závazky společnosti za podmínek stanovených v odstavci 6, ale dává akcionářům také možnost vynutit náhradu škody vůči členovi představenstva, a to buď prostřednictvím dozorčí rady nebo, pokud je dozorčí rada nečinná, umožňuje, aby sami akcionáři jménem společnosti podali žalobu. Kromě odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinností členů představenstva, která jim vzniká vůči společnosti podle odstavce 5, se stanoví za podmínek uvedených

⁴⁶ Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 34

v odstavci 6 pro členy představenstva zákonné ručení vůči třetím osobám, kterým z porušení jejich povinností vznikla škoda. Rozsah ručení členů představenstva za závazky společnosti vůči třetím osobám je však omezen rozsahem jejich odpovědnosti za škodu vzniklou z porušení povinností při výkonu funkce a plnění z titulu ručení členů představenstva mohou věřitelé společnosti vymáhat až poté, co marně uplatnili svůj nárok u společnosti⁴⁷.

Speciální úprava pro banky obsažená v § 8a ZoB je tedy přísnější než obecná úprava představovaná výše uvedeným ustanovením obchodního zákoníku, protože jejím titulem je jakékoli porušení povinnosti členy představenstva z titulu jeho funkce v představenstvu, které má za následek neschopnost banky plnit své splatné závazky. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že podle obchodního zákoníku jde pouze o škodu způsobenou společností, zatímco podle příslušného ustanovení zákona o bankách jde o odpovědnost za škodu způsobenou věřitelům banky. Zákon o bankách navíc vztahuje solidární odpovědnost za škodu nejenom na porušení povinností obsažených v právních předpisech, ale i ve stanovách.⁴⁸

⁴⁷ JUDr. Ivana Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol., Obchodní zákoník, Komentář, 11. vydání, Praha, C.H.Beck, 2006, str. 746

⁴⁸ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 65, 66

6. NĚKTERÁ OMEZENÍ A POVINNOSTI PŘI PODNIKÁNÍ BANKY

6.1. Omezení bank týkající se účasti v jiných právnických osobách

Zákon o bankách v § 17 ukládá bankám jednak zákaz týkající se výkonu kontroly nad jinou osobou, která není bankou, finanční institucí, podnikem pomocných služeb nebo nemovitostní společností dle zvláštního zákona⁴⁹, nad kterou banka vykonává kontrolu prostřednictvím speciálního fondu nemovitostí nebo speciálního fondu kvalifikovaných investorů a jednak v odstavci 2 stanoví omezení v tom smyslu, že kvalifikovaná účast v osobě, která nepatří mezi výše uvedené osoby, nesmí překročit (i) v jedné právnické osobě 15% kapitálu banky (ii) v souhrnu vůči všem osobám 60% kapitálu banky. Zákaz vykonávat kontrolu nad jinou právnickou osobou, která není bankou, finanční institucí, podnikem pomocných služeb nebo nemovitostní společností, nad kterou banka vykonává kontrolu prostřednictvím speciálního fondu nemovitostí nebo speciálního fondu kvalifikovaných investorů, je pro banky absolutní, přičemž pojem kontroly je definován v § 17a odst. 1 ZoB. Na rozdíl od kontroly je možná tzv. kvalifikovaná účast banky ve vyjmenovaných osobách, avšak jen s výše uvedenými zákonnými limity. Důvodem těchto limitů je snaha omezit jednostrannou závislost banky na určité právnické osobě nebo skupině těchto osob v zájmu eliminace rizika jejich eventuálního nepříznivého ekonomického vývoje, který by měl z titulu kvalifikované účasti banky v těchto osobách na hospodaření banky nutně nepříznivý dopad⁵⁰.

V odstavcích 5 a 6 jsou stanoveny výjimky ze zákazu a limitů. Ty se týkají účasti banky v osobě vzniklé z titulu pohledávky banky za touto osobou, pokud banka drží účast po dobu záchranné operace nebo finanční rekonstrukce této osoby nebo jejího podniku nejdéle 3 roky od jejího nabytí a kvalifikované účasti banky z titulu účasti na vydávání cenných papírů a poskytování souvisejících služeb, pokud banka drží kvalifikovanou účast nejdéle 12 měsíců od jejího nabytí nebo z titulu podílu, který banka drží svým jménem na účet jiné osoby. Bance je dále uložena informační

⁴⁹ zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování

⁵⁰ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 89, 91

povinnost vůči České národní bance týkající se nabytí kvalifikované účasti tak, aby Česká národní banka mohla posoudit dodržování stanovených pravidel.

Další omezení týkající se účasti banky v jiné právnické osobě je obsaženo v § 12 odst. 1 in fine ZoB, kde je stanoveno, že banka nesmí být společníkem komanditní společnosti nebo veřejné obchodní společnosti.

6.2. Povinnosti vůči České národní bance

Povinnosti vůči České národní bance obsažené v zákoně o bankách a ovlivňující podnikání bank mají jednak charakter informačních povinností (§ 16 odst. 2, § 16a odst. 1 ZoB) a jednak se jedná o povinnost vyžádat si předchozí souhlas České národní banky k vyjmenovaným právním úkonům (§ 16 odst. 1 ZoB).

Informovanost o některých pro fungování banky podstatných záležitostech je důležitá zejména z hlediska řádného výkonu bankovního dohledu. Z tohoto důvodu zákon o bankách zakotvuje povinnost bank informovat Českou národní banku o (i) zamýšlené změně stanov týkající se skutečností, které musí být ve stanovách uvedeny na základě požadavku obchodního zákoníku nebo zákona o bankách; (ii) návrzích personálních změn ve statutárním orgánu banky a na místech vedoucích zaměstnanců banky, včetně předložení podkladů nezbytných pro posouzení jejich odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušeností, (iii) záměru založit právnickou osobu v zahraničí nebo se na ní majetkově podílet (§ 16 odst. 2 ZoB). Z logiky věci plyne, že je třeba ČNB informovat písemně, a to předtím, než se změna stanov, změna v personálním obsazení nebo činnost v zahraničí uskuteční. V souvislosti s naším vstupem do Evropské unie a očekávaným nárustem případů, kdy naše banky budou otvírat své pobočky v zahraničí, byla přijata novela č. 126/2002 Sb., která upravila podmínky pro realizaci této možnosti (§ 16a ZoB).⁵¹ Podle odstavce 1 je banka především povinna písemně informovat ČNB o záměru otevřít pobočku nebo zastoupení v zahraničí, o záměru poskytovat služby bez založení pobočky a o případných diskriminačních opatřeních státu, na jehož území pobočka nebo zastoupení v zahraničí působí či mají působit nebo na jehož území jsou či mají být poskytovány služby bez založení pobočky. Odstavec 2 se již vztahuje pouze na státy Evropské unie a říká, že v případě záměru banky otevřít pobočku nebo poskytovat služby bez založení

⁵¹ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 86, 87

pobočky v členském státě, postupuje tato banka v souladu s ustanoveními § 5c až 5m ZoB (jednotní bankovní licence).

V § 16 odst. 1 jsou stanoveny právní úkony, k jejichž realizaci je třeba, aby si banka vyžádala předchozí souhlas České národní banky. Jedná se o (i) uzavření smlouvy, na jejímž základě dochází k jakékoli dispozici s podnikem nebo jeho částí, (ii) rozhodnutí valné hromady o zrušení banky, (iii) fúzi nebo rozdělení banky nebo převodu jmění na banku jakožto společníka, (iv) snížení základního kapitálu banky, nejedná-li se o snížení základního kapitálu banky k úhradě ztráty, (v) usnesení valné hromady podle § 7a odst. 1 písm. c) ZoB o tom, že dosavadní banka nebude nadále vykonávat činnost, ke které je třeba bankovní licence. Dále zákon stanoví, že právní úkony a usnesení valné hromady učiněné bez požadovaného předchozího souhlasu jsou neplatné. K ustanovením § 16 odst. 1 písm. b) a c) ZoB bylo Českou národní bankou vydáno Úřední sdělení 3/1999.

6.3. Zvláštní obchody

Zákon o bankách stanoví bankám zákaz provádět s osobami, které k ní mají zvláštní vztah, obchody, které vzhledem ke své povaze, účelu nebo riziku by nebyly provedeny s ostatními klienty (§ 18 odst. 1 ZoB). Toto ustanovení má zajistit, aby bankovní obchody nebyly prováděny s určitými osobami, které mají k bance určitý, tzv. zvláštní vztah, který je blíže definován v § 19 ZoB⁵².

Kromě tohoto zákazu je dále v § 18 odst. 2 ZoB obsažena výjimka pro dva typy obchodů, a to pro úvěry a zajištění závazků. Tyto obchody je možno osobám, které mají k bance zvláštní vztah, poskytovat, jen rozhodne-li o tom statutární orgán na základě rozboru příslušného bankovního obchodu a finanční situace žadatele. Důvodem

⁵² Za osoby, které mají k bance zvláštní vztah se pro účely zákona o bankách dle § 19 ZoB považují:

- a) členové statutárního orgánu a vedoucí zaměstnanci banky;
- b) členové dozorčí rady banky;
- c) osoby mající kontrolu nad bankou, osoby s kvalifikovanou účastí těchto osobách a členové vedení těchto osob;
- d) osoby blízké členům statutárního orgánu, dozorčí rady, vedoucím zaměstnancům banky a osobám majícím kontrolu nad bankou;
- e) právnické osoby, ve kterých některá z osob uvedených v pod písmeny a), b) a c) má kvalifikovanou účast;
- f) osoby s kvalifikovanou účastí na bance a jakákoliv osoba pod jejich kontrolou;
- g) členové bankovní rady České národní banky;
- h) osoby, nad kterými má banka kontrolu.

takového rozboru je především skutečnost, že z obou typů obchodů může bance vzniknout značná ztráta.

Ustanovení § 161e, 161f a 196a obchodního zákoníku o konfliktu zájmů upravující poskytování úvěrů, půjček a zajištění závazků akciovou společností se pro banky nepoužije (§ 18 odst. 3 ZoB).

6.4. Pravidla obezřetného podnikání bank

Další omezení a povinnosti mají vztah zejména k právu finančnímu, nicméně je vhodné učinit o nich alespoň krátkou zmínku.

Jedná se zejména o povinnost bank dodržovat pravidla úvěrové angažovanosti (§ 13 ZoB), kterou lze rozumět relativní rozsah aktiv banky (pohledávek z úvěrů, cenných papírů, derivátů a jiných podrozvahových aktiv) ve vztahu k určitému klientovi poměřovaný ke kapitálu banky⁵³, dále o povinnost bank trvale udržovat svou platební schopnost v české i cizích měnách, tedy udržovat stanovená pravidla likvidity a bezpečného provozu (§ 14 ZoB), povinnost bank postupovat při výkonu své činnosti obezřetně (§ 12 odst. 1, 2 ZoB) a konečně také povinnost bank dodržovat kapitálovou přiměřenost na individuálním i konsolidovaném základě (§ 12 odst. 3 ZoB).

Všechna pravidla obezřetného podnikání bank jsou potom podrobně vymezeny a zpracovány ve vyhlášce ČNB č. 123/2007 Sb. ze dne 15.května 2007, o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, která byla novelizována vyhláškou ČNB č. 282/2008 Sb. ze dne 15. srpna 2008, kterou se mění vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, s účinností od 1. 9. 2008.⁵⁴

⁵³ JUDr. Petr Kotáb in Bakeš, M. a kol.. Finanční právo. 4. aktualizované vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, str. 678

⁵⁴ vyhláška ČNB č. 123/2007 Sb. upravuje (§ 1):

- a) požadavky na řídicí a kontrolní systém a obsah zprávy o ověření řídicího a kontrolního systému, způsob, strukturu a periodicitu jejího zpracování a lhůtu pro její předložení;
- b) kapitálovou přiměřenost;
- c) pravidla angažovanosti;
- d) pravidla pro nabývání, financování a posuzování aktiv;
- e) obsah údajů určených k uveřejnění na individuálním a konsolidovaném základě;
- f) obsah, formu, lhůtu a způsob předkládání některých informací a podkladů České národní bance;
- g) kritéria pro vyjmutí osob z konsolidovaného celku pro účely dodržování pravidel obezřetného podnikání na konsolidovaném základě.

Novelizací obchodního zákoníku provedenou zákonem č. 370/2000 Sb. byl do českého právního řádu zakotven institut ovládacích smluv. Česká národní banka se k této problematice vyjádřila v Úředním sdělení 2/2002. Podle tohoto sdělení je uzavření ovládací smlouvy, na jejímž základě se banka stane osobou řídící, v rozporu s ustanovením § 12 odst. 1 ZoB, a to zejména z těchto důvodů:

- a) dle § 12 odst. 1 ZoB je banka povinna při výkonu své činnosti postupovat obezřetně. V důsledku ovládací smlouvy vzniká řídící osobě na základě ustanovení § 190c odst. 5 ObchZ povinnost uhradit ztrátu řízené osoby, jestliže hospodaření řízené osoby skončí ztrátou, pokud tuto ztrátu nelze uhradit z rezervního fondu či jiných disponibilních zdrojů řízené osoby. Povinnost k úhradě ztráty řízené osoby je řídící osobě obchodním zákoníkem uložena bez ohledu na skutečnost, zda ke ztrátě v hospodaření řízené osoby dojde v důsledku nevhodných obchodních operací provedených na základě pokynů banky- řídící osoby či bez těchto pokynů, a v důsledku toho pro banku vzniká riziko předem neomezených a nekontrolovatelných ztrát. Z hlediska zákona o bankách je proto převzetí závazku k úhradě ztráty řízené osoby bankou dle § 190c odst. 5 ObchZ považováno za nebezpečné jednání, které je v rozporu se zásadou obezřetnosti podnikání bank zakotvenou v § 12 odst. 1 ZoB
- b) v rozporu s ustanovením § 12 odst. 1 ZoB je i ručitelský závazek banky- řídící osoby k náhradě škody, která by řízené osobě či věřitelům řízené osoby vznikla v důsledku jednání osob, které jménem řídící osoby udělují pokyny statutárnímu orgánu řízené osoby, pokud by tyto osoby nestupovaly s péčí řádného hospodáře. Toto ručení řídící osoby vzniká ze zákona a je zakotveno v § 190b odst. 3 a 5 ObchZ.

S ohledem na tyto skutečnosti je uzavření ovládací smlouvy bankou jako řídící osobou porušením zákona o bankách se všemi z toho vyplývajícími důsledky.

Uzavření ovládací smlouvy, na základě které se banka stane osobou řízenou, nezbavuje banku povinnosti dodržovat při výkonu své činnosti ustanovení zákona o bankách, a to vzhledem k tomu, že zákon o bankách je ve vztahu k obchodnímu zákoníku předpisem speciálním. Banky jsou tedy povinny při své činnosti respektovat prioritu ustanovení zákona o bankách před ustanoveními obchodního

zákoníku. Banka tak zejména nesmí provádět pokyny řídící osoby, které by byly v rozporu s ustanovením § 12 ZoB.

6.5. Informační povinnost a uveřejňování informací

Banky a pobočky zahraničních bank jsou povinny informovat ve svých provozních prostorách písemnou formou v českém jazyce o podmínkách pro přijímání vkladů, poskytování úvěrů a dalších bankovních obchodů a služeb a o své účasti v platebních systémech⁵⁵. Pro banky a pobočky zahraničních bank to znamená povinnost vypracovat své obchodní podmínky, které obsáhnou všechny činnosti, zahrnuté v bankovní licenci, pokud mají povahu služeb poskytovaných bankou klientům. Tyto obchodní podmínky, resp. jejich příslušná část, se mohou stát součástí smluv uzavíraných s klienty, jak to připouští § 273 odst. 1 ObchZ.⁵⁶

Banka a pobočka zahraniční banky je povinna vést agendu každé uzavírané smlouvy s klientem takovým způsobem, aby byla na žádost České národní banky schopna bez zbytečného odkladu předložit příslušné doklady v ověřeném překladu do českého jazyka (§ 11 odst. 4 ZoB). Banky a pobočky zahraničních bank mají dále povinnost zavést účinný postup pro vyřizování stížností klientů a o tomto postupu srozumitelně, písemně a v úředním jazyce, popř. jazycích států, na jehož území působí, informovat ve svých provozních prostorách (§ 11 odst. 5 ZoB).

V ustanovení § 11a ZoB dochází k prohloubení informační povinnosti bank a poboček zahraničních bank, které nepožívají výhody jednotné licence podle práva ES. Je zde stanovena povinnost uveřejňovat základní údaje o sobě, o složení akcionářů, o struktuře konsolidačního celku, jehož je banka součástí a o své činnosti a finanční situaci, jakož i údaje o plnění pravidel obezřetného podnikání. Obsah uveřejňovaných údajů je stanoven vyhláškou České národní banky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

⁵⁵ § 11 odst. 1 ZoB

⁵⁶ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 71

6.6. Bankovní tajemství

Na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství⁵⁷. Zákon nedefinuje, co to je bankovní tajemství, ale lze dovodit, že jím jsou všechny informace s tímto předmětem spojené, tj. spojené s bankovními obchody a peněžními službami bank včetně stavů na účtech a depozit.

Zprávu o záležitostech týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, může banka komukoli podat pouze se souhlasem tohoto klienta. Jinak může banka zprávu o záležitostech týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, podat bez jeho souhlasu jen v případech stanovených zákonem.⁵⁸ Bankovní tajemství je tak prolomeno zejména ve vztahu ke státním orgánům vykonávajícím svou působnost, osobě oprávněné za účelem výkonu rozhodnutí nebo daňové exekuce a dále se bankovní tajemství omezuje v případě, kdy klient poruší své povinnosti vůči bance určitým způsobem. Banka v takovém případě může informovat jiné banky nebo třetí osoby nebo veřejnost o takovém porušení smlouvy klientem, přičemž smí uvést pouze název klienta a označení porušené povinnosti.

6.7. Mlčenlivost

Zaměstnanci banky a členové dozorčí rady jsou povinni zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech dotýkajících se zájmů banky a jejích klientů (§ 39 odst. 1 ZoB). Povinnost mlčenlivost se v témže rozsahu týká také osob, které zajišťují výkon bankovního dohledu prováděný Českou národní bankou.

Všechny tyto osoby mají povinnost zachovávat mlčenlivost i po skončení pracovněprávního nebo jiného obdobného vztahu.

V případě, že jde o bankovní tajemství uvedené v § 38 odst. 2, 3, 4 a 6 a § 38b ZoB, je povinnosti mlčenlivost zproští statutární orgán. Pokud jde o zaměstnance České národní banky vykonávající bankovní dohled, povinnosti mlčenlivost je zproští guvernér České národní banky⁵⁹.

⁵⁷ § 38 odst. 1 ZoB

⁵⁸ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 197

⁵⁹ § 50 odst. 2 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance

6.8. Účetnictví a zveřejňování údajů

Banka a také pobočka zahraniční banky je povinna vést účetnictví podle zákona o účetnictví⁶⁰. V rámci účetnictví je banka a pobočka zahraniční banky povinna evidovat odděleně obchody na účet klienta a obchody na účet banky nebo zahraniční banky. Doklady o uskutečněných obchodech jsou banky a pobočky zahraničních bank povinny uschovávat po dobu nejméně 10 let (§ 21 odst. 2 ZoB).

Podle § 22 odst. 1 ZoB je banka dále povinna zajistit, aby auditor provedl ověření účetní závěrky, řídicího a kontrolního systému banky a ověření uveřejňovaných údajů podle § 11a ZoB v rozsahu stanoveném vyhláškou České národní banky podle § 11a odst. 9 písm. b) ZoB⁶¹, jakož i vypracování zpráv o těchto ověřeních, které budou bankou předloženy České národní bance.

Banka je povinna zveřejnit do čtyř měsíců od konce účetního období výroční zprávu a konsolidovanou výroční zprávu, má-li povinnost ji vyhotovovat, jejíž součástí je účetní závěrka ověřená auditorem. V této lhůtě rovněž výroční zprávu a konsolidovanou výroční zprávu předloží České národní bance. Pokud valná hromada v této lhůtě účetní závěrku neschválí, banka bez zbytečného odkladu zveřejní a zašle České národní bance důvody neschválení účetní závěrky a způsob řešení připomínek valné hromady k ní (§ 23 odst. 1 ZoB).

Vykáže-li banka v běžném roce ztrátu, je valná hromada povinna rozhodnout při schvalování účetní závěrky banky za tento rok o úhradě této ztráty z vlastních zdrojů banky (§ 23 odst. 2 ZoB).

⁶⁰ zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

⁶¹ vyhláška České národní banky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

7. AKCIE BANKY A KVALIFIKOVANÁ ÚČAST NA BANCE

7.1. Akcie banky

Pokud jde o akcie banky, stanoví zákon o bankách v této souvislosti jisté odlišnosti od obecné úpravy akciové společnosti v obchodním zákoníku.

Předně je stanoveno, že banka může vydávat akcie, s nimiž je spojeno hlasovací právo, pouze jako akcie zaknihované (§ 20 odst. 1 ZoB). Toto je v souladu se zásadami bezpečnosti, které jsou kladeny na podnikání bank, neboť existence akcií s hlasovacím právem výhradně jako zaknihovaných akcií umožňuje, aby bylo možné v každém okamžiku zobrazit vlastnickou strukturu banky a vyvozovat z ní relevantní závěry⁶².

Zaknihované akcie představují jednu z podob akcií, a to vedle akcií listinných. Náležitosti akcie jsou stanoveny zákonem (§ 155 odst. 3 a 4 ObchZ). Musí z ní být patrné, kdo ji emituje, dále, že se jedná o akcii a zda je na jméno či na majitele, jakého je druhu a jakou má jmenovitou hodnotu. Aby bylo možné zjistit její podíl na základním kapitálu, musí též akcie uvést jeho výši k datu emise. Dále je třeba uvést, kolik akcií bylo v rámci dané emise vydáno. Tradiční podoba akcií je listinná. U těchto akcií se výše uvedené náležitosti uvedou na líci akciového pláště a spolu s nimi ještě číslo akcie a podpis oprávněných členů představenstva. Rub slouží obvykle k otištění výňatků ze stanov a k předtisku formulářů pro indosační prohlášení. U zaknihovaných akcií je jejich listinná podoba nahrazena zápisem do evidence centrálního depozitáře. Tyto záznamy nemohou být logicky podepsány osobami oprávněnými za společnost a ani jejich číslování není obecným pravidlem.⁶³

Kromě akcií, s nimiž je spojeno hlasovací právo, mohou být bankou vydávány prioritní akcie. S těmito akciemi však není spojeno hlasovací právo, a to ani v případech, kdy by obchodní zákoník stanovil jinak (§ 20 odst. 2 ZoB). Právní úprava prioritních akcií je zakotvena v § 159 ObchZ. S prioritními akciemi mohou stanovy spojit buď právo na přednostní výplatu dividendy nebo podílu na likvidačním zůstatku, anebo právo na vyšší dividendu či vyšší podíl na likvidačním zůstatku. Přes použití spojky nebo lze soudit, že s toutéž akcií mohou být spojena i obě práva. S prioritními akciemi

⁶²JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003., str. 101

⁶³ Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol., Kurs obchodního práva, Právníkové osoby jako podnikatelé, 5. vydání, Praha, C.H.Beck, 2005, str. 269

zpravidla není spojeno právo akcionáře hlasovat na valné hromadě. Vydání prioritních akcií bez hlasovacího práva však musí být výslovně upraveno ve stanovách. Nemají-li stanovy takovou úpravu, mají i vlastníci prioritních akcií hlasovací právo. Stanovami však nelze omezit právo vlastníka prioritní akcie hlasovat na valné hromadě po dobu, po kterou mu není vyplácena prioritní dividendy, a nelze omezit ani jeho právo hlasovat v případech, kdy zákon vyžaduje oddělené hlasování podle druhů akcií. Zvláštním právním předpisem, na který je odkazováno v § 159 odst. 3 ObchZ, je právě zákon o bankách, který v § 20 odst. 2 určuje, že kromě akcií, s nimiž je spojeno hlasovací právo, mohou banky vydávat prioritní akcie. S těmito akciemi však není spojeno hlasovací právo a na tomto stavu nemohou stanovy banky nic měnit.⁶⁴

Banka je povinna předložit České národní bance výpis všech akcionářů a správců z emise akcií banky, pořízený ke dni, který o 7 dní předchází dni konání valné hromady. Tento výpis musí banka doručit České národní bance nejpozději 6 dní před konáním valné hromady (§ 20a odst. 3 ZoB)⁶⁵. Záleží na bance, jak tuto zákonem stanovenou podmínku splní. Výpis z registru emitenta pořizuje Středisko cenných papírů v určitém dni vždy k 24:00 hod. tohoto dne. Tímto okamžikem začíná běžet uvedená sedmidenní lhůta, která se však z těchto důvodů fakticky o den zkracuje, neboť výpis z registru emitenta je možné doručit České národní bance fakticky až následující den. A jelikož jde o lhůtu sedmi kalendářních, nikoli pracovních, dní, započítávají se do jejího běhu i soboty, neděle a svátky, což zkracuje čas České národní banky věnovaný prověření seznamu akcionářů. Ustanovení může tedy přinášet určité komplikace jak bance, o jejíž akcionáře se jedná, tak samotné České národní bance. Povinností ČNB je předložený seznam akcionářů buď schválit, nebo bez zbytečného odkladu označit ty akcionáře, u kterých byla již dříve pozastavena jejich akcionářská práva nebo u kterých nově shledala důvod pro pozastavení akcionářských práv. Pokud se týče formy, zákon vyžaduje písemné vyjádření ČNB k výpisu z registru emitenta, bez něhož se nesmí valná hromada konat. ČNB má povinnost vrátit prověřený seznam akcionářů bance nejpozději v den předcházející dni konání valné hromady.⁶⁶ Banka nesmí připustit na

⁶⁴ JUDr. Ivana Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol., Obchodní zákoník, Komentář, 11. vydání, Praha, C.H.Beck, 2006, str. 538

⁶⁵ Bližší podrobnosti k této povinnosti jsou obsaženy v Úředním sdělení České národní banky 31/2004 k ustanovení § 20a odst. 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 257/2004 Sb.

⁶⁶ JUDr. Josef Barák in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 107, 108

valné hromadě účast osoby, která byla označena Českou národní bankou v jejím vyjádření k výpisu z emise akcií banky. Nesmí dále připustit účast osoby neuvedené ve výpisu z emise akcií banky nebo osob těmito osobami zmocněných (§ 20a odst. 4 ZoB).

Ustanovení § 20a odst. 6 ZoB obsahuje další kompetenci ČNB, a to konkrétně možnost navrhnout, aby soud vyslovil neplatnost usnesení valné hromady banky, pokud je v rozporu s právním předpisem nebo stanovami. Zákon tuto kompetenci ČNB nijak neomezuje, ČNB tak může tedy učinit kdykoli a z jakéhokoli důvodu a nemusí se to vztahovat jen na případ, kdy by banka připustila na valné hromadě účast osoby, která není oprávněna se valné hromady účastnit.

7.2. Kvalifikovaná účast na bance

Zákon o bankách rovněž reguluje nabytí či snížení kvalifikované účasti na bance. Pokud jde o nabytí nebo zvýšení kvalifikované účasti, má banka několik povinností. Předně si musí vyžádat předchozí souhlas České národní banky před nabytím kvalifikované účasti na bance nebo před zvýšením kvalifikované účasti tak, že dosáhne alespoň 20%, 33% nebo 50% základního kapitálu nebo hlasovacích práv⁶⁷. Souhlas ČNB musí mít vždy i osoba uzavírající s bankou ovládací smlouvu jako osoba řídící nebo provádějící jiný právní úkon směřující k ovládnutí banky. Náležitosti žádosti jsou stanoveny vyhláškou ČNB⁶⁸ (§20 odst. 3 ZoB). V řízení o udělení tohoto souhlasu je žadatel posuzován obdobně jako zakladatel banky v řízení o licenci (§ 20 odst. 6 ZoB). ČNB může v případech zvláštního zřetele hodných udělit souhlas i následně (§ 20 odst. 7 ZoB). Právní úkon, k němuž byl udělen souhlas ČNB, lze provést nejpozději do 1 roku od udělení souhlasu (§ 20 odst. 9 ZoB). Pokud ČNB nevydá do 3 měsíců od zahájení řízení o udělení souhlasu rozhodnutí alespoň v prvním stupni, uplatní se fikce udělení souhlasu. V případě, že dojde k nabytí kvalifikované účasti na bance nebo uzavření ovládací či jiné podobné smlouvy směřující k ovládnutí banky bez předchozího souhlasu ČNB, nemá to za následek neplatnost takového právního úkonu.

⁶⁷ V průběhu roku 2007 vydala Česká národní banka 18 předchozích souhlasů k nabytí kvalifikované účasti na bance.

⁶⁸ § 7 až 9 vyhlášky č. 90/2006 Sb., ze dne 21. února 2006, kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou a konkrétně pak v její Příloze č. 4 (Základní údaje k žádosti o souhlas s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti na bance podle § 20 odst. 3 zákona)

Uplatňuje se zde dále informační povinnost vůči ČNB týkající se všech změn, které se týkají postupu souvisejícího s nabytím kvalifikované účasti na bance. Informační povinnost vůči ČNB se uplatní také v případě překročení stanovených limitů pro nabytí kvalifikované účasti na bance v důsledku přechodu práva. Informační povinnost má tady osoba, o jejíž podíl se jedná (§ 20 odst. 5 ZoB).

Jestliže bude podíl na bance nabyt bez předchozího souhlasu ČNB nebo se následný právní úkon učiní po uplynutí 1 roku od udělení tohoto souhlasu a jestliže nebyl udělen následný souhlas v případě zvláštního zřetele hodného, a dále v případech, kdy ČNB zjistí, že působení osoby nebo osob s kvalifikovanou účastí na bance je na újmu řádnému a obezřetnému podnikání banky, popřípadě lze takové působení důvodně očekávat, ČNB ve správním řízení pozastaví majiteli akcií, který má sám nebo jednáním ve shodě s jinou osobou kvalifikovanou účast na bance, výkon těchto akcionářských práv: (i) účastnit se a hlasovat na valné hromadě; (ii) požádat o svolání mimořádné valné hromady; (iii) podat soudu návrh na určení neplatnosti usnesení valné hromady. Pozastavit lze výkon pouze všech uvedených práv (§ 20a odst. 1 ZoB). Podle § 20a odst. 7 ZoB se akcie, jejichž majiteli byla pozastavena akcionářská práva, po dobu, po kterou je nadále drží tento majitel, nepovažují za akcie s hlasovacím právem. Na z tohoto důvodu zvýšené podíly ostatních akcionářů na hlasovacích právech se nevztahuje povinnost vyžádat si předchozí souhlas s nabytím kvalifikované účasti na bance.

Na rozdíl od nabytí či zvýšení kvalifikované účasti na bance, kdy je třeba vyžádat si souhlas ČNB, tak před zamýšleným snížením kvalifikované účasti na bance, která představovala alespoň 50%, 33%, 20% nebo 10% základního kapitálu nebo hlasovacích práv, pod tyto limity, nebo před snížením kvalifikované účasti na bance, v jehož důsledku banka přestane být ovládanou osobou, je právnická osoba, fyzická osoba nebo osoby jednající ve shodě povinna tuto skutečnost pouze neprodleně oznámit ČNB. Stejnou povinnost má tato osoba i v případě, kdy hodlá převést takový objem akcií nebo jiných práv, který sám o sobě představuje kvalifikovanou účast na bance, nebo jestliže hodlá pozbyt nebo bez vlastní vůle pozbyla postavení ovládající osoby vůči bance. Náležitosti oznámení jsou stanoveny ve vyhlášce ČNB⁶⁹ (§ 20 odst. 4 ZoB).

⁶⁹ § 11 vyhlášky č. 90/2006 Sb. ze dne 21. února 2006, kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou a konkrétně pak v její Příloze č. 5 (Oznámení o snížení kvalifikované účasti na bance podle § 20 odst. 4 zákona)

V případech, kdy je banka ovládána v důsledku uzavřené smlouvy a tato smlouva byla uzavřena bez souhlasu ČNB nebo po uplynutí 1 roku od udělení souhlasu a jestliže nebyl udělen následný souhlas podle § 20 odst. 7 ZoB, a dále v případech, kdy ČNB zjistí, že působení řídící osoby je na újmu řádnému a obezřetnému podnikání banky, popřípadě lze takové působení důvodně očekávat, ČNB pozastaví účinnost ovládací smlouvy a ta zanikne v nejbližším možném termínu, který připouští obchodní zákoník. Rozhodnutí o pozastavení účinnosti ovládací smlouvy zveřejní Česká národní banka v Obchodním věstníku (§ 20a odst. 2 ZoB).

Ustanovení zákona o bankách týkající se kvalifikované účasti na bance jsou formulována pod vlivem článků 19 až 21 Směrnice 2006/48/ES (tzv. bankovní směrnice).

8. VLIV NUCENÉ SPRÁVY NA ORGANIZACI BANKY

8.1. Stručně k problematice nucené správy

Nucená správa je specifický druh opatření k nápravě nedostatků v činnosti banky. Nelze ji vnímat jako sankci, nýbrž jako opatření, jehož účelem je zejména odstranění protiprávního stavu. Nucená správa nemá vliv ani na právní subjektivitu, ani na rozsah činnosti banky a nelze ji tedy zaměňovat s likvidací, s odnětím povolení ani s insolvenčním řízením.

8.2. Změny v organizačním uspořádání banky v souvislosti se zavedením nucené správy

Česká národní banka může nucenou správu zavést za situace, kdy nedostatky v činnosti banky ohrožují stabilitu bankovního systému a akcionáři neučinili potřebné kroky k odstranění těchto nedostatků (§ 30 odst. 1 ZoB).

Okamžikem doručení písemného vyhotovení rozhodnutí o zavedení nucené správy se pozastavuje výkon funkce všech orgánů banky, tj. valné hromady, představenstva a dozorčí rady. Okamžikem doručení je toto rozhodnutí účinné vůči každému a postavení statutárního orgánu získává správce (§ 29 odst. 1 ZoB). Zákon o bankách dává správci v § 29 odst. 1 in fine možnost svolat valnou hromadu a oprávnění se jí zúčastnit, nicméně v praxi se toto ustanovení zřejmě nevyužije, protože podle odstavce 2 může správce sám rozhodovat o věcech v působnosti valné hromady. Toto vyplývá i z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky⁷⁰, ve kterém se soud zabýval otázkou posouzení, zda je nucený správce banky oprávněn rozhodnout v působnosti valné hromady aniž by se konala valná hromada (tj. bez jejího svolání) nebo zda je povinen valnou hromadu svolat a umožnit tak akcionářům, aby na ní vykonali jiná než hlasovací práva. Nejvyšší soud dospěl gramatickým výkladem ustanovení § 29 odst. 1 ZoB spolu s výkladem logickým k tomu, „že je-li pozastaven výkon funkce valné hromady jako orgánu banky, znamená to, že nevykonává žádnou činnost, a není tedy ani důvodu ji svolávat“. Ke stejnému závěru lze dle Nejvyššího soudu dospět i výkladem teleologickým. Nejvyšší soud v této souvislosti uvádí, že „důvodem zavedení nucené

⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Odo 1079/2003, ze dne 27.dubna 2005, publikované na stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz)

správy v bance je podle ustanovení § 30 zákona o bankách to, že nedostatky v činnosti banky ohrožují stabilitu bankovního systému a akcionáři neučinili potřebné kroky k odstranění těchto nedostatků. Účelem této úpravy pak je odstranit nedostatky, které sami akcionáři odstranit nedokázali a tím i hrozbu destabilizace bankovního systému“. Nejvyšší soud dále k této problematice uvádí, že „úpravou možnosti zavést nucenou správu v bance a podstatným způsobem tak omezit práva akcionářů zákon naplňuje zásadu ochrany třetích osob, tj. věřitelů banky, včetně jejích klientů, jejichž zájmům dává přednost před zájmy akcionářů, jako osob, které mohly svým rozhodováním na valné hromadě zabránit stavu, kdy je třeba zavést nucenou správu a neučinily to. Vzhledem k tomu, že předpokladem zavedení nucené správy je, že sami akcionáři neučinili potřebné kroky k odstranění nedostatků ohrožujících stabilitu bankovního systému a tím i zájmy třetích osob, není žádného důvodu jakkoli omezovat rozhodovací pravomoc nuceného správce směřující k nápravě vnitřních nedostatků ohrožujících tuto stabilitu, a to ani tím, že jeho oprávnění činit kroky k obnově stability banky budou omezeny povinností svolat valnou hromadu, kterážto povinnost by způsobila – vzhledem k úpravě postupu při svolání valné hromady (§ 184 obch. zák.) – značné průtahy v rozhodování správce a tím by i podstatně omezila účinnost jeho rozhodnutí. Práva akcionářů jsou přitom chráněna jednak tím, že rozhodnutí správce vyžaduje předchozí souhlas České národní banky, jednak tím, že jeho rozhodnutí mohou akcionáři napadat podle ustanovení § 183 a § 131 obch. zák.....podle ustanovení § 189 odst. 2 obch. zák. může každý akcionář požádat představenstvo o vydání kopie zápisu z valné hromady nebo jeho části za celou dobu existence společnosti. Z uvedeného vyplývá, že každý akcionář, který pečuje o ochranu svých práv, může poté, co byla v bance zavedena nucená správa a lze tedy očekávat, že správce bude činit zásadní rozhodnutí v působnosti valné hromady, kdykoli žádat správce, kterému náleží výkon působnosti představenstva, o vydání kopie zápisu rozhodnutí, která učinil v působnosti valné hromady.

Působnost představenstva a valné hromady tedy přechází na správce, kdežto působnost, která přísluší podle obchodního zákoníku dozorčí radě, nevykonává nikdo. Nefunguje tedy orgán, který kontroluje správnost výkonu funkce statutárního orgánu (v době nucené správy vykonávaného správcem).

Banka se může proti zavedení nucené správy bránit, proto zákon o bankách ponechává orgánům banky možnost v této věci jednat (podat opravné prostředky proti zavedení nucené správy).⁷¹

Výkon funkce orgánů banky se zavedením nucené správy pouze pozastavuje. Dosavadní orgány nejsou odvolány a po skončení nucené správy se jejich činnost obnovuje. Členové představenstva i dozorčí rady zůstávají po dobu nucené správy zapsáni v obchodním rejstříku. Představenstvo však není oprávněno jménem banky jako statutární orgán jednat.⁷²

Nucená správa se zapisuje do obchodního rejstříku a návrhy na zápisy týkající se nucené správy podává Česká národní banka, nikoli správce (§ 31 odst. 1 ZoB). Zápis nucené správy do obchodního rejstříku nemá konstitutivní účinek.

⁷¹ JUDr. Tomáš Zagar in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 178

⁷² Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999, str. 92

9. ZRUŠENÍ A ZÁNİK BANKY

9.1. Obecně k problematice zrušení a zániku společnosti

Zákon diferencuje mezi zrušením a zánikem společnosti. Proces existence společnosti jako subjektu práv a povinností je tedy obligatorně dvoufázový. Zrušením je podstatně dotčena existence společnosti. Dnem zrušení přestává společnost naplňovat svůj podnikatelský (nebo i jiný) účel a dochází již výlučně k vypořádání jejích majetkových poměrů. Zrušením ale společnost neztrácí svou právní subjektivitu, a to až do zániku společnosti. Neztrácí ani svůj status podnikatele. Činnost jejích orgánů, zaměstnanců a zástupců je však omezena s ohledem na potřebu jejího majetkového vypořádání. Vlastní zánik společnosti nastává až dnem jejího výmazu z obchodního rejstříku (§ 68 odst. 1 ObchZ). Výmaz z obchodní rejstříku má konstitutivní účinky, což znamená, že dokud není proveden, právní subjektivita společnosti trvá.⁷³

Zákon rozeznává mezi zrušením společnosti bez likvidace (zejm. při zrušení společnosti s právním nástupcem) a zrušením s likvidací (zrušení bez právního nástupce).

K usnesení valné hromady o zrušení banky a její fúzi, převodu jmění na banku nebo rozdělení banky je nutné, aby si banka vyžádala předchozí souhlas České národní banky⁷⁴. K žádostem o předchozí souhlas ČNB podle § 16 odst. 1 písm. b) a c) ZoB v případě sloučení bank vydala Česká národní banka Úřední sdělení 3/1999. V něm ČNB vymezuje banku sloučenou jako banku, na kterou má přejít jmění zaniklé banky a banku zrušovanou jako banku, která má zaniknout a jejíž jmění má přejít na banku sloučenou, dále stanoví náležitosti žádosti podle § 16 odst. 1 písm. c) ZoB o udělení předchozího souhlasu ke sloučení se zrušovanou bankou předkládanou ČNB sloučenou bankou, jakož i náležitosti žádosti podle § 16 odst. 1 písm. b) ZoB o udělení předchozího souhlasu k rozhodnutí valní hromady o zrušení banky předkládanou ČNB bankou zrušovanou.

⁷³ T. Dvořák, *Akciová společnost a Evropská akciová společnost*, Praha, ASPI, a.s., 2005, str. 709, 710

⁷⁴ § 16 odst. 1 písm. b), c) ZoB

9.2. Zrušení banky bez likvidace

Bez likvidace se společnost (tedy i banka) zrušuje, pokud nastane jedna ze dvou situací. Prvním případem je vstup banky do konkursu. V tomto případě logicky není její likvidace nutná, protože ji nahrazuje vypořádání majetku společnosti provedené pod přímým dozorem soudu. Jestliže však po zrušení společnosti z důvodu zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z toho důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, zbude majetek, provede se likvidace společnosti (§ 68 odst. 4 ObchZ). Druhou skupinu případů představuje zrušení společnosti s právním nástupcem.⁷⁵ Tato problematika přeměn společností je s účinností od 1.července 2008 upravena zákonem č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

9.3. Zrušení banky s likvidací

9.3.1. Důvody pro zrušení banky s likvidací

Obecně se rozlišuje dobrovolné a nucené zrušení společnosti. K dobrovolnému zrušení dochází dohodou všech společníků, anebo rozhodnutím k tomu kompetentního orgánu společnosti. K nucenému zrušení dochází rozhodnutím soudu. Základní úprava v tomto směru je obsažena v § 68 odst. 6 ObchZ, kde jsou uvedeny skutkové podstaty vedoucí k nucenému zrušení společnosti. Ty se obecně vztahují (i) k zániku předpokladů, které zákon vyžaduje pro vznik společnosti, (ii) k pasivitě společnosti trvající déle než dva roky, (iii) k neplnění podmínek pro výkon předmětu podnikání a porušování povinnosti rozdělit podnik podle rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, (iv) k nemožnosti společnosti pokračovat v činnosti pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky, (v) v případě kapitálových společností ještě porušování povinnosti vytvářet rezervní fond. Nastane-li některý z těchto důvodů, může soud rozhodnout o zrušení společnosti. Řízení se zahajuje výlučně na návrh, který je oprávněn podat buď státní orgán nebo osoba, která osvědčí právní zájem.⁷⁶

Důvody, pro které může soud rozhodnout o zrušení společnosti, by v případě banky neměly nastat, resp. měly by být odstraněny v rámci dohledu České národní banky. Jedinou výjimku představuje zrušení banky z důvodu odnětí licence, tedy

⁷⁵ Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš in Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol., Kurs obchodního práva, Právníkové osoby jako podnikatelé, 5. vydání, Praha, C.H.Beck, 2005, str. 77

⁷⁶ tamtéž, str. 70

pozbytí oprávnění k podnikatelské činnosti dle § 68 odst. 6 písm. b) ObchZ. Česká národní banka má v takovém případě dle § 36 odst. 1 ZoB výlučnou procesní legitimaci k podání návrhu na zrušení akciové společnosti soudu. Po odnětí licence vykonává dotčená banka bankovní činnosti pouze v omezeném rozsahu na základě zvláštního zákonného povolení⁷⁷. Podle § 35 odst. 2 ZoB se stále považuje za banku a v důsledku toho stále podléhá bankovnímu dohledu.⁷⁸

Pokud jde o obecné důvody dobrovolného zrušení společnosti, řadí se sem dle § 68 odst. 3 ObchZ např. uplynutí doby, na kterou byla společnost založena nebo dosažení účelu, pro který byla založena. Praxí je ale pravděpodobně nejvíce využíváno dobrovolné zrušení společnosti na základě rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti. V této souvislosti je třeba poznamenat, že k usnesení valné hromady banky o zrušení banky a její likvidaci je třeba, aby si banka vyžádala předchozí souhlas České národní banky⁷⁹.

9.3.2. Likvidace banky

Zrušuje-li se banka s likvidací, je nezbytným předpokladem jejího zániku provedení likvidace.

Právní úprava likvidace společností je obecně obsažena v ustanoveních §§ 70 – 75b ObchZ. U akciových společnostech je třeba ještě přihlídnout k ustanovením § 219 a § 220 ObchZ. Likvidace banky je potom upravena samostatně v § 36 ZoB a je charakterizována určitými zvláštnostmi. Jedná se o odchylnou úpravu od obecné problematiky likvidace akciové společnosti obsažené v obchodním zákoníku, která je však s výjimkou odlišností stanovených zákonem o bankách rovněž aplikovatelná. Předmětná ustanovení o likvidaci banky vycházejí z Hlavy III a IV Směrnice 2001/24/ES.

Zákon přiznává ČNB, na úkor akcionářů, některá oprávnění v procesu likvidace banky. Především se jedná o její výlučné právo vybrat osobu likvidátora, a to i v případě, že o zrušení banky rozhodl soud. Podle § 36 odst. 1 ZoB je to pouze ČNB,

⁷⁷ Dle § 35 odst. 2 ZoB již nesmí přijímat vklady a poskytovat úvěry a provozovat další činnosti, s výjimkou těch, které jsou nezbytné k vypořádání jejich pohledávek a závazků.

⁷⁸ JUDr. Tomáš Zagar in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 190

⁷⁹ § 16 odst. 1 písm. b) ZoB

kteřá podává návrh na jmenování likvidátora, stejně tak pouze ona je oprávněna podat návrh na odvolání likvidátora a jmenování nového likvidátora.

Zákon o bankách některé osoby vylučuje z výkonu funkce likvidátora. Likvidátorem nesmí být osoba, která má nebo měla zvláštní vztah k bance, která je nebo v posledních 5 letech byla auditorem banky nebo se jakýmkoli způsobem na auditu podílela (§ 36 odst. 2 ZoB). Jednotlivé fyzické osoby, které působí jako likvidátor nebo se na funkci likvidátora jinak podílí, jsou povinny zachovávat mlčenlivost ve věcech dotýkajících se likvidované banky nebo jejích klientů. Jsou tedy povinny zachovávat mlčenlivost obdobně jako zaměstnanci banky a členové dozorčí rady podle § 39 ZoB. Ve vyjmenovaných případech je této povinnosti zproští statutární orgán banky.

Obecně je odměna likvidátora věcí dohody mezi ním a likvidovanou společností, popř. odměnu určí soud. Toto platí i pro hotové výdaje likvidátora. Protože ale likvidace banky bude zpravidla představovat poměrně náročný proces, může ČNB tuto skutečnost zohlednit při určení výše odměny likvidátora⁸⁰.

Podle § 36 odst. 4 ZoB je likvidátor povinen předkládat České národní bance bez zbytečného odkladu účetní výkazy a doklady zpracovávané v průběhu likvidace, a na základě písemné žádosti České národní banky i další podklady nezbytné pro posouzení činnosti likvidátora a průběhu likvidace. Likvidátor tak ČNB předkládá zahajovací likvidační účetní rozvahu a soupis kapitálu, návrh na rozdělení likvidačního zůstatku a účetní závěrku ke dni zpracování návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku. Schválené rozdělení likvidačního zůstatku potom náleží akcionářům banky.

Likvidátor banky má v § 36 odst. 5 ZoB uloženou povinnost vymáhat plnění ze smluv, které banka uzavřela za podmínek pro ni nápadně nevýhodných, zejména takových, které zavazují banku k hospodářsky neodůvodněnému plnění nebo plnění zjevně neodpovídajícímu poskytované protihodnotě.⁸¹

Banka vstupuje do likvidace ke dni, k němuž je zrušena. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku a po dobu likvidace se užívá firma společnosti s dodatkem „v likvidaci“ (§ 70 odst. 2 ZoB). Z uvedeného vyplývá, že zápis likvidace do obchodního rejstříku má pouze deklaratorní charakter. Návrh na zápis vstupu banky do obchodního rejstříku podává likvidátor. Pokud tento návrh nepodá

⁸⁰ § 36 odst. 2 in fine ZoB

⁸¹ JUDr. Tomáš Zagar in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 189 - 191

včas, zahájí rejstříkový soud řízení o povolení tohoto zápisu i bez návrhu, jakmile se o vstupu banky do likvidace dozví. Okamžikem jmenování likvidátora na něj přechází působnost statutárního orgánu. V případě, že je jmenováno více likvidátorů, tak orgán, který je jmenoval, popř. soud (pokud jmenoval likvidátory), může stanovit, že likvidátoři musí jednat společně, popřípadě vždy alespoň někteří z nich (§ 70 odst. 3 in fine ObchZ). Jmenováním likvidátora se suspenduje právo statutárního orgánu banky jednat jejím jménem ve prospěch likvidátora. Likvidátor ale může jménem banky činit jen ty úkony, které jsou potřebné pro provedení likvidace (§ 72 odst. 1 ObchZ). Statutární orgán se při jmenování likvidátora nevy mazává z obchodního rejstříku. V případě, že z jakýchkoli důvodů zanikne funkce likvidátora, aniž by byl nahrazen k témuž dni likvidátorem novým, jedná až do jmenování nového likvidátora opět statutární orgán. Může ale činit jen úkony, které jsou potřebné pro provedení likvidace.

82

⁸² JUDr. Ivana Štenglová in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol., Obchodní zákoník, Komentář, 11. vydání, Praha, C.H.Beck, 2006, str. 283, 284

10. ČINNOST ZAHRANIČNÍCH BANK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

10.1. Činnost bank se sídlem mimo území členských států Evropské unie

Ustanovení § 5 ZoB upravuje podmínky, jež musí zahraniční banka, která hodlá na území České republiky zřídit pobočku, splnit, aby jí mohla být Českou národní bankou udělena licence. Předně tedy musí předložit žádost o licenci České národní bance. Náležitosti této žádosti jsou stanoveny v § 4 vyhlášky č. 90/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou a konkrétně pak v její Příloze č. 2 (Základní údaje k žádosti o licenci podle § 5 odst. 1 zákona). Jedná se o údaje o zřizované pobočce, zejména údaje umožňující základní identifikaci zřizované pobočky⁸³ a výčet předpokládaných činností zřizované pobočky⁸⁴. Podle odstavce 2 je zahraniční banka povinna předložit současně se žádostí o licenci také vyjádření orgánu bankovního dohledu ze země sídla k záměru založit pobočku na našem území a jeho prohlášení o tom, že nad touto pobočkou bude vykonávat bankovní dohled.

V odstavci 4 jsou potom stanoveny podmínky pro to, aby mohla být licence udělena. Jedná se např. o podmínku dostatečného objemu a průhlednosti původu finančních zdrojů poskytnutých zahraniční bankou pobočce, dále o podmínku důvěryhodnosti zahraniční banky a její dostatečné finanční síly, odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušeností osob navrhovaných do vedení pobočky, technických a organizačních předpokladů pro výkon navrhovaných činností pobočky, obchodního plánu a další.

Česká národní banka nemůže žádost o licenci zamítnout z toho důvodu, že právní forma zahraniční banky neodpovídá právní formě akciové společnosti (§ 5 odst. 6 ZoB).

ČNB byla v dubnu 2007 předložena zakladatelem se sídlem mimo Evropskou unii – společností První česko-ruská banka, společnost s ručením omezeným, Moskva, Ruská federace – žádost o udělení bankovní licence pro Banku mezinárodní spolupráce,

⁸³ Zde se uvádí označení organizační složky, její sídlo a navrhovaná výše poskytnutých finančních zdrojů.

⁸⁴ Příloha obsahuje seznam možných bankovních činností, vždy s možností uvést, zda konkrétní bankovní činnost bude pobočkou vykonávána a předpokládaným termínem zahájení činnosti.

a. s., Praha. Jednalo se o třetí žádost stejného žadatele. Dne 17. 4. 2008 vydala ČNB rozhodnutí, kterým žádosti vyhověla, a bankovní licenci Bance mezinárodní spolupráce, a. s., udělila.⁸⁵

10.2. Činnost bank se sídlem v členských státech Evropské unie

Dnem vstupu České republiky do Evropské unie mohou pobočky zahraničních bank se sídlem na území členských států EU nebo jiného státu tvořící Evropský hospodářský prostor⁸⁶ (dále jen „členský stát“) vykonávat na našem území bankovní činnosti bez licence udělované Českou národní bankou, pokud jim oprávnění k jejich výkonu bylo uděleno v zemi jejich sídla a pokud dodržely postup stanovený právem ES, popsáný v § 5c až § 5m Zob (princip jednotné licence). Za stejných podmínek jsou rovněž oprávněny k provozování těchto činností i bez založení pobočky, pokud jejich působení na našem území nemá charakter trvalé hospodářské činnosti⁸⁷. Tato oprávnění vyplývají z čl. 23 Směrnice 2006/48/ES.

Ustanovení zákona o bankách upravující působení bank se sídlem v členských státech na našem území vycházejí z práva ES, které rozlišuje mezi tzv. usazením a poskytováním služeb⁸⁸. Před usazením (založením pobočky⁸⁹) je třeba, aby zahraniční banka absolvovala oznamovací proceduru, přičemž orgán dohledu jejího domovského státu má možnost jí z určitých důvodů založení pobočky neumožnit. Na rozdíl od usazení stačí k poskytování služeb pouhé předchozí oznámení.⁹⁰ V souladu s Úředním sdělením České národní banky 49/2007 se předložením tohoto oznámení nebude zahajovat správní řízení. V tomto úředním sdělení jsou také stanoveny údaje, které by měly být součástí oznámení banky o zamýšlené činnosti na území jiného členského státu bez založení pobočky. Jedná se zejména o tyto údaje: (i) stát, na jehož území nají

⁸⁵ Zpráva České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2007, str. 21

⁸⁶ Smlouva o Evropském hospodářském prostoru a následná rozhodnutí Společného výboru Evropského hospodářského prostoru rozšířila platnost jednotné licence bank na území všech států Evropského hospodářského prostoru. Ten je tvořen všemi členskými státy Evropské unie, Islandem, Norskem a Lichtenštejnskem

⁸⁷ § 5a odst. 1 ZoB

⁸⁸ Výkladová praxe v EU týkající se rozlišování mezi tzv. usazením a poskytováním služeb viz např. úřední sdělení Evropské komise 97/C 209/04, nebo také např. rozsudek Evropského soudního dvora ve věci 55/94 Gerhard, SbSD 1995, I-4165

⁸⁹ Právo ES definuje pobočku jako místo, kde dochází k podnikání, které tvoří právně závislou součást banky a které provádí alespoň některou z transakcí spadajících do podnikání banky, přičemž všechna taková místa v hostitelském státě tvoří jednu pobočku

⁹⁰ Mgr. Markéta Hálová in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 41

být činnost nebo činnost podle § 5d ZoB vykonávány, (ii) jmenovité uvedení činnosti nebo činností podle § 5d ZoB, které mají být vykonávány, (iii) popis způsobu a rozsahu výkonu činnosti (poskytování služeb), z kterého musí být zřejmé, že nejde o činnost, která má charakter trvalé hospodářské činnosti.

Podle § 5a odst. 3 ZoB je Česká národní banka oprávněna v souladu s mezinárodní smlouvou vyhláškou rozšířit okruh států, jejichž banky požívají při podnikání na území České republiky stejné výhody jako banky se sídlem ve členských státech.

Pobočky zahraničních bank, které na území České republiky vykonávají bankovní činnosti podle zákona o bankách bez licence udělené pro ně Českou národní bankou příslušné zahraniční bance, se řídí právními předpisy České republiky. Zákon o bankách se na ně však vztahuje pouze v rozsahu stanoveném § 5a odst. 4 až 6 ZoB. Pobočky zahraničních bank v režimu jednotné licence jsou tak například povinny vést účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

11. PŮSOBENÍ BANK MIMO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY (PRINCIP JEDNOTNÉ LICENCE)

Dnem našeho vstupu do Evropské unie se výrazně zjednodušilo podnikání bank v rámci Evropské unie. A tak i české banky mohou vykonávat bankovní činnosti na území jiných členských států, aniž by musely podstupovat složité procedury k získání příslušného povolení v jednotlivých členských státech. Jak je již naznačeno výše, je toto možné díky tzv. principu jednotné licence.

Zákon o bankách upravuje jednotnou bankovní licenci na několika místech. Předně je v § 5a ZoB upraven vztah poboček zahraničních bank se sídlem na území členského státu k zákonu o bankách a bankovnímu dohledu ČNB, dále v § 16a ZoB je upravena jednak v odstavci 1 informační povinnost bank ve vztahu k ČNB pokud jde o jejich záměr otevřít pobočku nebo zastoupení v zahraničí, záměr poskytovat v zahraničí služby bez založení pobočky a případné diskriminační opatření na území státu, kde má pobočka či zastoupení působit, popř. kde mají být poskytovány služby bez založení pobočky⁹¹, jakož i v odstavci 2 povinnost bank postupovat v případech záměru otevřít pobočku nebo poskytovat služby bez založení pobočky v členském státě v souladu s ustanoveními § 5c až 5m upravující jednotnou bankovní licenci⁹². A konečně v ustanoveních § 5c až 5m je upravena samotná jednotná bankovní licence, aniž by docházelo k rozlišování, zda se jedná o zahraniční banku působící na území České republiky nebo o českou banku působící na území jiného členského státu.

Jednotná bankovní licence je smyslem celé evropské úpravy podnikání bank. Základní myšlenka jednotné licence tkví v tom, že banka z členského státu může provozovat některé bankovní činnosti (vyjmenované v § 5d) i na území ostatních členských států, a to bez nutnosti žádat v těchto státech o další licenci. To vše samozřejmě za předpokladu splnění určitých podmínek.

Seznam bankovních činností uvedených v §5d ZoB je totožný se seznamem činností vzájemně uznávaných podle práva ES⁹³, platí ve všech členských státech stejně.

⁹¹ Tato informační povinnost uvedená v § 16a odst. 1 se podle mého názoru vztahuje na banky nejen v případě jejich záměru otevřít pobočku či zastoupení nebo poskytovat služby bez založení pobočky na území členských států EU, ale i na území států mimo Evropskou unii, resp. Evropského hospodářského prostoru.

⁹² Blíže k těmto povinnostem obsaženým v § 16a ZoB viz výše, bod 6.2.

⁹³ Příloha I (Seznam činností podléhajících vzájemnému uznání) směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2006/48/ES, o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu

Není však identický se seznamem činností, které může banka vykonávat na území České republiky podle § 1 odst. 3 ZoB. Pokud jde o vztah mezi oběma seznamy: banka může na území České republiky provádět ty činnosti ze seznamu § 1 odst. 3 ZoB, které má povoleny v licenci. Na území členských států potom může provádět ty činnosti, které má povoleny v licenci a které se zároveň nacházejí i na seznamu v § 5d ZoB. Stejně tak zahraniční banka může na území České republiky provádět činnosti, které má uvedeny v licenci a které se zároveň nacházejí na seznamu § 5d ZoB. Ostatní činnosti, které má banka, popř. zahraniční banka, v licenci povoleny, ale které se nenacházejí na seznamu § 5d ZoB, může na území členských států provádět v souladu s právními předpisy státu, na jehož území konkrétní činnost provádí.⁹⁴

Jednotná bankovní licence se v souladu s předpisy ES vztahuje jak na poskytování služeb prostřednictvím pobočky (tzv. freedom of establishment), tak na poskytování služeb přes hranice bez založení pobočky (tzv. freedom to provide services). Pouhé inzerování služeb poskytovaných mimo území ČR se nepovažuje za poskytování služeb na území ČR a podléhá pouze předpisům o reklamě.

V ustanoveních § 5f až 5i je popsán režim komunikace mezi bankou a orgánem bankovního dohledu a mezi orgány zainteresovaných dohledů příslušných států před tím, než banka začne podnikat na území hostitelského státu (členský stát Evropské unie nebo jiný stát tvořící Evropský hospodářský prostor, na jehož území hodlá banka vykonávat bankovní činnosti). V rámci těchto ustanovení je stanoven okruh informací⁹⁵, které je banka hodlající zřídit pobočku na území hostitelského státu povinna písemně sdělit orgánu dohledu domovského státu (členský stát Evropské unie nebo jiný stát tvořící Evropský hospodářský prostor, na jehož území má banka sídlo). Úřední sdělení České národní banky 49/2007 stanoví ve své části IV. podrobnosti týkající se těchto sdělovaných informací, pokud jde o banky se sídlem na území České republiky, které hodlají zřídit pobočku v jiném členském státě.

⁹⁴ Mgr. Markéta Hálová in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 49, 50

⁹⁵ Mezi tyto informace se dle § 5f zejm. řadí:

- a) na území kterého státu hodlá pobočku založit;
- b) obchodní plán, který obsahuje zejm. výčet předpokládaných činností;
- c) organizační strukturu pobočky;
- d) adresu v hostitelském státě, na které bude možno získat dokumenty;
- e) jména osob zodpovědných za řízení pobočky.

Orgán dohledu domovského státu může založení pobočky ze zákonem stanovených důvodů neumožnit. Takové jeho rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu. Orgán dohledu hostitelského státu založení pobočky pouze vezme na vědomí. Po uplynutí 2 měsíců od okamžiku, kdy banka byla informována o tom, že její oznámení bylo předáno hostitelskému orgánu dohledu, může začít na území hostitelského státu podnikat, a to bez ohledu na to, zda orgán dohledu hostitelského státu oznámení skutečně obdržel. Tímto však není dotčena povinnost pobočky zahraniční banky v režimu jednotné licence zapsat se do obchodního rejstříku podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Orgán dohledu hostitelského státu má povinnost bance sdělit ustanovení svých právních předpisů upravující specificky podnikání bank, které se na ni budou vztahovat. Ustanovení ostatních právních předpisů nemusí být sdělována. Ohlášení podléhají také změny v ohlašovaných skutečnostech.⁹⁶

Součástí principu jednotné licence je i výkon dohledu nad bankou ze strany domovského státu. Ingerence orgánu dohledu hostitelského státu je omezena na minimum a pokrývá pouze případy, kdy by mohlo dojít ke škodě vlivem nežádoucí časové prodlevy od zjištění nedostatku do zásahu orgánu dohledu domovského státu.

Jestliže banka na území hostitelského státu porušuje právní předpisy v oblastech spadajících do působnosti hostitelského státu, může ji orgán dohledu hostitelského státu sankcionovat pouze způsobem stanoveným v § 5k odst. 3 ZoB, a to až poté, co sice požádal orgán dohledu domovského státu o zjednaní nápravy, ale banka i nadále setrvává ve stavu porušení právních předpisů⁹⁷.

Pro úplnost lze dodat, že v § 5l ZoB je zakotvena informační povinnost mezi zainteresovanými orgány dohledu pro případ odnětí licence bance, která má pobočku na území druhého státu a v § 5m ZoB je garantována svoboda reklamního působení.

V létě roku 2007 obdržel bankovní dohled ČNB oznámení o zřízení pobočky v režimu jednotné bankovní licence od polské BRE Bank SA, Varšava (obchodní označení na bankovním trhu mBank), která v listopadu 2007 zahájila činnost na území České republiky. Dále ČNB obdržela oznámení od irského regulátora o zřízení pobočky v režimu jednotné licence irské Citibank Europe plc, do které se k 1. 1. 2008 transformovala česká Citibank a. s., Praha. V průběhu roku 2007 využívala práva

⁹⁶ Mgr. Markéta Hálová in JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003, str. 54

⁹⁷ § 5k ZoB

svobody usazování podle evropské legislativy na základě principu jednotné licence v jiném členském státu jedna tuzemská banka, a to J&T BANKA, a. s. na území Slovenské republiky.⁹⁸

⁹⁸ Zpráva České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2007, str. 21

12. ZÁVĚR

Cílem této práce byla snaha o alespoň základní zmapování podmínek upravujících založení a vznik, organizaci, podnikání a zrušení a zánik bank. Při tomto byly brány v úvahu nejen předpisy vnitrostátního práva, ale rovněž předpisy práva ES, ze kterých právě vnitrostátní předpisy v mnohém vycházejí.

Zákon o bankách prošel od svého přijetí dne 20.prosince 1991 již několika novelizacemi. Je to způsobeno hlavně tím, že při jeho tvorbě a přijímání byla tato oblast poměrně nová a prosta dřívějších zkušeností s jejím fungováním, což vedlo k novelizacím zákona zejména v 90. letech. Pozdější novely pak sledují za cíl především harmonizovat právní úpravu s požadavky kladenými na právní postavení a podnikání bank právem Evropských společenství.

V této souvislosti je nutné poznamenat, že vlivem členství České republiky v Evropské unii, bude oblast právního postavení a podnikání bank i nadále výrazně ovlivňována právem ES. A ani tomu nemůže být jinak, mají-li se naplňovat zásady volného pohybu služeb. Je nutné, aby se ve všech členských státech EU podmínky postavení a podnikání bank výrazně neodlišovaly a aby v jednotlivých členských státech nebyly přijímány opatření diskriminující osoby z ostatních členských států usilující o poskytování služeb v této oblasti.

Při seznamování se s problematikou bankovního podnikání mi utkvělo v paměti především ustanovení § 3 ZoB upravující obchodní firmu bank, které dle mého názoru není dostačující. Předmětné ustanovení stanoví pouhou možnost právnických osob, jimž byla udělena bankovní licence, používat ve své obchodní firmě označení „banka“ nebo „spořitelna“. Je samozřejmě žádoucí, aby uvedená označení nebyla užívána osobami, kterým nebyla licence udělena, ale dle mého názoru by bylo také vhodné zakotvit povinnost akciových společností, kterým licence udělena byla, aby označení „banka“ nebo „spořitelna“ ve své obchodní firmě užívali a aby tak jejich klienti bezpečně věděli, s kým vstupují do právního vztahu. Vždyť jednou ze zásad, která se uplatňuje při tvorbě firmy, je zásada jasnosti vyjadřující mimo jiné, aby údaje o podnikateli ve firmě nezastíraly pravý stav věci. Obchodním zákoníkem je také stanoveno, že firma nesmí působit klamavě, tedy že nesmí vzbuzovat klamnou představu o podnikateli nebo předmětu podnikání. A z firem některých bank mnohdy nelze ani dovést údaj o podnikateli či předmětu podnikání.

Jinak se domnívám, že právní úprava bankovního podnikání v České republice je upravena poměrně dostatečně. Snad až na možná duplicitní ustanovení zákona o bankách, která jen opakuji požadavky kladené na akciové společnosti dle jiných právních předpisů, zejm. obchodního zákoníku, a problematiky rozhodování nuceného správce o věcech v působnosti valné hromady, jak je rozebrána výše, jsem neobjevila nic, co by bylo upraveno nevhodně. Nenapadá mě ani žádný institut, který by v právní úpravě bankovního podnikání chyběl. Jestli však nějaký takový existuje, je především záležitostí praxe, ať už bank nebo České národní banky jako orgánu bankovního dohledu, aby na něj upozornila a vyvolala rozpravu o něm vedoucí eventuálně až k novelizaci zákona o bankách.

V oblasti právní úpravy bank jako obchodních společností není zatím mnoho dostupné literatury. Proto mezi hlavní prameny mé práce patřily publikace věnující se akciovým společnostem, zákon o bankách a předpisy vydané k jeho provedení a také komunitární právo. Přínosným vodítkem mi byly také existující komentáře k zákonu o bankách.

Jak jsem již zmínila v úvodu, snažila jsem se vynechat otázky spadající do oblasti finančního práva, které by samy o sobě vydaly na několik témat prací. Jsem si vědoma toho, že v některých pasážích se pohybuji na hranici oboru finančního práva, ale myslím si, že bylo vhodné o těchto záležitostech učinit alespoň stručnou zmínku, protože přece jen odlišují podnikání banky od podnikání obecných akciových společností.

Úplným závěrem bych ráda podotkla, že výběr práce byl pro mě osobně správnou volbou. Je pro to hned několik důvodů. Předně se jedná o zajímavou oblast, která mi umožnila blíže se seznámit obecně s problematikou akciové společnosti a případných odchylek, které od této úpravy představuje podnikání bank, a hlavně tato práce vyžadovala práci s právními předpisy, jejich vyhledávání a orientaci v nich a jejich novelizacích. A právě toto považuji za pro mě významný přínos, který jistě ocením i ve svém dalším životě.

SEZNAM ZKRATEK:

ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZoB	zákon č. 21/1992, o bankách, ve znění pozdějších předpisů
Směrnice 2006/48/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14.června 2006, o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu
Směrnice 2001/24/ES	Směrnice Evropského parlamentu Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001, o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí
Vyhláška č. 90/2006 Sb.	Vyhláška č. 90/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou
Vyhláška č.123/2007 Sb.	Vyhláška České národní banky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev
Úřední sdělení 2/2002	Úřední sdělení České národní banky 2/2002 k problematice uzavírání ovládacích smluv bankami
Úřední sdělení 3/1999	Úřední sdělení České národní banky 3/1999 k ustanovením § 16 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, v případě sloučení bank
Úřední sdělení 49/2007	Úřední sdělení České národní banky 49/2007 ze dne 12. listopadu 2007 k některým ustanovením zákona o bankách týkajícím se jednotné licence
Stanovy	Stanovy Komerční banky, a.s., úplné znění ze dne 29. dubna 2008

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A OSTATNÍ PRAMENY:

Odborné publikace:

- 1) Kolektiv autorů Bankovní institut vysoká škola, a.s., Bankovníctví v České republice, 4. aktualizované vydání, Praha, SERIFA, s.r.o., 2000
- 2) J. Hájek, V. Lacina, Od úvěrních družstev k bankovním koncernům, Praha, Historický ústav AV ČR, 1999
- 3) T. Dvořák, Akciová společnost a Evropská akciová společnost, Praha, ASPI, a.s., 2005
- 4) JUDr. Josef Barák a kolektiv, Zákon o bankách, komentář a předpisy související, Praha, Linde Praha, a.s., 2003
- 5) Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol., Obchodní zákoník, Komentář, 11. vydání, Praha, C.H.Beck, 2006
- 6) Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol., Kurs obchodního práva, Právnícké osoby jako podnikatelé, 5. vydání, Praha, C.H.Beck, 2005
- 7) Liška, P.: Zákon o bankách a předpisy související. Zákony s poznámkami. 1. vydání. Praha, C.H.Beck 1999
- 8) Černá, S. Obchodní právo. Akciová společnost. 3. díl, Praha: ASPI, 2006
- 9) Bakeš, M. a kol.. Finanční právo. 4. aktualizované vydání. Praha: C.H.Beck, 2006

Právní předpisy:

- 1) Dekret prezidenta republiky č. 102/1945 Sb., o znárodnění akciových bank
- 2) zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 3) zákon č. 21/1992, o bankách, ve znění pozdějších předpisů
- 4) zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
- 5) zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- 6) zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 7) zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- 8) zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

- 9) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu
- 10) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001, o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí
- 11) vyhláška č. 90/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou
- 12) vyhláška ČNB č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry
- 13) Opatření ČNB č. 33/1999 Sb., kterým se stanoví náležitosti žádosti o povolení působit jako banka

Ostatní prameny:

- 1) Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 126/2002 Sb.
- 2) Zpráva České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2007
- 3) Stanovy Komerční banky, a.s., úplné znění ze dne 29. dubna 2008
- 4) Úřední sdělení České národní banky 49/2007 ze dne 12. listopadu 2007 k některým ustanovením zákona o bankách týkajícím se jednotné licence
- 5) Úřední sdělení České národní banky 31/2004 k ustanovení § 20a odst. 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 257/2004 Sb.
- 6) Úřední sdělení České národní banky 22/2002 k posuzování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob navrhovaných na funkce vedoucích zaměstnanců bank a do vedení poboček zahraničních bank
- 7) Úřední sdělení České národní banky 2/2002 k problematice uzavírání ovládacích smluv bankami
- 8) Úřední sdělení České národní banky 3/1999 k ustanovením § 16 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, v případě sloučení bank
- 9) Úřední sdělení České národní banky 17/1998 k některým ustanovením zákona č. 16/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

PŘÍLOHA:

Stanovy Komerční banky, a.s., úplné znění ze dne 29.dubna 2008

Stanovy
KOMERČNÍ BANKY, a. s.
úplné znění
29. dubna 2008

I.

Základní ustanovení

§ 1

Obchodní firma a sídlo

- (1) Obchodní firma akciové společnosti zní: "Komerční banka, a. s." (dále jen "banka").
- (2) Obchodní firma banky se do cizího jazyka nepřekládá.
- (3) Sídlo banky je Praha 1, Na Příkopě 33, čp. 969, PSČ 114 07.
- (4) Banka je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 1360.
- (5) Banka je založena na dobu neurčitou.

II.

Předmět podnikání

§ 2

Předmět podnikání banky vyplývá z ustanovení zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o bankách"). Tímto předmětem podnikání je:

- (1)
 - a) přijímání vkladů od veřejnosti,
 - b) poskytování úvěrů,
 - c) investování do cenných papírů na vlastní účet,
 - d) finanční pronájem (finanční leasing),
 - e) platební styk a zúčtování,
 - f) vydávání a správa platebních prostředků, např. platebních karet, cestovních šeků,
 - g) poskytování záruk,
 - h) otevírání akreditivů,
 - i) obstarávání inkasa,
 - j) poskytování investičních služeb zahrnující:
 - hlavní investiční službu přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních instrumentů na účet zákazníka, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - hlavní investiční službu provádění pokynů týkajících se investičních instrumentů na cizí účet, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - hlavní investiční službu obchodování s investičními instrumenty na vlastní účet, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - hlavní investiční službu obhospodařování individuálních portfolií na základě volné úvahy v rámci smluvního ujednání se zákazníkem, je-li součástí tohoto portfolia některý z investičních instrumentů,
 - hlavní investiční službu upisování emise investičních instrumentů nebo její umístování, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - doplňkovou investiční službu úschova a správa jednoho nebo několika investičních instrumentů, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - doplňkovou investiční službu pronájem bezpečnostních schránek,
 - doplňkovou investiční službu poskytování úvěrů nebo půjček zákazníkovi za účelem provedení obchodu s investičními instrumenty, jestliže

- poskytovatel úvěru nebo půjčky je účastníkem tohoto obchodu, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
- doplňkovou investiční službu poradenská činnost týkající se struktury kapitálu, průmyslové strategie a s tím souvisejících otázek, jakož i poskytování porad a služeb týkajících se fúzí a koupí podniků,
 - doplňkovou investiční službu služby související s upisováním emisí, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - doplňkovou investiční službu poradenská činnost týkající se investování do investičních instrumentů, a to ve vztahu k investičním instrumentům,
 - doplňkovou investiční službu provádění devizových operací souvisejících s poskytováním investičních služeb,
 - k) obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem,
 - l) finanční makléřství,
 - m) směnárenská činnost (nákup devizových prostředků),
 - n) výkon funkce depozitáře,
 - o) poskytování bankovních informací,
 - p) pronájem bezpečnostních schránek,
 - q) vydávání hypotečních zástavních listů,
 - r) činnosti, které přímo souvisejí s činnostmi uvedeným v písmenech a) až q).
- (2) Dále jsou předmětem podnikání činnosti vykonávané pro podniky pomocných bankovních služeb a finanční instituce pod kontrolou banky v tomto rozsahu:
- a) činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence,
 - b) zprostředkování obchodu,
 - c) inženýrská činnost v investiční výstavbě,
 - d) správa a údržba nemovitostí,
 - e) pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti,
 - f) činnost podnikatelských, finančních organizačních a ekonomických poradců,
 - g) zpracování dat, služby databank, správa sítí.

III.

Základní kapitál banky

§ 3

Základní kapitál banky činí 19 004 926 000 Kč.

IV.

Akcie

§ 4

Základní ustanovení

Základní kapitál banky uvedený v § 3 je rozdělen na 38 009 852 kmenových, kótovaných akcií znějících na majitele ve jmenovité hodnotě 500,- Kč. Všechny akcie banky mají zaknihovanou podobu.

V.

Práva a povinnosti akcionářů

§ 5

- (1) Akcionářem banky může být jak právnická, tak fyzická osoba.
- (2) Akcionář je oprávněn účastnit se valné hromady, hlasovat na ní, má právo požadovat a dostat na ní vysvětlení záležitostí týkajících se banky, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení předmětu jednání

valné hromady a uplatňovat návrhy a protinávry. Akcionář přítomný na valné hromadě má právo na uvedené vysvětlení i ohledně záležitostí týkajících se osob ovládaných bankou. Jestliže akcionář hodlá uplatnit na valné hromadě protinávry k návrhům, jejichž obsah je uveden v oznámení o konání valné hromady nebo v případě, že o rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis, je povinen doručit písemné znění svého návrhu nebo protinávru bance nejméně pět pracovních dnů přede dnem konání valné hromady. To neplatí, jde-li o návrhy na volbu konkrétních osob do orgánů společnosti. Představenstvo je povinno uveřejnit způsobem určeným pro svolání valné hromady protinávry akcionáře se svým stanoviskem, pokud je to možné, nejméně tři dny před oznámeným datem konání valné hromady.

(3) Akcionář je oprávněn vykonávat svá práva na valné hromadě buď osobně, nebo prostřednictvím fyzické nebo právnické osoby - zástupce, za podmínek stanovených zákonem (dále jen „přítomný akcionář“). Zástupcem akcionáře nemůže být člen představenstva nebo dozorčí rady banky. Při prezenci na valné hromadě se akcionář prokáže průkazem totožnosti. Zástupce akcionáře se u prezence prokáže průkazem totožnosti a dále předá písemnou plnou moc, nestanovi-li zákon jinak. Zástupce akcionáře právnické osoby navíc předá aktuální výpis z obchodního rejstříku nebo jiný dokument osvědčující jeho právo jednat za společnost. Dědic akcionáře předá u prezence úřední doklad osvědčující jeho práva.

(4) Valné hromady se může zúčastnit akcionář, který je zapsán v zákonné evidenci cenných papírů jako vlastník akcií banky 7. kalendářní den přede dnem konání valné hromady (tj. den rozhodný k účasti na valné hromadě). Představenstvo banky podá žádost o výpis ze zákonné evidences cenných papírů k tomuto rozhodnému dni. Osoby označené ČNB v zákonné evidenci cenných papírů, osoby zde neuvedené nebo osoby těmito osobami zmocněné se valné hromady účastnit nemohou.

(5) Hlasovací právo náležející akcionáři se řídí jmenovitou hodnotou jeho akcií, přičemž každých 500,- Kč jmenovité hodnoty akcií se rovná jednomu hlasu. Hlas je dále nedělitelný. Hlasuje se pomocí hlasovacích lístků, pokud však o to požádá představenstvo, případně dozorčí rada, předseda valné hromady nebo o tom rozhodne valná hromada, bude hlasováno jiným způsobem. Nejprve se hlasuje o návrhu představenstva, byl-li podán. V případě, že je návrh představenstva přijat, o dalších návrzích se nehlasuje. V případě, že návrh představenstva nebyl přijat, hlasuje se o návrhu dozorčí rady, byl-li podán. O dalších návrzích se hlasuje v takovém pořadí, v jakém byly předloženy. Má-li být pořízen notářský zápis o rozhodnutí valné hromady, je předseda valné hromady povinen řídit hlasování takovým způsobem, aby bylo možno pořídit notářský zápis o rozhodnutí valné hromady se všemi náležitostmi vyžadovanými zákonem.

(6) Návrhy, protinávry a požadavky na vysvětlení uplatňuje přítomný akcionář zejména písemnou formou v určeném místě. Předseda valné hromady je

povinen zajistit odpovědi na všechny požadavky na vysvětlení záležitostí, které jsou předmětem jednání valné hromady a jsou uplatněné v souladu s těmito stanovami v průběhu konání valné hromady. Předseda valné hromady je povinen seznámit valnou hromadu s návrhem nebo protinávrem akcionáře uplatněným podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "obchodní zákoník") a těchto stanov. Návrh bude projednán, pokud se týká záležitostí, které byly zařazeny na pořad jednání valné hromady, nebo pokud jsou přítomni všichni akcionáři nebo jejich zástupci a všichni s projednáním tohoto návrhu souhlasí. Pořadí projednání podaných návrhů a protinávruh upravuje § 5 odstavec 5 stanov. Přítomný akcionář je oprávněn požádat zapisovatele valné hromady o uvedení protestu týkajícího se rozhodnutí valné hromady do zápisu z valné hromady.

(7) Samostatně lze převádět právo na vyplacení dividendy, přednostní právo na upisování akcií a vyměnitelných a prioritních dluhopisů a právo na vyplacení podílu na likvidačním zůstatku spojené jinak s akcií.

(8) Akcionář nebo akcionáři banky, kteří mají akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje 3 % základního kapitálu banky, mohou požádat:

a) představenstvo o svolání mimořádné valné hromady k projednání navržených záležitostí,

b) představenstvo o zařazení jimi určené záležitosti na pořad jednání valné hromady,

c) dozorčí radu o přezkoumání výkonu působnosti představenstva v záležitostech určených v žádosti,

d) dozorčí radu o uplatnění práva na náhradu škody, které má banka vůči členovi představenstva,

e) soud, aby jmenoval znalce pro přezkoumání zprávy o vztazích mezi ovládanou osobou a propojenými osobami ve smyslu obchodního zákoníku, jsou-li pro to závažné důvody, a to za podmínek stanovených obchodním zákoníkem. Žádosti podle tohoto odstavce musí mít písemnou formu a musí s nimi být naloženo způsobem vyplývajícím z obecně závazných právních předpisů a těchto stanov. Pokud žádosti podle tohoto odstavce nebudou předloženy bance v písemné formě, doloží uvedení akcionáři při uplatňování svých práv bance, že jsou oprávněnými akcionáři ve smyslu § 5 odstavce 8 stanov ke dni uplatnění tohoto práva. V případě, že uvedení akcionáři toto oprávnění nedoloží, banka si údaj ověří výpisem ze zákonné evidences cenných papírů, pokud to tato evidence umožňuje. Tyto náklady je akcionář povinen bance uhradit nejpozději do 30 dnů od obdržení výzvy banky.

(9) Po dobu trvání banky, ani při jejím zrušení, není akcionář oprávněn požadovat vrácení svých vkladů, které vložil do banky za účelem nabytí nebo zvýšení své majetkové účasti na bance. V případě zrušení banky s likvidací má však akcionář právo na příslušný podíl na likvidačním zůstatku banky.

(10) Každý akcionář má právo požádat představenstvo o vydání kopie zápisu z valné hromady nebo jeho části za celou dobu existence banky. Žádost musí mít písemnou formu, kopie zápisu (nebo jeho části) se pořizuje na náklady banky. Kopie zápisu nebo jeho části je akcionáři k dispozici

nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy banka obdržela žádost akcionáře o její vydání, nejdříve však 30. den od ukončení valné hromady.

§ 6

Výplata dividendy

(1) Akcionář má právo na podíl ze zisku banky (dividendu), který valná hromada podle hospodářského výsledku banky a za podmínek stanovených obecně závaznými právními předpisy schválila k rozdělení.

(2) Představenstvo může podat příkaz k zápisu samostatně převoditelného práva na vyplacení dividendy osobě oprávněně k vedení centrální evidence zaknihovaných cenných papírů.

(3) Právo na dividendu má akcionář, který je vlastníkem akcie 30. kalendářní den po dni konání valné hromady, která o výplatě dividend rozhodla. Pokud představenstvo rozhodne o zápisu práva na vyplacení dividendy v centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, má právo na dividendu akcionář, který má toto právo zapsáno v centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů 30. kalendářní den po dni konání valné hromady, která o výplatě dividend rozhodla. Dividenda se stává splatnou uplynutím 30. dne ode dne, který byl rozhodný pro vznik nároku akcionáře podle tohoto odstavce.

(4) Výplatu dividend banka uskuteční ke dni splatnosti dividendy jedním z níže uvedených způsobů:

a) v hotovosti na prodejních místech banky,
b) na základě žádosti akcionáře bezhotovostním převodem z účtu banky na účet akcionáře nebo správce (u právnických osob jde o výlučný způsob výplaty).

(5) Při výplatě dividend bezhotovostním způsobem právními osobám banka převede dividendu nejpozději 5 pracovních dní po obdržení požadovaných dokladů, nejdříve však v den splatnosti dividendy. Požadovanými doklady se rozumí: požadavek na výplatu dividend obsahující příslušné bankovní spojení, úředně ověřený aktuální výpis z obchodního rejstříku (nebo obdobný dokument o registraci u příslušného státního orgánu). Podpis statutárního orgánu akcionáře (nebo jeho zástupce) na požadavku na výplatu dividend musí být úředně ověřen. V případě zastoupení akcionáře jinou právníčkou či fyzickou osobou je tento zástupce povinen doručit navíc úředně ověřené plné moci od všech zastupovaných subjektů, s výjimkou správce cenného papíru zapsaného v centrální evidenci zaknihovaných cenných papírů, a svůj úředně ověřený aktuální výpis z obchodního rejstříku. V případě, že je ve výpisu z evidence emise uveden pouze údaj o správci akcie, akcionář je povinen předložit aktuální výpis z majetkového účtu. Banka nenese odpovědnost za správnost a aktuálnost údajů uvedených akcionářem.

(6) Povinnost banky vyplatit dividendu v případě bezhotovostních plateb je splněna odepsáním dividendy z účtu banky.

(7) Právo uplatnit nárok na výplatu dividendy se promlčí po uplynutí čtyř let od její splatnosti.

(8) Představenstvo na základě rozhodnutí valné hromady oznámí den splatnosti dividendy, místo, způsob a rozhodný den její výplaty způsobem uvedeným v § 39 stanov.

VI.

Orgány banky

§ 7

Valná hromada

Nejvyšším orgánem banky je valná hromada.

§ 8

Působnost valné hromady

Do působnosti valné hromady patří:

a) rozhodnutí o doplňcích a změnách stanov, nejde-li o změnu v důsledku zvýšení základního kapitálu představenstvem nebo na základě jiných právních skutečností stanovených zákonem,

b) rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu s výjimkou postupu podle § 31 těchto stanov nebo o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči bance proti pohledávce na splacení emisního kursu,

c) volba a odvolání členů dozorčí rady, s výjimkou volby a odvolání členů volených zaměstnanci banky ve smyslu § 13 těchto stanov,

d) schvalování zprávy představenstva o podnikatelské činnosti banky a stavu jejího majetku, a to nejméně jednou za účetní období,

e) rozhodnutí o snížení základního kapitálu s tím, že ke snížení základního kapitálu je třeba předchozí souhlas České národní banky, pokud nejde o snížení ke krytí ztráty,

f) rozhodnutí o změně druhu nebo formy akcií,

g) rozhodnutí o vydání dluhopisů banky u nichž to vyžaduje zákon,

h) rozhodnutí o změně práv náležejících jednotlivým druhům akcií,

i) schválení řádné účetní závěrky, mimořádné účetní závěrky, konsolidované účetní závěrky a v zákonem stanovených případech mezitímní účetní závěrky,

j) rozhodnutí o rozdělení zisku nebo úhradě ztráty, včetně stanovení tantiém,

k) rozhodování o odměňování členů představenstva a členů dozorčí rady a schválení smluv o výkonu funkce členů dozorčí rady,

l) rozhodnutí o fúzi banky po předchozím souhlasu České národní banky,

m) rozhodnutí o zrušení banky po předchozím souhlasu České národní banky,

n) schválení návrhu rozdělení likvidačního zůstatku majetku banky,

o) rozhodnutí o kótaci účastnických cenných papírů banky podle zvláštního právního předpisu a o jejich vyřazení z obchodování na oficiálním trhu,

p) souhlas ke smlouvě na jejímž základě dochází k převodu podniku nebo jeho části; ke smlouvě o nájmu podniku nebo jeho části; ke smlouvě zřizující zástavní právo k podniku nebo jeho části,

q) pověření představenstva, aby za podmínek určených obchodním zákoníkem a stanovami (§ 31) rozhodlo o zvýšení základního kapitálu,

r) rozhodnutí o nabývání vlastních akcií v souladu s příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku,

- s) rozhodnutí o vyloučení nebo o omezení přednostního práva na získání vyměnitelných a prioritních dluhopisů, o vyloučení nebo omezení přednostního práva na upisování nových akcií podle obchodního zákoníku,
- t) schválení ovládací smlouvy, smlouvy o převodu zisku a smlouvy o tichém společenství a jejich změn,
- u) souhlas s nabýváním nebo zcizováním majetku v případech, kdy tak vyžaduje zákon,
- v) rozhodnutí o dalších otázkách, které obecně závazný právní předpis nebo stanovy svěřují do působnosti valné hromady.

§ 9

Svolávání valné hromady

(1) Řádná valná hromada se koná nejméně jedenkrát do roka, nejpozději však do 4 měsíců od posledního dne účetního období. Svolává ji představenstvo, případně jeho člen, pokud se představenstvo na jejím svolání bez zbytečného odkladu neusneslo a zákon stanoví povinnost valnou hromadu svolat, anebo pokud představenstvo není dlouhodobě schopno se usnášet, nestanoví-li obecně závazný právní předpis jinak.

(2) Mimořádná valná hromada se koná, jestliže o to požádají akcionáři uvedení v § 5 odstavec 8. Mimořádná valná hromada se koná také tehdy, jestliže ji svolá představenstvo v případě potřeby řešení naléhavých otázek, které jsou v působnosti valné hromady.

(3) Dozorčí rada svolává valnou hromadu, jestliže to vyžadují zájmy banky, a na valné hromadě navrhuje potřebná opatření.

(4) Řádná valná hromada se svolává nejméně třicet dní před konáním valné hromady uveřejněním oznámení o konání valné hromady v Hospodářských novinách, v Obchodním věstníku a na úředních deskách banky v jejím sídle. Oznámení o konání valné hromady obsahuje alespoň:

- a) obchodní firmu a sídlo banky,
- b) místo, datum a hodinu konání valné hromady,
- c) označení, zda se svolává řádná nebo mimořádná valná hromada, případně náhradní valná hromada,
- d) pořad jednání valné hromady,
- e) rozhodný den k účasti na valné hromadě,
- f) jiné údaje vyžadované zákonem.

Jestliže má být na pořadu jednání valné hromady změna stanov, obsahuje oznámení o konání valné hromady buď návrh změny stanov nebo alespoň charakterizuje podstatu navrhovaných změn a návrh změn stanov je akcionářům k nahlédnutí minimálně v sídle banky ve lhůtě stanovené pro svolání valné hromady. Oznámení o konání valné hromady dále obsahuje upozornění akcionářům na právo vyžádat si zaslání kopie návrhu stanov na svůj náklad a na své nebezpečí.

(5) Jestliže požádají představenstvo o svolání mimořádné valné hromady akcionáři uvedení v § 5 odstavec 8, musí být mimořádná valná hromada svolána tak, aby se konala nejpozději do čtyřiceti dnů ode dne, kdy představenstvu došla žádost o její svolání. V případě, že představenstvo v této lhůtě nesvolá mimořádnou valnou hromadu, mohou se tito akcionáři obrátit na příslušný soud, aby je zmocnil

svolat mimořádnou valnou hromadu a ke všem úkonům s ní souvisejícím. Oznámení o konání valné hromady se uveřejňuje způsobem uvedeným v § 9 odstavec 4, přičemž se dbá na to, aby akcionáři byli uvědoměni o konání mimořádné valné hromady nejpozději 15 dnů před dnem konání mimořádné valné hromady.

(6) V případě svolávání náhradní valné hromady z důvodu neschopnosti usnášet se na řádně svolané valné hromadě platí o způsobu svolání § 11 odstavec 2 stanov.

(7) Představenstvo zařadí na žádost akcionářů uvedených v § 5 odstavec 8 jimi určenou záležitost na pořad jednání valné hromady. Pokud žádost došla po uveřejnění oznámení o konání valné hromady, uveřejní představenstvo doplnění pořadu jednání valné hromady ve lhůtě do deseti dnů před konáním valné hromady způsobem určeným obchodním zákoníkem a stanovami pro svolání valné hromady. Jestliže takové uveřejnění není již možné, lze určenou záležitost na pořad jednání této valné hromady zařadit jen postupem podle následujícího odstavce.

(8) Záležitosti, které nebyly zařazeny do navrhovaného pořadu jednání valné hromady, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech akcionářů banky.

(9) Představenstvo informuje dozorčí radu o konání valné hromady nejpozději ve lhůtě stanovené obchodním zákoníkem pro svolání valné hromady.

(10) Valnou hromadu lze odvolat nebo změnit datum jejího konání na pozdější dobu. Odvolání valné hromady nebo změna data jejího konání musí být oznámeny způsobem stanoveným obchodním zákoníkem a stanovami pro svolání valné hromady, a to nejpozději jeden týden před oznámeným datem jejího konání, jinak je banka povinna uhradit akcionářům, kteří se dostavili podle původního oznámení, účelně vynaložené náklady. Odvolat valnou hromadu může jen ten orgán banky, který ji svolal. Mimořádnou valnou hromadu svolanou na základě žádosti akcionářů uvedených v § 5 odstavec 8 lze odvolat nebo změnit datum jejího konání na pozdější dobu, jen pokud o to požádají tito akcionáři. Při určení nového data konání valné hromady musí být dodržena lhůta uvedená v těchto stanovách pro svolání řádné nebo mimořádné valné hromady.

§ 10

Jednání valné hromady

(1) Akcionáři nebo jejich zástupci přítomní na valné hromadě se zapisují do listiny přítomných, jež obsahuje obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby nebo jméno a bydliště fyzické osoby, která je akcionářem, popř. jejím zástupcem na základě písemné plné moci, jmenovitou hodnotu akcií, jež ji opravňují k hlasování, popřípadě údaj o tom, že akcie neopravňuje k hlasování. Pokud banka odmítne zápis určité osoby do listiny přítomných provést, uvede tuto skutečnost do listiny přítomných včetně důvodu odmítnutí. Správnost listiny přítomných potvrzují svými podpisy předseda valné hromady a zapisovatel, zvolení většinou hlasů přítomných akcionářů.

(2) Členové dozorčí rady i členové představenstva se účastní valné hromady banky. Valné hromady se mohou účastnit i další svolavatelem pozvané osoby, pokud valná hromada svým rozhodnutím jejich účast nevyloučí.

(3) Představenstvo může pověřit zaměstnance banky nebo třetí osoby (dále jen „pověřené osoby“) účastí na valné hromadě za účelem organizačního a technického zabezpečení valné hromady. Představenstvo je povinno zavázat tyto pověřené osoby k zachování mlčenlivosti o důvěrných informacích a skutečnostech, které by bance mohly způsobit škodu. Pověřené osoby jsou zejména oprávněny prověřovat při prezenci na valné hromadě právo akcionáře nebo jeho zástupce účastnit se valné hromady ve smyslu obecně závazných právních předpisů a těchto stanov. Pověřené osoby jsou do okamžiku zvolení osob pověřených sčítáním hlasů oprávněny vykonávat jejich funkci.

(4) Jednání valné hromady zahájí člen představenstva, jehož tím představenstvo pověří. Zahajující valné hromady zajistí volbu předsedy valné hromady, dvou ověřovatelů zápisu, zapisovatele a osob pověřených sčítáním hlasů. Při jejich volbě se postupuje podle § 5 odstavec 5. Další řízení valné hromady pak přísluší jejímu předsedovi. Pravidla týkající se techniky jednání a hlasování valné hromady jakož i další podrobnosti může upravit jednací řád, pokud jej valná hromada schválí.

(5) Pokud v průběhu valné hromady přestane některý ze zvolených funkcionářů dle odstavce 4 vykonávat svou funkci, zvolí valná hromada nového funkcionáře. Tuto volbu organizuje předseda valné hromady nebo osoba, kterou tím představenstvo, popřípadě dozorčí rada, pověří.

(6) Vyhotovení zápisu o valné hromadě zabezpečuje představenstvo banky do 30 dnů od jejího ukončení. Zápis o valné hromadě obsahuje:

- a) firmu a sídlo banky,
- b) místo a dobu konání valné hromady,
- c) jméno předsedy valné hromady, zapisovatele, ověřovatelů zápisu a osob pověřených sčítáním hlasů,
- d) popis projednání bodů programu,
- e) rozhodnutí valné hromady a výsledek hlasování,
- f) obsah protestu akcionáře, člena představenstva nebo dozorčí rady, týkajícího se rozhodnutí valné hromady, jestliže o to protestující požádá.

K zápisu se přiloží návrhy a prohlášení předložená na valné hromadě k projednání a listina přítomných na valné hromadě. Zápis podepisuje zapisovatel a předseda zasedání valné hromady a dva zvolení ověřovatelé.

(7) Zápis o valné hromadě spolu s oznámením o konání valné hromady a listina přítomných akcionářů se uchovávají v archivu banky po celou dobu jejího trvání. Likvidátor zajistí archivaci nebo úschovu těchto zápisů ještě po dobu 10 roků po zániku banky.

§ 11

Schopnost valné hromady usnášet se a hlasování na valné hromadě

(1) Valná hromada je schopná usnášení, pokud přítomní akcionáři mají akcie se jmenovitou hodnotou přesahující úhrnem více než 30 %

základního kapitálu banky, pokud jim obecně závazné právní předpisy přiznávají hlasovací právo.

(2) Není-li valná hromada schopna se usnášet, svolá představenstvo (případně dozorčí rada, pokud byla svolavatelem valné hromady nebo akcionáři zmocnění soudem ke svolání mimořádné valné hromady podle obchodního zákoníku) náhradní valnou hromadu. Náhradní valná hromada je svolávána novým oznámením o konání valné hromady způsobem uvedeným v § 9 odstavec 4 stanov s tím, že lhůta tam uvedená se zkracuje na 15 dnů. Náhradní valná hromada se koná do šesti týdnů ode dne, kdy se měla konat valná hromada původně svolaná. Takto svolaná náhradní valná hromada musí mít nezměněný pořad jednání a je schopna se usnášet bez ohledu na ustanovení § 11 odstavec 1.

(3) Valná hromada rozhoduje většinou hlasů přítomných akcionářů, není-li právním předpisem požadována kvalifikovaná většina hlasů.

(4) Při posuzování způsobilosti valné hromady činit rozhodnutí a při každém jednotlivém hlasování na valné hromadě se nepřihlíží k akciím, s nimiž není spojeno právo hlasovat nebo pokud hlasovací právo s nimi spojené nelze vykonat.

§ 12

Působnost dozorčí rady

(1) Dozorčí rada banky dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti banky. Dozorčí rada dohlíží na účinnost a efektivnost řídicího a kontrolního systému banky jako celku.

(2) Dozorčí rada zejména:

- a) svolává mimořádnou valnou hromadu, vyžadují-li to zájmy banky (§ 9 odstavec 3) a navrhuje valné hromadě potřebná opatření,
- b) volí a odvolává členy představenstva,
- c) schvaluje smlouvy o výkonu funkce členů představenstva a nenároková plnění ve prospěch členů představenstva, vyhodnocuje plnění smluv o výkonu funkce uzavřených se členy představenstva,
- d) přezkoumává řádnou, mimořádnou, mezitímní a konsolidovanou účetní závěrku, návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě,
- e) je oprávněna prostřednictvím kteréhokoli člena nahlížet do všech dokladů a záznamů týkajících se činnosti banky,
- f) kontroluje, zda účetní zápisy a evidence jsou řádně vedeny v souladu se skutečností a zda podnikatelská činnost banky se uskutečňuje v souladu s obecně závaznými právními předpisy, stanovami banky a usneseními a pokyny valné hromady,
- g) dává představenstvu stanovisko k výběru externího auditora,
- h) zastupuje banku vůči členům představenstva v řízení před soudy a jinými orgány,
- i) seznamuje valnou hromadu s výsledky své kontrolní činnosti,
- j) může omezit právo představenstva jednat jménem banky, a to i v jednotlivé věci, avšak toto omezení není účinné vůči třetím osobám,
- k) projednává statut, strategický a periodický plán činnosti vnitřního auditu,

- l) dává souhlas k nabývání nebo zcizování majetku v případech, kdy tak vyžaduje zákon,
- m) přezkoumává zprávu o vztazích mezi propojenými osobami ve smyslu obchodního zákoníku a předkládá informaci o přezkoumání této zprávy valné hromadě,
- n) dohlíží, zda je řídicí a kontrolní systém funkční a efektivní a alespoň jednou ročně to vyhodnocuje,
- o) pravidelně jedná o záležitostech, které se týkají strategického směřování banky,
- p) vyjadřuje se k návrhu představenstva na pověření nebo odvolání ředitele vnitřního auditu,
- q) stanoví zásady odměňování ředitele vnitřního auditu,
- r) projednává směřování a plánování činnosti vnitřního auditu, vyhodnocuje činnost vnitřního auditu a compliance,
- s) projednává zprávu o činnosti vnitřního auditu.

§ 13

Volba a odvolání členů dozorčí rady

- (1) Dozorčí rada se skládá z devíti členů, fyzických osob, které splňují podmínky stanovené obecně závaznými právními předpisy. Funkční období člena dozorčí rady činí 4 roky. Dvě třetiny členů dozorčí rady volí a odvolává valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci banky. Člen dozorčí rady je oprávněn ze své funkce odstoupit, je však povinen oznámit to dozorčí radě banky. Výkon jeho funkce končí dnem, kdy jeho odstoupení projednala nebo měla projednat dozorčí rada. Jestliže člen dozorčí rady, který odstupuje z funkce, oznámí své odstoupení na zasedání dozorčí rady, končí výkon jeho funkce uplynutím dvou měsíců po takovém oznámení, neschválí-li dozorčí rada na žádost tohoto člena dozorčí rady jiný okamžik zániku funkce. Dozorčí rada o odstoupení svého člena informuje nejbližší valnou hromadu. Podrobnosti volby a odvolávání členů dozorčí rady volených zaměstnanci stanoví volební řád.
- (2) Pokud člen dozorčí rady zemře, odstoupí z funkce, je odvolán nebo jinak skončí jeho funkční období, musí valná hromada banky do tří měsíců zvolit nového člena dozorčí rady. Pokud počet členů dozorčí rady zvolených valnou hromadou neklesl pod polovinu, může dozorčí rada na návrh výboru dozorčí rady pro odměňování a personální otázky jmenovat náhradní členy do příštího zasedání valné hromady.

§ 14

Práva a povinnosti členů dozorčí rady

- (1) Dozorčí rada vykonává svá práva společně všemi svými členy nebo svými jednotlivými členy. Provádění kontroly může dozorčí rada svým usnesením rozdělit mezi jednotlivé členy dozorčí rady. O takovém usnesení dozorčí rada informuje valnou hromadu a představenstvo. Členové dozorčí rady mají právo za účelem provádění kontroly vstupovat do prostor banky a vyžadovat si příslušné doklady a záznamy. Rozdělením kontrolní činnosti není dotčena odpovědnost člena dozorčí rady ani jeho právo vykonávat další kontrolní činnost.
- (2) Dozorčí rada je oprávněna požadovat od členů představenstva, aby se dostavili na zasedání dozorčí

rady a podali vysvětlení týkající se skutečnosti, která souvisí s bankou nebo s její činností.

- (3) Dozorčí rada se řídí zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou, pokud jsou v souladu s obecně závaznými právními předpisy a stanovami. Porušení schválených zásad a pokynů nemá vliv na účinky jednání členů dozorčí rady vůči třetím osobám.
- (4) Členové dozorčí rady jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a sledovat vždy nejlepší zájem banky. Jsou povinni zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, které jsou předmětem bankovního tajemství, a dalších skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo bance způsobit škodu. Ti členové dozorčí rady, kteří způsobili bance porušením svých povinností či přijatých závazků při výkonu působnosti dozorčí rady škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně. Členové dozorčí rady odpovídají za škodu, kterou způsobili bance plněním pokynu valné hromady, jen je-li pokyn valné hromady v rozporu s právními předpisy. Další odpovědnost členů dozorčí rady je stanovena obchodním zákoníkem.
- (5) Členové dozorčí rady, kteří odpovídají bance za škodu, ručí za závazky banky společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen dozorčí rady škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku banky pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že banka zastavila platby. Rozsah ručení je omezen rozsahem povinností členů dozorčí rady k náhradě škody. Ručení člena dozorčí rady zaniká, jakmile způsobenou škodu uhradí.
- (6) Člen dozorčí rady nesmí podnikat v oboru stejném nebo obdobném oboru podnikání banky ani vstupovat s bankou do obchodních vztahů, nesmí zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby obchody banky, nesmí se zúčastnit na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo podobným předmětem podnikání a rovněž nesmí vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, ledaže jde o koncern. Členové dozorčí rady mohou uzavírat jako fyzické osoby (klienti) bankovní obchody, pokud budou tyto obchody uzavřeny za podmínek obvyklých v obchodním styku.
- (7) Porušení povinností uvedených v předchozím odstavci opravňuje banku požadovat, aby člen dozorčí rady, který tento zákaz porušil, svůj obchod přenechal bance nebo vydal prospěch z takového jednání, případně převedl své nároky na banku. Právo banky na náhradu škody či další důsledky spojené s případným porušením povinností tím není dotčeno. Nárok banky zaniká, pokud jej banka neuplatnila do tří měsíců ode dne, kdy se o porušení povinnosti dozvěděla, nejpozději však uplynutím jednoho roku od jejich vzniku. Ustanovení předchozí věty se netýká nároku na náhradu škody.
- (8) Banka má povinnost uhradit členům dozorčí rady nutně nebo účelně vynaložené náklady při výkonu funkce člena dozorčí rady.
- (9) Přestane-li člen dozorčí rady splňovat podmínky vyžadované obecně závaznými právními předpisy a těmito stanovami pro výkon funkce člena dozorčí

rady, je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit bance.

§ 15

Zasedání dozorčí rady

(1) Dozorčí rada si volí, ze svého středu předsedu a místopředsedu dozorčí rady. Předseda a místopředseda dozorčí rady musí být zvoleni nadpoloviční většinou všech členů dozorčí rady. Předseda dozorčí rady, resp. při jeho nepřítomnosti její místopředseda, svolává zasedání dozorčí rady. Předseda může pověřit svoláním dozorčí rady některého jejího člena. Dozorčí rada musí být svolána i tehdy, jestliže to požaduje některý z jejích členů.

(2) Předseda nebo místopředseda dozorčí rady se mohou vzdát funkce předsedy nebo místopředsedy písemným prohlášením doručeným dozorčí radě. Výkon funkce předsedy nebo místopředsedy skončí dnem projednání vzdání se funkce na nejbližším zasedání dozorčí rady, pokud v písemném prohlášení o vzdání se funkce není uveden den pozdější. Dozorčí rada je oprávněna odvolat předsedu nebo místopředsedu dozorčí rady z této funkce. V případě ukončení členství v dozorčí radě zaniká zároveň i funkce předsedy, resp. místopředsedy dozorčí rady.

(3) Dozorčí rada je schopná usnášení jestliže je na zasedání přítomno alespoň pět členů dozorčí rady. K přijetí usnesení dozorčí rady je třeba souhlas nadpoloviční většiny všech členů dozorčí rady.

(4) Zasedání dozorčí rady se koná minimálně 1x za kalendářní čtvrtletí a svolává se písemně tak, aby každý člen dozorčí rady obdržel pozvánku s materiály k jednání nejméně sedm kalendářních dní před termínem zasedání.

(5) Výkon funkce člena dozorčí rady je nezastupitelný.

(6) O zasedáních dozorčí rady se pořizuje zápis, který podepisuje předseda a zapisovatel. V zápisu se uvedou i stanoviska menšiny členů, jestliže ti o to požádají a vždy se uvede odchylný názor členů dozorčí rady zvolených zaměstnanci. Zápis musí být archivován po celou dobu existence banky. V tomto zápisu musí být zachycen průběh jednání a všechna přijatá usnesení.

(7) Dozorčí rada vykonává své pravomoce vůči orgánům banky formou svých usnesení.

(8) Zasedání dozorčí rady může být výjimečně svoláno pomocí prostředků sdělovací techniky či jiným vhodným způsobem. O konání zasedání musí být informováni všichni členové dozorčí rady. V tomto případě neplatí sedmidenní lhůta pro předkládání materiálů, materiály mohou být předloženy až na jednání.

(9) Předseda nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda, popř. pověřený člen dozorčí rady, může vyvolat hlasování mimo zasedání dozorčí rady, pokud s tím předem souhlasí všichni členové dozorčí rady, a to písemnou formou nebo pomocí prostředků sdělovací techniky. Možnost hlasování mimo zasedání dozorčí rady se vztahuje na nepřítomné členy dozorčí rady, pokud dozorčí rada zasedá nebo na všechny členy dozorčí rady, jestliže se zasedání dozorčí rady nekoná. Hlasující členové dozorčí rady se považují za přítomné. V případě, že dozorčí rada

nezasedá a k hlasování se použijí prostředky sdělovací techniky se z hlasování vyhotovuje zápis.

(10) Podrobnosti o způsobu zasedání stanoví jednací řád dozorčí rady.

§ 16

Výbory dozorčí rady

(1) Dozorčí rada v rámci svých kompetencí zřizuje nejméně dva výbory (dále jen "výbory dozorčí rady") jako své poradní a iniciativní orgány, a to:

- a) výbor pro odměňování a personální otázky,
- b) výbor pro audit.

(2) Výbor pro odměňování a personální otázky, stejně jako výbor pro audit, má nejméně dva členy.

(3) Členové výborů dozorčí rady jsou členy dozorčí rady a jsou voleni a odvoláváni dozorčí radou.

(4) Výbor pro odměňování a personální otázky:

- a) podává dozorčí radě doporučení, pokud jde o volbu a odvolání členů představenstva,
- b) dává stanovisko dozorčí radě k návrhu představenstva týkajícím se smluv o výkonu funkce uzavíraných se členy představenstva a nenárokových plnění ve prospěch členů představenstva,
- c) vyhodnocuje plnění smluv o výkonu funkce uzavřených se členy představenstva,
- d) dává stanovisko k návrhu na rozvržení tantiém mezi jednotlivé členy orgánů banky,
- e) podává dozorčí radě návrhy týkající se obsazování funkcí ve výborech dozorčí rady,
- f) podává dozorčí radě doporučení k zásadám odměňování ředitele vnitřního auditu.

(5) Výbor pro audit:

- a) vydává doporučení pro dozorčí radu pro její vyjádření k návrhu na pověření a odvolání ředitele vnitřního auditu,
- b) projednává statut, strategický a periodický plán činnosti vnitřního auditu,
- c) sleduje a vyhodnocuje plnění představenstvem přijatých opatření ke zjištění a doporučení vnitřního auditu a externího auditora,
- d) vydává doporučení pro dozorčí radu pro její stanovisko k výběru externího auditora,
- e) spolupracuje s externím auditorem,
- f) přezkoumává účetní metody používané bankou, řádné vedení účetnictví, zejména zda jsou účetní záznamy vedeny v souladu se skutečností,
- g) přezkoumává řídicí a kontrolní systém banky, včetně projednání souhrnného vyhodnocení funkčnosti a efektivnosti řídicího a kontrolního systému,
- h) projednává zprávu o činnosti vnitřního auditu,
- i) projednává oznámení o zjištěných významných nedostacích řídicího a kontrolního systému.

(6) Každý z výborů dozorčí rady volí svého předsedu a jeho místopředsedu, který zastupuje předsedu v době jeho nepřítomnosti.

(7) Výbory dozorčí rady se scházejí podle potřeby, nejméně však 1x ročně.

(8) Zasedání výboru dozorčí rady svolává předseda tohoto výboru, resp. jeho místopředseda v době nepřítomnosti předsedy, nebo jiný pověřený člen tohoto výboru dozorčí rady.

(9) Každý z výborů dozorčí rady je schopný usnášení, jestliže všichni členové tohoto výboru byli řádně

pozvání na zasedání tohoto výboru, a je-li na zasedání přítomna prostá většina všech členů tohoto výboru.

(10) K přijetí usnesení každého z výborů dozorčí rady je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jeho členů.

(11) O zasedáních výborů dozorčí rady se pořizuje zápis, který podepisuje předseda, resp. místopředseda nebo jiný pověřený člen výboru. V zápisu se uvedou i stanoviska menšiny členů, pokud o to požádají. Zápis musí být archivován po celou dobu existence banky.

(12) Podrobnosti o způsobu zasedání výborů dozorčí rady stanoví jednací řád každého z výborů dozorčí rady.

(13) Výbory dozorčí rady podávají dozorčí radě pravidelně zprávy o své činnosti a v oblastech svěřených do jejich pravomoci předkládají dozorčí radě doporučení zaměřená na přípravu rozhodnutí, která má dozorčí rada přijmout.

§ 17

Představenstvo

(1) Představenstvo je statutárním orgánem, který řídí činnost banky a jedná jejím jménem. Představenstvo zabezpečuje obchodní vedení včetně řádného vedení účetnictví banky. Představenstvo dále zajistí vytvoření a vyhodnocování řídicího a kontrolního systému, odpovídá za trvalé udržování jeho funkčnosti a efektivnosti a vytváří předpoklady pro nezávislý a objektivní výkon compliance a vnitřního auditu.

(2) Představenstvo se řídí obecně závaznými právními předpisy, stanovami, usneseními a pokyny schválenými valnou hromadou, pokud jsou v souladu s právními předpisy a stanovami. Porušení schválených pokynů nemá vliv na účinky jednání členů představenstva vůči třetím osobám.

(3) Způsob jednání představenstvem je upraven v § 38 stanov.

§ 18

(1) Představenstvo se skládá ze šesti členů, fyzických osob, které splňují podmínky stanovené právními předpisy a které volí dozorčí rada na návrh svého výboru pro odměňování a personální otázky nadpoloviční většinou všech členů dozorčí rady. Funkční období člena představenstva je čtyřleté.

(2) Pokud člen představenstva zemře, odstoupí z funkce nebo je odvolán z funkce nebo jinak skončí jeho funkční období, zvolí dozorčí rada nového člena představenstva nejpozději do třech měsíců ode dne, kdy uplynulo jeho funkční období nebo kdy jinak skončila jeho funkce.

(3) O odvolání člena představenstva má právo kdykoli rozhodnout dozorčí rada nadpoloviční většinou všech svých členů. Dozorčí rada přitom vychází z návrhu výboru dozorčí rady pro odměňování a personální otázky. Člen představenstva přestává vykonávat svou funkci doručením odvolání, a to buď osobně nebo poštou na adresu uvedenou ve smlouvě o výkonu funkce, pokud není v odvolání uveden den pozdější. Povinnost doručení je splněna i v případě, že je písemnost bance poštou vrácena jako nedoručitelná nebo člen představenstva svým jednáním či opomenutím doručení zmaří.

(4) Člen představenstva může ze své funkce odstoupit písemným prohlášením doručeným představenstvu nebo dozorčí radě. V takovém případě končí výkon jeho funkce dnem, kdy jeho odstoupení projednala nebo měla projednat dozorčí rada. Dozorčí rada je povinna projednat jeho odstoupení na nejbližším zasedání poté, co se o jeho odstoupení dověděla. Jestliže člen představenstva, který odstupuje z funkce, oznámí své odstoupení na zasedání dozorčí rady, končí výkon jeho funkce uplynutím dvou měsíců po takovém oznámení, neschválí-li dozorčí rada na žádost tohoto člena představenstva jiný okamžik zániku funkce.

(5) Členové představenstva volí ze svého středu předsedu představenstva. V případě, že není zvolen předseda představenstva, pověří představenstvo k výkonu funkce předsedy některého z členů představenstva. Předseda představenstva musí být zvolen nadpoloviční většinou všech členů představenstva.

(6) Předseda se může vzdát funkce předsedy písemným prohlášením doručeným představenstvu. Výkon funkce předsedy skončí dnem projednání vzdání se funkce na nejbližším zasedání představenstva, pokud v písemném prohlášení o vzdání se funkce není uveden den pozdější. Představenstvo je oprávněno odvolat předsedu představenstva z této funkce, a to nadpoloviční většinou všech členů představenstva. V případě ukončení členství v představenstvu zaniká zároveň i funkce předsedy představenstva.

(7) Zasedání představenstva pravidelně svolává (nejméně 20x ročně) a řídí jeho předseda. V případě nepřítomnosti předsedy představenstva zasedání svolává a řídí představenstvem pověřený člen představenstva. Kterýkoli člen představenstva může požádat o svolání zasedání představenstva s uvedením důvodu tohoto svolání. Nebude-li v takovém případě zasedání představenstva svoláno nejpozději do 5 dnů od doručení žádosti o svolání předsedovi představenstva, je uvedený člen představenstva oprávněn svolat a řídit zasedání představenstva sám.

(8) Zasedání představenstva se svolává písemně tak, aby každý člen představenstva obdržel pozvánku s materiály k jednání nejméně tři kalendářní dny před termínem zasedání. Pozvánka musí obsahovat místo, datum a program zasedání představenstva. Výkon funkce člena představenstva je nezastupitelný. O bodu, který nebyl v programu zasedání představenstva, jedná představenstvo jen tehdy, souhlasí-li všichni členové představenstva.

(9) Zasedání představenstva může být výjimečně svoláno pomocí prostředků sdělovací techniky či jiným vhodným způsobem. O konání zasedání musí být informováni všichni členové představenstva. V tomto případě neplatí třídenní lhůta pro předkládání materiálů, materiály mohou být předloženy až na jednání. Členové představenstva se mohou dohodnout na pravidelném konání zasedání představenstva v dohodnutých termínech.

(10) Představenstvo je schopné usnášení, jestliže se zasedání účastní nadpoloviční většina členů představenstva.

(11) Usnesení představenstva se přijímá nadpoloviční většinou přítomných členů představenstva. Při rovnosti hlasů je rozhodující hlas předsedajícího ve smyslu § 18 odstavec 7.

(12) Předseda, nebo v jeho nepřítomnosti pověřený člen představenstva, může vyvolat hlasování mimo zasedání představenstva, pokud s tím předem souhlasí všichni členové představenstva, a to písemnou formou nebo pomocí prostředků sdělovací techniky. Možnost hlasování mimo zasedání představenstva se vztahuje na nepřítomné členy představenstva, pokud představenstvo zasedá, nebo na všechny členy představenstva, jestliže se zasedání představenstva nekoná. Hlasující členové představenstva se považují za přítomné. V případě, že představenstvo nezasedá a k hlasování se použijí prostředky sdělovací techniky, se z hlasování vyhotovuje zápis.

(13) O všech zasedáních představenstva se sepiše zápis, který podepisuje předseda, další člen představenstva jako ověřovatel a zapisovatel. V zápisu z jednání musí být jmenovitě uvedeni členové představenstva, kteří hlasovali proti jednotlivým usnesením představenstva nebo se zdrželi hlasování. Pokud není prokázáno něco jiného, platí, že neuvedení členové hlasovali pro přijetí usnesení. Zápis nesmí být skartován a musí být archivován po celou dobu trvání banky. V tomto zápisu musí být zachycen průběh jednání a všechna přijatá rozhodnutí.

(14) Podrobnosti o způsobu zasedání představenstva stanoví jeho jednací řád.

§ 19

Působnost představenstva

(1) Do výlučné působnosti představenstva náleží:

- a) svolávat valnou hromadu a vykonávat její usnesení,
- b) předkládat valné hromadě ke schválení řádnou, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku, mezitímní účetní závěrku s návrhem na rozdělení zisku (příčemž je povinno umožnit akcionářům, aby se s ní seznámili nejméně třicet dnů před konáním valné hromady), včetně návrhu na úhradu ztráty,
- c) předkládat valné hromadě návrhy na doplňky a změny stanov, jakož i návrhy na zvýšení nebo snížení základního kapitálu banky,
- d) předkládat valné hromadě zprávu o podnikatelské činnosti banky, o stavu jejího majetku, a to nejméně jedenkrát za účetní období,
- e) rozhodovat o udělování a odvolávání prokury,
- f) rozhodovat o pověření, odvolání a odměňování vybraných manažerů banky,
- g) schvalovat úkony v souvislosti s realizací zajišťovacích instrumentů u pohledávek banky, u nichž cena při vzniku pohledávky banky byla vyšší než 100 000 000,- Kč, pokud jejich předpokládaná realizační cena bude nižší než 50 % ceny takového zajišťovacího instrumentu zjištěné při uzavření úvěrové smlouvy,
- h) předkládat dozorčí radě k informaci čtvrtletní a pololetní účetní výkazy,
- i) rozhodovat o úkonech, které jsou mimo běžný obchodní styk banky,
- j) stanovit a periodicky vyhodnocovat celkovou strategii banky včetně stanovení zásad a cílů jejího

naplňování a zajištění trvalého a účinného fungování systému vnitřní kontroly,

- k) schvalovat roční plány a rozpočty banky, strategické plány a roční plány právnických osob, v nichž má banka kontrolu ve smyslu zákona o bankách,
 - l) schvalovat výběr externího auditora,
 - m) informovat dozorčí radu o konání valné hromady nejpozději ve lhůtě stanovené obchodním zákoníkem pro svolání valné hromady,
 - n) rozhodovat o vydání dluhopisů banky, s výjimkou rozhodnutí o vydání dluhopisů, u kterých zákon vyžaduje rozhodnutí valné hromady,
 - o) rozhodovat o zvýšení základního kapitálu na základě pověření valnou hromadou,
 - p) uzavírat kolektivní smlouvu,
 - q) rozhodovat o poskytnutí úvěrů nebo zajištění závazků osobám se zvláštním vztahem k bance ve smyslu zákona o bankách,
 - r) schvalovat statut, strategický a periodický plán činnosti vnitřního auditu,
 - s) schvalovat výroční zprávy banky,
 - t) schvalovat a pravidelně vyhodnocovat bezpečnostní zásady banky včetně bezpečnostních zásad pro informační systémy,
 - u) rozhodovat o zřizování dalších fondů a pravidlech jejich tvorby a čerpání,
 - v) schvalovat zprávu o vztazích mezi propojenými osobami ve smyslu obchodního zákoníku,
 - w) schvalovat a pravidelně vyhodnocovat organizační uspořádání banky,
 - x) schvalovat zásady personální a mzdové politiky,
 - y) vyhodnocovat celkovou funkčnost a efektivnost řídicího a kontrolního systému, a to alespoň jednou ročně,
 - z) schvalovat a pravidelně vyhodnocovat strategii řízení rizik, strategii související s kapitálem a kapitálovou přiměřeností a strategii rozvoje informačních systémů,
 - za) schvalovat a pravidelně vyhodnocovat zásady systému vnitřní kontroly včetně zásad pro zamezování vzniku možného střetu zájmů a zásad pro compliance.
- (2) Představenstvu dále přísluší zejména:
- a) řídit činnost banky a obchodně ji vést,
 - b) zabezpečovat řádné vedení účetnictví banky, včetně řádných administrativních a účetních postupů,
 - c) vykonávat zaměstnavatelská práva,
 - d) vykonávat práva v majetkových účastech banky vyplývající z vlastnického podílu banky,
 - e) schvalovat pořizování nebo zcizování investičního majetku banky nad 30 000 000,- Kč v jednotlivém případě nebo ve více spolu souvisejících případech,
 - f) schvalovat plán zabezpečení kontinuity podnikání a plán požární ochrany.

§ 20

Povinnosti členů představenstva

(1) Členové představenstva jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a sledovat vždy nejlepší zájem banky. Jsou povinni zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo bance způsobit škodu. Ti členové představenstva, kteří způsobili bance porušením svých povinností či

přijatých závazků při výkonu působnosti představenstva škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně. Členové představenstva odpovídají za škodu, kterou způsobili bance plněním pokynu valné hromady, jen je-li pokyn valné hromady v rozporu s právními předpisy.

(2) Členové představenstva, kteří odpovídají bance za škodu, ručí za závazky banky společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen představenstva škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku banky pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že banka zastavila platby. Rozsah ručení je omezen rozsahem povinností členů představenstva k náhradě škody. Ručení člena představenstva zaniká, jakmile způsobenou škodu uhradí.

(3) Člen představenstva nesmí podnikat v oboru stejném nebo obdobném oboru podnikání banky ani vstupovat s bankou do obchodních vztahů, nesmí zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby obchody banky, nesmí se účastnit na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo podobným předmětem podnikání a vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, ledaže jde o concern. Členové představenstva mohou uzavírat jako fyzické osoby (klienti) bankovní obchody s bankou, pokud nebudou daný bankovní obchod zároveň uzavírat jménem banky a pokud bude obchod uzavřen za podmínek obvyklých v obchodním styku. Banka je oprávněna požadovat, aby člen představenstva, který tento zákaz porušil, vydal prospěch z obchodu, při kterém porušil zákaz konkurence, anebo převedl tomu odpovídající práva na banku. Tím není dotčeno právo na náhradu škody či další důsledky spojené s případným porušením povinností.

(4) Práva banky podle předchozího odstavce zanikají, pokud nebyla uplatněna u odpovědné osoby do tří měsíců ode dne, kdy se banka o této skutečnosti dověděla, nejpozději však uplynutím jednoho roku od jejich vzniku.

(5) Člen představenstva dále nesmí být současně statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu nebo členem dozorčí rady jiné právnické osoby, která je podnikatelem, s výjimkou členství ve statutárním orgánu nebo dozorčí radě finanční instituce pod kontrolou banky, právnické osoby oprávněné organizovat poptávku a nabídku cenných papírů a podniku pomocných bankovních služeb ve smyslu zákona o bankách.

(6) Představenstvo svolá valnou hromadu bez zbytečného odkladu poté, co zjistí, že celková ztráta banky na základě jakékoliv účetní závěrky dosáhla takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů banky by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu nebo to lze s ohledem na všechny okolnosti předpokládat nebo pokud zjistí, že se banka dostala do úpadku, a navrhne valné hromadě zrušení banky a její vstup do likvidace nebo přijetí jiného opatření, nestanoví-li zvláštní právní předpis něco jiného.

(7) Představenstvo je povinno podat bez zbytečného odkladu příslušnému soudu návrh na prohlášení konkurzu na banku nebo návrh na povolení vyrovnání, jestliže jsou splněny podmínky stanovené obecně závazným právním předpisem, a to na základě rozhodnutí valné hromady svolané podle odstavce 6. Jestliže tuto povinnost členové představenstva nesplní, odpovídají věřitelům za škodu, která jim tím vznikla, ledaže prokážou, že škodu nezavinili.

(8) Přestane-li člen představenstva splňovat podmínky vyžadované obecně závaznými právními předpisy a těmito stanovami pro výkon funkce člena představenstva, je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit bance.

VII.

Externí audit

§ 21

VIII.

(1) Banka je povinna prostřednictvím auditorů podle obecně závazného právního předpisu i podle mezinárodních účetních standardů zajistit především:

- ověření účetní závěrky banky,
- ověření řídicího a kontrolního systému banky včetně systému řízení rizik,
- vypracování zpráv o ověření účetní závěrky a systémů podle písmene b) tohoto ustanovení,
- ověření údajů ve smyslu § 11a zákona o bankách, a to v rozsahu stanoveném vyhláškou České národní banky.

(2) Banka zajistí předložení těchto zpráv České národní bance ve stanovených termínech.

(3) K výběru vnějšího auditora si představenstvo banky vyžádá stanovisko dozorčí rady.

Hospodaření banky

§ 22

Účetní období začíná 1. lednem a končí 31. prosincem kalendářního roku, nestanoví-li právní předpis jinak.

§ 23

Účetní závěrka

(1) Banka vede předepsaným způsobem a v souladu s obecně závaznými právními předpisy své účetnictví. Řádné vedení účetnictví zabezpečuje představenstvo, které předkládá auditorům řádnou, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku spolu se žádostí o ověření hospodaření banky za příslušný rok. Po obdržení zprávy od auditorů o ověření účetní závěrky a ročního hospodaření banky předá představenstvo účetní závěrku spolu se zprávou auditorů a návrhem na rozdělení zisku nebo krytí ztráty ihned dozorčí radě k přezkoumání.

(2) Valné hromadě předkládá řádnou, mimořádnou a konsolidovanou, popř. mezitímní účetní závěrku ke schválení představenstvo. Dozorčí rada přezkoumá řádnou, mimořádnou a konsolidovanou, popř. mezitímní účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo na úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě.

(3) Banka je povinna zveřejňovat hlavní údaje z účetních závěrek ověřených auditorem a vydávat za

účelem uveřejnění, způsobem upraveným obecně závaznými právními předpisy, výroční zprávu.

§ 24

Účetní výkazy banky

Představenstvo je povinno předložit dozorčí radě čtvrtletní a pololetní účetní výkazy, které tvoří, ve smyslu příslušných účetních předpisů, účetní závěrku banky, to znamená rozvahu a výkaz zisku a ztrát, a to vždy do 30 dnů od konce kalendářního čtvrtletí, resp. pololetí.

§ 25

Rozdělení zisku

(1) O rozdělení zisku banky rozhoduje valná hromada na návrh představenstva po přezkoumání tohoto návrhu dozorčí radou.

(2) Zisk po zdanění může valná hromada rozdělit zejména následujícími způsoby. Pořadí způsobů rozdělení zisku uvedené v tomto ustanovení není pro valnou hromadu závazné, pokud valná hromada na základě obecně závazných právních předpisů nestanoví jinak:

- a) přidělem do rezervního fondu podle § 27 stanov,
- b) přidělem do fondů banky,
- c) na výplatu dividend,
- d) na výplatu tantiém pro členy představenstva a dozorčí rady,
- e) použitím na zvýšení základního kapitálu banky,
- f) na výplatu podílů zaměstnanců na zisku (pokud o tom rozhodla valná hromada banky),
- g) jako nerozdělený zisk,
- h) na úhradu ztráty předchozích let,
- i) na emise dluhopisů s podílem vlastníka dluhopisu na zisku,
- j) na výplatu zisku na základě smlouvy o tichém společenství.

(3) Ustanovení odst. 2 písm. b), c), d), e), f) a h) lze použít i na rozdělení nerozděleného zisku minulých let. Banka není oprávněna rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje banky mezi akcionáře, pokud by výše vlastního kapitálu zjištěná z řádné nebo mimořádné účetní závěrky neodpovídala minimální výši, při které je podle obchodního zákoníku banka oprávněna rozdělit zisk nebo jiné vlastní zdroje banky mezi akcionáře.

(4) Výše rozdělovaného zisku nesmí být dále vyšší, než je hospodářský výsledek účetního období vykázaný v účetní závěrce snížený o povinný příděl do rezervního fondu a o neuhrazené ztráty minulých let a zvýšený o nerozdělený zisk minulých let a fondy ze zisku, které banka může použít dle svého volného uvážení.

§ 26

Způsob úhrady ztráty banky

- (1) Valná hromada rozhoduje o způsobu krytí ztráty.
- (2) Případné účetní ztráty banky z ročních výsledků budou kryty především následujícími způsoby:
- a) z nerozděleného zisku z minulých let,
 - b) z rezervního fondu banky,
 - c) z dalších fondů banky,
 - d) snížením základního kapitálu banky.

Pořadí způsobů krytí ztráty uvedené v tomto ustanovení není pro valnou hromadu závazné.

§ 27

Rezervní fond

(1) Rezervní fond banky se člení na tyto fondy:

- a) rezervní fond vytvářený z čistého zisku,
- b) rezervní fond vytvářený z důvodu nabytí vlastních akcií.

(2) Rezervní fond vytvářený z čistého zisku vytváří banka do výše 20 % základního kapitálu společnosti. Pokud fond nedosahuje této výše, je banka povinna fond doplňovat každý rok 5 % z čistého zisku až do jejího dosažení. Pokud v důsledku použití nebo v důsledku zvýšení základního kapitálu banky poklesne hodnota rezervního fondu vytvářeného ze zisku pod částku 20 % základního kapitálu, obnovuje se povinnost banky doplňovat rezervní fond každoročně 5 % ze zisku až do dosažení výše 20 % základního kapitálu. Rezervní fond společnosti vytvářený z čistého zisku slouží výhradně ke krytí ztrát. O použití tohoto rezervního fondu rozhoduje valná hromada.

(3) Rezervní fond vytvářený z důvodu nabytí vlastních akcií vytváří banka ve výši hodnoty vlastních akcií vykázaných v rozvaze v aktivech. Tento rezervní fond vytváří banka ze zisku nebo z jiných fondů, se kterými může volně nakládat. Tento rezervní fond je povinno představenstvo snížit, pokud banka vlastní akcie zcela nebo zčásti zcizí nebo je použije na snížení základního kapitálu.

§ 28

Vytváření dalších fondů

Banka může vytvářet i další fondy. O zřízení dalších fondů rozhoduje představenstvo, které současně stanoví pravidla jejich tvorby a čerpání. Pokud se tyto fondy vytvářejí nebo doplňují ze zisku, schvaluje přiděl do těchto fondů valná hromada.

§ 29

Zvýšení základního kapitálu

(1) O zvýšení základního kapitálu rozhoduje valná hromada nebo představenstvo společnosti na základě pověření valnou hromadou podle § 31.

(2) Oznámení o konání valné hromady, která má jednat o zvýšení základního kapitálu, musí obsahovat vedle obecných náležitostí oznámení o konání valné hromady dle § 9 odstavec 4 stanov, dále i důvody navrhovaného zvýšení základního kapitálu, způsob a rozsah tohoto zvýšení, navrhovaný druh, podobu, formu a počet akcií, které mají být nově vydány, jmenovitou hodnotu nových akcií nebo novou jmenovitou hodnotu dosavadních akcií a, navrhuje-li se provedení zvýšení základního kapitálu upisováním nových akcií, rovněž lhůtu pro jejich upsání a navrhovanou výši emisního kurzu nebo způsob jeho určení nebo údaj o tom, že jeho určením bude pověřeno představenstvo, včetně případné minimální výše, v níž může být emisní kurz představenstvem určen. Navrhuje-li se vydání nového druhu akcií, uvedou se práva s nimi spojená a důsledky, které bude mít jejich vydání na práva spojená s akciemi dříve vydanými. Pokud se emisní kurz splácí nepeněžitými vklady, uvede se v oznámení o konání

valné hromady jeho předmět a ocenění uvedené v posudku znalce nebo znalců podle obchodního zákoníku. Pokud se valné hromadě navrhuje vyslovení souhlasu se započtením pohledávky na splacení emisního kurzu proti pohledávce vůči společnosti, uvedou se v pozvánce pohledávky, které mají být započteny a důvody navrhovaného započtení. Pokud se valné hromadě navrhuje vyloučení nebo omezení přednostního práva, uvede se v oznámení o konání valné hromady důvod, proč má dojít k omezení nebo vyloučení přednostního práva.

(3) Každý stávající akcionář má přednostní právo upsat část nových akcií upisovaných ke zvýšení základního kapitálu v rozsahu jeho podílu na základním kapitálu banky, pokud se akcie upisují peněžitými vklady. Toto přednostní právo je samostatně převoditelné ode dne, kdy bylo do obchodního rejstříku zapsáno rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu. Akcionář má také přednostní právo na získání vyměnitelných a prioritních dluhopisů. Přednostní právo akcionářů na upisování nových akcií nebo na získání vyměnitelných a prioritních dluhopisů lze vyloučit nebo omezit usnesením valné hromady jen v důležitém zájmu banky. Jestliže má valná hromada rozhodnout o omezení nebo vyloučení přednostního práva akcionářů, musí představenstvo předložit valné hromadě písemnou zprávu, ve které uvede důvody vyloučení nebo omezení přednostního práva akcionářů a odůvodní navržený emisní kurz, způsob jeho určení nebo pověření představenstva určit emisní kurz.

(4) Bližší podmínky upisování akcií stanoví usnesení valné hromady. Realizaci usnesení zabezpečí představenstvo.

(5) Do 30 dnů od usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu upsáním akcií je představenstvo povinno podat návrh na zápis tohoto usnesení do obchodního rejstříku. Po jeho zápisu představenstvo usnesení bez zbytečného odkladu zveřejní. Upisování akcií nemůže začít před tímto zápisem, ledaže byl podán návrh na tento zápis a upisování akcií je vázáno na rozvazovací podmínku, jíž je právní moc rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zápis rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku.

(6) Po upsání akcií odpovídajících rozsahu zvýšení základního kapitálu a po jejich splacení je představenstvo povinno podat návrh na zápis výše základního kapitálu do obchodního rejstříku.

(7) Upisovatel je povinen splatit celý emisní kurz jím upsaných akcií ve lhůtě určené těmito stanovami popř. valnou hromadou. Pokud upisovatel neuhradí celý emisní kurz akcií ve stanovené lhůtě, je úpis těchto akcií neúčinný.

(8) Upsat akcie na zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady je možné pouze v důležitém zájmu banky. O přípustění nepeněžitého vkladu rozhoduje valná hromada podle příslušných obecně závazných právních předpisů. Představenstvo musí předložit valné hromadě písemnou zprávu, ve které uvede důvody upisování akcií nepeněžitými vklady a odůvodní výši navrhovaného emisního kurzu nebo způsobu jeho určení. Je-li přípustěn nepeněžitý vklad,

musí být v listině upisovatelů uveden předmět vkladu a jeho ocenění ve výši, jakou schválila valná hromada. Nepeněžitě vklady musí být splaceny před podáním návrhu na zápis zvýšeného základního kapitálu do obchodního rejstříku.

(9) Valná hromada může také rozhodnout o podmíněném zvýšení základního kapitálu banky v rozsahu, v jakém mohou být uplatněna výměnná práva z vyměnitelných dluhopisů (tj. s nimiž je spojeno právo na jejich výměnu za akcie banky) nebo přednostní práva z prioritních dluhopisů (tj. s nimiž je spojeno přednostní právo na upisování akcií banky), o jejichž vydání současně rozhodne. Podmíněné zvýšení základního kapitálu nesmí přesáhnout polovinu základního kapitálu zapsaného v obchodním rejstříku ke dni usnesení valné hromady. Podmínky vydání dluhopisů a podmíněného zvýšení základního kapitálu, které nestanoví obecně závazné právní předpisy ani usnesení valné hromady, určí představenstvo.

(10) Představenstvo podá návrh na zápis usnesení valné hromady o podmíněném zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku do 30 dnů ode dne, kdy valná hromada toto usnesení přijala. Vydávání vyměnitelných a prioritních dluhopisů začne až po zapsání usnesení valné hromady do obchodního rejstříku a po jeho zveřejnění podle ustanovení § 39 stanov. Výměnné právo se uplatňuje u banky doručením písemné žádosti o výměnu dluhopisů za akcie banky. Doručení písemné žádosti do místa a ve lhůtě stanovené valnou hromadou nahrazuje upsání a splacení akcií. Přednostní právo se uplatňuje upsáním akcií banky. Na postup při upsání akcií se použije § 29 odstavec 6 a § 32 těchto stanov, bližší podmínky určí usnesení valné hromady. Banka vydá akcie v rozsahu uplatněných výměnných a přednostních práv až po zápisu zvýšení základního kapitálu v obchodním rejstříku.

§ 30

Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů banky

Valná hromada může za podmínek stanovených příslušnými ustanoveními obecně závazných právních předpisů rozhodnout na návrh představenstva o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů banky.

§ 31

Zvýšení základního kapitálu rozhodnutím představenstva

Valná hromada může usnesením pověřit představenstvo ke zvýšení základního kapitálu upsáním akcií nebo z vlastních zdrojů banky nejvýše o jednu třetinu výše základního kapitálu v době, kdy valná hromada představenstvo zvýšením základního kapitálu pověřila za podmínek stanovených obchodním zákoníkem a těmito stanovami. Představenstvo je oprávněno rozhodnout o změně stanov, jde-li o změnu v důsledku zvýšení základního kapitálu představenstvem, podle tohoto ustanovení stanov (§ 31).

§ 32

Způsob splácení akcií

(1) V případě upisování akcií peněžitými vklady je upisovatel povinen splatit celou jmenovitou hodnotu akcií, které upsal, i případné emisní ážio do 5 pracovních dnů od úpisu, nerozhodne-li valná hromada jinak. V opačném případě je upsání akcií neúčinné a banka vrátí upisovateli dosud zaplacenou částku včetně úroků ve výši stanovené podle obchodního zákoníku. K upsání akcie na základě veřejné nabídky akcií dochází zápisem do listiny upisovatelů, přičemž zápis musí obsahovat náležitosti stanovené obecně závaznými právními předpisy. Splacení upsaných akcií se v případě peněžitého vkladu provede převodem na účet zřízený představenstvem banky.

(2) V případě splácení akcií upsaných nepeněžitými vklady lze upsat akcie pouze takovými nepeněžitými vklady a s takovým oceněním, které schválila valná hromada. Nepeněžité vklady musí být splaceny před podáním návrhu na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku.

§ 33

Důsledky porušení povinností při splácení akcií

Pokud upisovatel neuhradí hodnotu emisního kurzu akcie včas, je úpis akcií neúčinný a banka může upustit od vydání akcií, s nimiž je upisovatel v prodlení se splácením emisního kurzu postupem podle obchodního zákoníku.

§ 34

Snížení základního kapitálu

(1) O snížení základního kapitálu rozhoduje valná hromada dvouřetětinovou většinou přítomných hlasů. Ke snížení základního kapitálu je potřebný předchozí souhlas České národní banky, pokud nejde o snížení základního kapitálu ke krytí ztráty. Základní kapitál banky lze snížit těmito způsoby:

- a) snížením jmenovité hodnoty akcií banky,
- b) vzetím akcií z oběhu, na základě návrhu akcionářům,
- c) upuštěním od vydání akcií ve smyslu § 33 stanov,
- d) zrušením nebo zničením vlastních akcií v majetku banky.

(2) V oznámení o svolání valné hromady se uvedou důvody navrhovaného snížení základního kapitálu, jakož i způsob a rozsah tohoto snížení a způsob, jak bude s částkou odpovídající snížení základního kapitálu naloženo. Pokud má být snížen základní kapitál na základě návrhu akcionářům, uvedou se v oznámení o konání valné hromady i další údaje stanovené obecně závaznými právními předpisy.

(3) Představenstvo podá do 30 dnů od přijetí usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu návrh na jeho zápis do obchodního rejstříku.

§ 35

Snížení jmenovité hodnoty akcií

Snížení jmenovité hodnoty akcií banky se provede změnou zápisu o výši jmenovité hodnoty akcií v zákonem stanovené evidenci zaknihovaných cenných papírů na základě příkazu banky.

§ 36

Vzetí akcií z oběhu na základě návrhu

O způsobu vzetí akcií z oběhu na základě veřejného návrhu smlouvy rozhodne valná hromada. Rozhodnutí valné hromady může určit, že základní kapitál bude snížen v rozsahu jmenovitých hodnot akcií, které byly vzaty z oběhu, nebo že bude snížen o pevnou částku.

IX.

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 37

Zrušení a zánik banky

(1) Banka může být zrušena zejména na základě:

- a) usnesení valné hromady o zrušení banky a její fúzi, převodu jmění banky nebo rozdělení,
- b) usnesení valné hromady o zrušení banky s likvidací,
- c) rozhodnutí soudu o zrušení banky,
- d) zrušením konkurzu po splnění rozvrhového usnesení, zrušením konkurzu z důvodu, že majetek banky nepostačuje k úhradě nákladů konkurzu, nebo zamítnutím návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku banky.

Rozhodnutí valné hromady dle písm. a) a b) výše je podmíněno obdržením předchozího souhlasu České národní banky.

(2)) Při zrušení banky s likvidací se způsob provedení likvidace řídí příslušnými obecně závaznými právními předpisy. O rozdělení likvidačního zůstatku mezi akcionáře rozhoduje valná hromada podle jejich podílů na základním kapitálu banky.

(3) Banka zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku.

§ 38

Jednání jménem banky

Jménem banky jedná ve všech věcech představenstvo jako statutární orgán, a to buď společně všichni členové představenstva, nebo společně libovolní dva jeho členové.

§ 39

Uveřejňování a zveřejňování předepsaných skutečností

Pokud obchodní zákoník část druhá nebo tyto stanovy vyžadují uveřejnění určitých skutečností, je třeba tyto skutečnosti uveřejnit jednak v Hospodářských novinách, a dále na úřední desce banky (s názvem "Informace pro akcionáře") v sídle banky. Oznámení o konání valné hromady se navíc zveřejňuje v Obchodním věstníku. Skutečnosti určené obecně závaznými právními předpisy ke zveřejnění v Obchodním věstníku zveřejňuje banka v tomto periodiku.

§ 40

Struktura a organizace banky

(1) Základní organizační členění banky:

- a) centrála
- b) prodejní síť

Centrála

V působnosti centrály banky je především provádění obchodních činností banky formou poskytování produktů a služeb klientům a provádění dalších činností souvisejících s řízením, metodickým a koordinačním vedením všech organizačních útvarů banky. Útvary centrály jsou oprávněny vyhradit si do své působnosti (dočasně či trvale) záležitosti, které jinak náleží do působnosti útvarů prodejní sítě. Centrála je tvořena organizačními útvary centrály. Podrobnosti upravují vnitřní předpisy. Na úrovni centrály mohou být zřízeny jednotlivé bankovní výbory. Představenstvo rozhoduje o zřízení a zrušení jednotlivých bankovních výborů. Personální složení bankovních výborů a jeho změny schvaluje generální ředitel.

Prodejní síť

Prodejní síť je tvořena organizačními útvary prodejní sítě, kterými jsou zejména prodejní místa a útvary řízení této prodejní sítě v regionech, která realizují prodej produktů a služeb v určeném regionu či jeho části. Působnost organizačních útvarů je vymezena jednak vnitřními předpisy banky, jednak pověřeními a dalšími rozhodnutími představenstva, případně vedoucích zaměstnanců, kteří jsou k takovým úkonům představenstvem zmocněni.

(2) Vnitřní předpisy

Základní vnitřní předpisy banky konkretizují příslušná ustanovení stanov, která se týkají organizační struktury a řízení banky. Tyto předpisy mohou být v případě potřeby měněny na základě rozhodnutí představenstva při respektování organizační struktury banky uvedené ve stanovách. Působnost jednotlivých organizačních částí banky v rámci výše uvedeného základního organizačního členění banky a členění základních částí na jednotlivé organizační jednotky (včetně stanovení jejich působnosti, pravomocí, povinností a odpovědnosti) jsou podrobněji upraveny i v dalších vnitřních předpisech banky.

§ 41

Pravomoc a odpovědnost vedoucích zaměstnanců banky

(1) Vedoucími zaměstnanci banky jsou ve smyslu zákona o bankách generální ředitel a jeho náměstek a ti, jim přímo podřízení vedoucí zaměstnanci, kteří zodpovídají za vedení jednotlivých úseků banky vymezených ve vnitřních předpisech banky.

(2) Vedoucí zaměstnanci banky mohou zastávat funkce členů představenstva banky; člen představenstva banky musí být vedoucím zaměstnancem banky. Generální ředitel však nemusí být zároveň předsedou představenstva banky.

(3) Generální ředitel především přijímá rozhodnutí o prioritách v rámci řízení banky. V rámci pokynů představenstva banky ukládá úkoly ostatním vedoucím zaměstnancům banky a koordinuje jejich činnost, přijímá rozhodnutí o činnosti banky v rámci schváleného obchodního plánu a strategie banky a pokynů představenstva banky a zajišťuje jejich plnění formou ukládání úkolů ostatním zaměstnancům banky, zajišťuje komunikaci mezi vedoucími zaměstnanci banky a představenstvem banky a dozorčí radou banky, a to v souladu s právními

předpisy, stanovami a vnitřními předpisy banky a pokyny představenstva banky. Podrobnější úpravu působnosti, pravomocí a odpovědnosti generálního ředitele upravují vnitřní předpisy banky.

(4) Ostatní vedoucí zaměstnanci banky se zejména podílejí na výkonném vedení (řízení) banky a za tímto účelem poskytují podporu představenstvu koordinují činnost podřízených zaměstnanců, dohlíží na plnění obchodního plánu a strategie banky a úkolů uložených pokyny představenstva, generálního ředitele a náměstka generálního ředitele. Zajišťují komunikaci s podřízenými zaměstnanci a uvnitř banky, a to v souladu s právními předpisy, stanovami a vnitřními předpisy banky, pokyny představenstva či generálního ředitele banky. Podrobnější úpravu působnosti, pravomocí a odpovědnosti generálního ředitele a ostatních vedoucích zaměstnanců banky upravují vnitřní předpisy banky.

§ 42

Pravomoc a odpovědnost dalších zaměstnanců banky

(1) Pro účely stanov banky se „bankovními obchody“ rozumí obchody v rámci předmětu podnikání banky, k jejichž provádění je banka oprávněna ve smyslu § 2 těchto stanov.

(2) Bankovní obchody jsou v rámci banky oprávněni provádět zaměstnanci určení ve vnitřních předpisech banky. Za výkon své činnosti odpovídají tito zaměstnanci v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy nadřízeným zaměstnancům. Mezi pravomocí a povinnosti zaměstnanců oprávněných provádět bankovní obchody náleží zejména:

a) při provádění bankovních obchodů postupovat samostatně v rozsahu svých pravomocí, vymezené pracovní náplně a dalších vnitřních předpisů banky, a to v souladu s platnými právními předpisy, stanovami banky, vnitřními předpisy banky, pokyny vedoucích zaměstnanců banky či (případně) jiných nadřízených pracovníků s přihlédnutím k zájmům banky za účelem dosažení maximálních hospodářských výsledků,

b) dle pokynů vedoucích zaměstnanců banky či (případně) nadřízených zaměstnanců a v souladu s právními předpisy, stanovami a vnitřními předpisy připravovat podklady k bankovním obchodům, pokud jsou pro uzavření bankovních obchodů nezbytné,

c) jednat s klienty banky a při jednání s nimi chránit dobré jméno banky a oprávněné zájmy banky i klientů,

d) jednat za banku v rozsahu své působnosti a vymezené náplně práce v rozsahu stanoveném vnitřními předpisy banky, a to v rozsahu, k němuž při plnění vymezené náplně práce a pravomocí dochází. Podrobnější úpravu působnosti a odpovědnosti zaměstnanců oprávněných provádět bankovní obchody upravují vnitřní předpisy banky.

§ 43

Organizační zajištění vnitřního řídicího a kontrolního systému

(1) Řídicí a kontrolní systém (dále jen „ŘKS“) zahrnuje předpoklady řádné správy a řízení banky, řízení rizik a systém vnitřní kontroly. ŘKS pokrývá

zejména veškeré činnosti banky. ŘKS zahrnuje všechny organizační složky banky.

(2) Představenstvo zajišťuje vytvoření a vyhodnocování ŘKS a odpovídá za trvalé udržování jeho funkčnosti a efektivnosti. Sledování a vyhodnocování ŘKS je prováděno na všech řídicích úrovních a vnitřním auditem a je součástí každodenní činnosti banky. Požadavky na ŘKS banka upraví ve své předpisové základně.

§ 44

Vnitřní audit

(1) Vnitřní audit má zvláštní postavení v organizační struktuře banky. Vnitřní audit je zřízen představenstvem. Ředitel vnitřního auditu je pověřen výkonem vnitřního auditu a odvoláván představenstvem banky po předchozím vyjádření dozorčí rady banky a je organizačně podřízený generálnímu řediteli banky. Vnitřní audit vykonává svou činnost nezávisle na výkonných činnostech banky a tato činnost může být vyvolávána a vnitřní audit úkolován pouze těmito orgány banky:

Generální ředitel a předseda představenstva

Představenstvo banky

Dozorčí rada a její výbor pro audit

Ředitel vnitřního auditu

Ředitel vnitřního auditu pravidelně informuje o zjištěných vnitřního auditu, o návrzích opatření k nápravě a o odstraňování zjištěných nedostatků představenstvo, výbor pro audit a dozorčí radu banky. Ředitel vnitřního auditu předkládá alespoň jednou ročně představenstvu, výboru pro audit a dozorčí radě k projednání souhrnné vyhodnocení funkčnosti a efektivnosti ŘKS a zprávu o činnosti vnitřního auditu.

(2) Vnitřní audit provádí nezávislou, objektivní, ujišťovací a konzultační činnost, zaměřenou na přidávání hodnoty a zdokonalování procesu v organizaci. Vnitřní audit pomáhá organizaci dosahovat její cíle tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování efektivnosti řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a správy a řízení organizace. Tuto základní náplň vnitřní audit realizuje následujícími činnostmi: audity, analýzou a nezávislým hodnocením rizik, speciálními projekty, konzultačními aktivitami a přezkoumáním, monitoringem a sledováním nápravných opatření.

(3) Podrobný rozsah působnosti a předmět činnosti vnitřního auditu upravuje statut vnitřního auditu banky, který musí být schválený představenstvem banky po předchozím projednání v dozorčí radě. Vnitřní audit při zajišťování své činnosti má následující pravomoci:

a) vnitřní audit se při plnění auditorské činnosti a při zpracování auditorské zprávy řídí vlastními postupy a hodnotícími kritérii,

b) vnitřní audit musí mít zajištěný přístup do všech prostorů objektu, ve kterých je auditovaná činnost lokalizována,

c) vnitřní audit musí mít při provádění své činnosti zajištěn přístup ke všem relevantním dokumentům banky,

d) auditoři si mohou při provádění své činnosti pořizovat kopie všech dokladů obsahujících

relevantní informace a mohou zaznamenávat průběh jednání,

e) v rámci výkonu auditorské činnosti může vnitřní audit požádat o spolupráci kteréhokoliv zaměstnance banky,

f) vnitřní audit si v rámci stálého monitoringu činnosti banky může vyžádat od každého útvaru banky průběžné informace o činnostech tohoto útvaru, o jakémkoliv porušení interních či obecných norem, o výsledku dohlídky externího subjektu,

g) vnitřní audit má právo a povinnost zjišťovat informace o stavu plnění opatření doporučených v auditorské zprávě nebo ve zprávě o dohlídce externího subjektu,

h) ředitel vnitřního auditu musí v případě zjištění, která mohou významným způsobem záporně ovlivnit finanční situaci banky, dát podnět k mimořádnému zasedání dozorčí rady.

(4) Významné nedostatky ŘKS musí být oznámeny představenstvu, výboru pro audit a dozorčí radě banky.

§ 45

Právní poměry banky a řešení sporů

(1) Vznik, právní poměry a zánik banky, jakož i všechny právní vztahy vyplývající ze stanov banky a pracovněprávní i jiné vztahy uvnitř banky, včetně vztahů z nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení zaměstnanců banky, se řídí obecně závaznými právními předpisy.

(2) Případné spory mezi akcionáři a bankou, spory mezi bankou a členy jejích orgánů, jakož i vzájemné spory mezi akcionáři, související s jejich účastí v bance, budou řešeny smírnou cestou. Nepodaří-li se takový spor vyřešit smírně, bude projednána a rozhodnut v soudním řízení příslušným soudem.

§ 46

Výkladové ustanovení

V případě, že některé ustanovení stanov se - ať už vzhledem k platnému právnímu řádu, nebo vzhledem k jeho změnám - ukáže neplatným, neúčinným nebo sporným, anebo některé ustanovení chybí, zůstávají ostatní ustanovení touto skutečností nedotčena. Namísto dotyčného ustanovení nastupuje buď ustanovení příslušného obecně závazného právního předpisu, které je svou povahou a účelem nejbližší zamýšlenému účelu stanov, nebo - není-li takového ustanovení obecně závazného právního předpisu - způsob řešení vyplývající z obchodních zvyklostí.

§ 47

Postup při změně stanov banky

(1) Jestliže má být na pořadu jednání valné hromady změna stanov banky, musí oznámení o konání valné hromady alespoň charakterizovat podstatu navrhovaných změn a návrh změn stanov musí být akcionářům k nahlédnutí alespoň v sídle banky ve lhůtě stanovené pro svolání valné hromady. Akcionář má právo vyžádat si zaslání kopie návrhu stanov na svůj náklad a své nebezpečí. Na tato práva musí být akcionáři upozorněni v oznámení o konání valné hromady.

(2) Pokud akcionář hodlá uplatnit na valné hromadě protinávrhy k návrhu na změnu stanov, je povinen doručit písemné znění svého návrhu nebo protinávrhu bance nejméně pět pracovních dnů přede dnem konání valné hromady. Představenstvo je povinno uveřejnit jeho protinávrh se svým stanoviskem způsobem určeným pro svolání valné hromady, pokud je to možné, nejméně tři dny před oznámeným datem konání valné hromady.

(3) O změně stanov rozhoduje valná hromada dvouřetinovou většinou hlasů přítomných akcionářů na návrh představenstva, dozorčí rady, akcionáře či akcionářů učiněný v souladu s obchodním zákoníkem a těmito stanovami. Banka je povinna informovat Českou národní banku o zamýšlené změně stanov týkající se skutečností, které musí být ve stanovách uvedeny na základě požadavku obchodního zákoníku nebo zákona o bankách.

§ 48

Závěrečné ustanovení

Tato změna stanov nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího schválení valnou hromadou banky, pokud obchodní zákoník nestanoví jinak.

Představenstvo Komerční banky, a. s., vyhotovilo toto úplné znění stanov na základě změn stanov schválených valnou hromadou dne 29. 4. 2008.

Laurent Goutard
předseda představenstva
Komerční banka, a. s.

Peter Palečka
člen představenstva
Komerční banka, a. s.

RESUMÉ:

Bank as a company

The purpose of my thesis is to analyse the basic conditions of the creation and commencement of the legal existence of banks, business activities of banks, dissolution and the cessation of the legal existence of banks and organisation of banks. The reason for my research is that it is very interesting field of law that enables me to work with the variety of sources of law. Advantage and also disadvantage of the theme of this thesis is that not exist much literature concerning these problems.

The thesis is composed of eleven chapters, each of them dealing with different aspects of banking business activities. The short introduction of my work in Chapter One, a little of history in Chapter Two and short characteristic of joint stock company in Chapter Three are followed by Chapter Four dealing with the term “bank” and creation and commencement of the legal existence of a bank, including also the Memorandum of Association and Articles of Association, the banking licence and registered capital.

Chapter Five concentrates on problems of bank’s organisation and is divided into parts describing especially the general meeting, board of directors, supervisory board and internal audit.

The following three chapters reports on the specifics that happen or may happen during the existence of a bank. They discuss the restricts and duties concerning the bank’s business activities, shares and the influence of official compulsory trusteeship on the organisation of a bank.

Chapter Nine relates to dissolution and the cessation of the legal existence of banks. Quite interesting is the part focused on the liquidation of bank because of some dissimilarities with the liquidation lay out by the Commercial Code.

The last two chapters illustrates the conditions that makes it possible for foreign banks to do their business activities in the area of the Czech Republic and the conditions according them Czech banks are allowed to do their business in other countries in the European Union, i.e. the principle of uniform licence.

The main aim of the thesis is to summarize the conditions lay out especially by the Bank Law No. 21/1992 Coll., as amended, the Commercial Code No. 513/1991 Coll, as amended, and the legislation of the Czech National Bank regulating the creation and commencement of the legal existence of a banks, bank’s business activities and

dissolution and the cessation of the legal existence of a banks as well as the conditions lay out for foreign banks to do their business here and conditions that must be fulfilled by the Czech banks to be able to provide its services in other countries in the European Union.

The Bank Law has been amended for many times since its approval in 1991. In the last years it is especially because of the harmonization with the EU legislation. The EU legislation will influence it very expressively also in the following years because it is necessary to lay out the same conditions for the business activities of banks all over the European Union.

KLÍČOVÁ SLOVA:

banka, obchodní společnost, akciová společnost

bank, company, joint stock company